

Ås kommune
www.as.kommune.no

HANDLINGSPROGRAM MED ØKONOMIPLAN FOR 2013–2016

Rådmannens forslag 26.10.2012

Som en del av Barnas verdensdag 2012 fremførte Ås-elever forestillingen «Fargespill og skogens ro» i kulturhuset

Det skal satses på Ås sentrum

Oppstart på utbygging , Solberg skole

FRISK LIVSENTRALEN

Ås kommune satser på folkehelse

*Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter*

INNHold

1	Hovedtrekk og profil i handlingsprogrammet	4
1.1	Innledning	4
1.2	Sentrale utfordringer.....	4
2	Forutsetninger for handlingsprogramperioden	7
2.1	Statsbudsjettet 2013	7
2.2	Befolkningsutvikling 2013 – 2016	10
3	Fokus i handlingsprogrammet.....	12
3.1	Plan- og rapporteringssystemet.....	12
3.2	Samfunn, folkehelse og miljø.....	12
3.3	Brukere	16
3.4	Medarbeidere.....	18
3.5	Økonomi	19
3.5.1	Driftsbudsjett	23
3.5.2	Investeringer	28
3.5.3	Fellesinntekter og fellesutgifter.....	36
4	Tjenesteområdene.....	39
4.1	Oppvekst og kultur.....	39
4.1.1	Barnehager og skoler.....	42
4.1.2	Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus.....	51
4.1.3	Voksenopplæring og flyktningtjenesten	59
4.2	Helse og sosial	63
4.2.1	Pleie og omsorg.....	66
4.2.2	Sosialtjenesten i NAV	74
4.2.3	Rus og psykisk helse	77
4.2.4	Barnevernstjenesten	78
4.2.5	Helsetjenester	79
4.3	Tekniske tjenester	84
4.3.1	Bygg og regulering.....	87
4.3.2	Friluftsliv, nærmiljø og idrett	89
4.3.3	Teknisk service og infrastruktur	91
4.3.4	Eiendomsforvaltning	94
4.4	Rådmannens stab og støttefunksjoner	98
4.4.1	Organisasjons- og personalavdelingen.....	98
4.4.2	Økonomi	99
4.4.3	Lokalsamfunnsutvikling.....	102
4.4.4	Kommunikasjon og service	104

Vedlegg, side 108

- Vedlegg 1: Nye planer og planer som skal rulleres i 2013. Utgår og vil inngå i planstrategi.
- Vedlegg 2: Oppvekst og kulturetaten, budsjetttrammer og konsekvenser
- Vedlegg 3: Helse og sosialetaten, budsjetttrammer og konsekvenser
- Vedlegg 4: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser
- Vedlegg 5: Sentraladministrasjonen, budsjetttrammer og konsekvenser
- Vedlegg 6: Budsjett fellesinntekter – utgifter *
- Vedlegg 7: Budsjettskjema 1A, 1B og 2A
- Vedlegg 8: Hovedoversikt drift
- Vedlegg 9: Oversikt over årsverk, nye stillinger og omgjøringer
- Vedlegg 10: Kommunale avgifter og gebyrer
- Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner 2012
- Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer
- Vedlegg 13: Budsjett og handlingsprogram, Ås kirke
- Vedlegg 14: Budsjett FIKS

1 Hovedtrekk og profil i handlingsprogrammet

1.1 Innledning

Handlingsprogram 2013-2016 med økonomiplan tar utgangspunkt i de overordnede mål og strategier som er fastlagt i kommuneplan (2011 – 2023). Det er tatt utgangspunkt i de fire fokusområdene Samfunn, Brukere, Økonomi og Medarbeidere. Innholdet i disse fokusområdene er beskrevet i kapittel 3. I kapittel 4 beskrives tjenesteområdenes utfordringer og tiltak i forhold til disse fokusområdene.

Dokumentene bygger på prosessen fra dialogkonferansen med formannskapet og hovedutvalgene i mai, via hovedutvalgenes diskusjon og konkretisering innenfor de respektive ansvarsområdene i august, til den avsluttet med at rådmannen la fram sitt forslag til budsjett og økonomiplan i formannskapet 24.oktober.

Formannskapet fattet følgende vedtak i møtet 6.6.2012:

1. *Arbeidet med plan- og budsjettprosessen gjennomføres som beskrevet i saksutredningen.*
2. *De foreløpige økonomiske rammene for 2013 er i 1000 kr:*

<i>Sentraladministrasjonen:</i>	<i>61 349</i>
<i>Oppvekst og kultur:</i>	<i>315 414</i>
<i>Helse- og sosial:</i>	<i>246 232</i>
<i>Teknikk og miljø:</i>	<i>81 410</i>

Dette har vært førende for arbeidet med handlingsplan og budsjett.

1.2 Sentrale utfordringer

Budsjettet for 2013 viser et netto driftsresultat på 1,1%. Etter bundne avsetninger, budsjetteres det med et overskudd på ca 6,5 mill. kr som foreslås avsatt til styrking av kommunens disposisjonsfond. Dette er en økning fra budsjett 2012 og skyldes en kombinasjon av høy vekst i frie inntekter og moderat kostnadsvekst. Med andre ord har man klart å møte befolkningsveksten og derav økt etterspørsel etter kommunale tjenester, uten tilsvarende kostnadsvekst. Dette har gitt et bedre økonomisk resultat, men har også utfordret både interne støttetjenester og tjenestesteder.

Ås kommune står ovenfor stor befolkningsvekst. Dette innebærer økt etterspørsel etter tjenester, samtidig som det ikke kan påregnes tilsvarende vekst i inntekter. Dette krever større strukturelle endringer i eksisterende tjenesteproduksjon, god utnyttelse av teknologi samt at veksten i tjenestebehov møtes uten tilsvarende kostnadsvekst. Organisering og lokalisering av tjenester må vurderes med sikte på å øke effektiviteten. Videre må nivået på tjenester vurderes. Det er viktig at det gjøres reelle og varige innsparinger. Dersom man ikke gjør dette nå, vil utfordringene bli desto større i kommende år.

Arbeidet med vurdering av strukturelle endringer må fortsette. Eksisterende skolestruktur er vedtatt videreført. Potensialet for innsparinger på dette området ligger nå i mer effektiv bruk av eksisterende lokaler. Videre er det startet opp et prosjekt med å vurdere mer effektiv bruk av administrasjonslokaler. Innen helse og omsorg vil det være høyt fokus på mest mulig effektiv implementering av Samhandlingsreformen.

Rådmannen mener det er behov for en satsing på nye investeringer og større renovering av bygg. Dette for å sikre verdien i bygningsmassen, samt legge til rette for økt effektivisering av tjenesteproduksjonen. Kostnadene per ansatt har økt betydelig de senere årene, som følge av økte pensjonskostnader. Samtidig er kapitalkostnadene per krone investert, gått ned som følge av et lavt rentenivå. Dette tilsier isolert sett at gjennomføring av investeringer som kan bidra til mer effektiv tjenesteproduksjon er blitt mer lønnsomt enn tidligere.

Med utgangspunkt i kommuneplan 2011 – 2023 og gjeldende handlingsprogram er følgende innsatsområder prioritert innenfor de ulike tjenesteområdene:

Oppvekst og kultur

Kultur

- Utvikle kulturhuset i Ås sentrum til en sentral møteplass for kulturlivet i Ås.

Kvalitet

- Arbeide for at barn og unge opplever helhet og sammenheng i sin læring.

Skolestruktur

- Planlegge utbygging av Solberg skole.
- Ferdigstille "Skolebruksplanen" og følge opp denne.

Helhetlig og utvidet skoledag

- Gjennomgang av innhold, økonomi og struktur på SFO.

Helse og sosial

Helse og omsorgstjenesteloven (Samhandlingsreformen)

- Planlegge, og gjennomføre hvordan Ås kommune vil satse og prioritere i forhold til nye oppgaver og nye muligheter.
- Effektiv implementering av Samhandlingsreformen.

Folkehelseloven (Samhandlingsreformen)

- Planlegge og gjennomføre hvordan Ås kommune skal satse og prioritere i forhold til nye oppgaver og nye muligheter.

Demografisk utvikling

- Planlegge utbygging av eldreomsorgen.

Forebygge fattigdom

- Etablere et tverrfaglig samarbeid for å bekjempe fattigdom og finne tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom i barnefamilier.

Tekniske tjenester

- Gjennomgang av tiltak for å redusere kommunens eiendomsutgifter.
- Redusere forfallet i bygningsmassen.
- Redusere forfallet på kommunale veier (særlig asfalterte veier).

Rådmannens stab og støttefunksjoner

Medarbeidere/Organisasjon og personal

- Ny arbeidsgiverstrategi med implementering av tiltak, herunder kompetanse.
- Videreføre arbeidet med helse som satsningsområde og oppfølging av IA-avtalen.

Økonomi

- Analysere potensialet for innsparinger i kommunenes totale utgifter gjennom strukturelle endringer, herunder organisering av tjenester og eiendomsstruktur.
- Videreføre arbeidet med effektivisering av administrative arbeidsprosesser, herunder implementering av system for mottak av e-faktura fra leverandører.
- Videreføre et høyt fokus på økonomistyring.
- Utnytte inntekspotensialet, med fokus på store inntektsposter.
- Ha økt fokus på innkjøp og starte anskaffelse av system for e-handel.

Service og kommunikasjon

- Innføre fullelektronisk arkiv.
- Etablere effektive integrasjoner mellom ulike datasystemer.

Plan- og utviklingsavdelingen

- Utarbeide områderegulering for Ås sentrum og gjennom denne prosessen forankre envisjon og strategi som sikrer god og målrettet stedsutvikling.
- Bidra aktivt i næringsutvikling med særlig fokus på utviklingsprosjekter knyttet til Campus Ås.
- Forberede revidering av kommuneplanens arealdel.
- Følge opp arbeidet med Regional plan for areal og transport.

2 Forutsetninger for handlingsprogramperioden

2.1 Statsbudsjettet 2013

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2013

Regjeringen legger i statsbudsjettet 2013 opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2013 på 6,9 mrd. kr. Av veksten i samlede inntekter er 5 mrd. kr frie inntekter. Det tilsvarer en realvekst på 1,7 %. Regjeringen følger dermed opp signalene som ble gitt i kommuneproposisjonen.

Pris- og lønnsvekst for kommunesektoren i 2013 er anslått til 3,3 %. Lønnsveksten er i statsbudsjettet anslått til 4 %.

Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med økte utgifter for kommunesektoren knyttet til befolkningsutviklingen. Beregninger utført av TBU i mars indikerte at kommunesektoren kunne få merutgifter i 2013 på om lag 3,3 mrd. kroner pga. den demografiske utviklingen. Dette er utgifter som må dekkes av sektorens samlede inntekter.

I 2013 forventes pensjonskostnadene å øke med om lag 1,4 mrd. kr utover det som er kompensert gjennom deflatoren. Dette må også dekkes av veksten i de frie inntektene i 2013.

Samlet sett kan det se ut til at budsjettet for kommunesektoren er et nøytralt budsjett. Det vil si at inntektsveksten dekker befolkningsveksten og økte pensjonskostnader, men ikke gir rom for nye store satsinger.

Nye oppgaver for kommunene som er finansiert av rammetilskuddet

I statsbudsjettet er lagt inn 913 mill kroner i rammetilskuddet til kommunene til å dekke nye oppgaver:

Grunnskole

- Valgfag på 8. og 9. trinn kompenseres med totalt 159 mill kroner. Dette er innarbeidet i rådmannens forslag til handlingsprogram.
- Det foreslås en bevilgningsøkning på 30 mill kroner til egen strategi for ungdomstrinnet for bedre klasseledelse og bedre grunnleggende ferdigheter hos elevene i lesing, skriving og regning.
- Tilskuddsordning til flere lærere på ungdomstrinnet fra skoleåret 2013/2014. Dette er en tilskuddsordning, dvs kommunene må søke om midler til tiltak. Ås kommune har allerede gjennomført sin opptrappingsplan for lærertetthet til 2004 nivå.

SFO

- Det foreslås en bevilgning på 74 mill kroner til innføring av en uketime med kulturskoleaktiviteter i SFO-tiden på barnetrinnet (1. – 4. trinn) fra høsten 2013. Bevilgningen er en del av Kulturløftet.

Barnehage

- Videreføring av foreldrebetaling i barnehager. Det foreslås en nominell videreføring av foreldrebetaling i barnehager med 336 mill kroner. Denne er innarbeidet i rådmannens forslag til handlingsprogram.
- Det foreslås en kompensasjon for omlegging av kontantstøtteordningen med 309 mill kroner. Denne er innarbeidet inn i rådmannens forslag til handlingsprogram.
- I statsbudsjettet opptrappes tilskuddet til private barnehager til 94 %. Ås kommune har vedtatt 100 % finansiering, og får dermed fortsatt ikke fullt ut kompensert tilskuddet fra staten.

Barnevern

- Det foreslås at øremerkede midler til det kommunale barnevernet økes ytterligere med 205 mill kroner i 2013. Midlene skal i hovedsak brukes til stillinger i kommuner med særskilte behov. Regjeringens tidligere styrking har bidratt til at Asker kommune har søkt og fått innvilget 4 stillinger både i 2011 og 2012. Det forventes at dette tilskuddet innvilget som tidligere år basert på søknad også i 2013. Ås kommune vil søke om en ytterligere økning av tilskuddet basert på den foreslåtte økningen i 2013.

Helse og omsorg

- Det foreslås å øke tilskuddet til dagaktivitetstilbud for personer med demens med 100 mill kroner. Midlene er et øremerket stimuleringstilskudd og tildeles etter søknad.
- Økning i investeringstilskudd til ytterligere 1 750 omsorgsboliger og sykehjemsplasser på landsbasis, har Ås kommune allerede tatt høyde for i rådmannens forslag til handlingsprogram 2013-2016.

Samhandlingsreformen

- Ny fastlegeforskrift skal tre i kraft 1.1.2013. Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 50 mill kroner til flere legeårsverk i den kommunale allmennlegetjenesten og til å finansiere nye oppgaver og økt aktivitet som følger av forskriften. Tiltaket innarbeides i budsjettet for 2013.
- Bevilgningen til elektronisk samhandling foreslås økt med 90 mill kroner, og det antas at bevilgningen går til ikke kommunal virksomhet. Til sammen foreslås det dermed å bevilge 140 mill kroner mer til oppfølging av samhandlingsreformen.
- Det økte akontobeløpet fra august 2012 er ikke foreslått kompensert særskilt, og må derfor dekkes inn av økningen i de frie inntektene kroner.
- Regjeringen foreslår en økning på 270 mill kroner til videre oppbygging av et øyeblikkelighjelp tilbud i kommunal regi. Dette skulle foregå etter søknad, og Ås kommune avventer andre kommuners erfaringer, før tilbudet etableres og senest innen 2016.

Oppfølging av Kulturløftet

- I statsbudsjettet for 2013 foreslås det å øke bevilgningene til oppfølging av Kulturløftet med nær 900 mill kroner med sikte på å nå målet om at 1 pst av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. Herunder ligger blant annet midler til innføring av kulturskoleaktiviteter i SFO

Klima og miljø

- De samlede inntektene til Eneregifondet, som forvaltes av Enova, anslås til 1 836 mill kroner i 2013. Midlene brukes til å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon samt utvikling av energi- og klimateknologi. Rådmannen vil se nærmere på om dette er midler som Ås kommune kan søke om.

Konsekvenser for Ås kommune

Ås kommune får en vekst i frie inntekter på 8 % i forhold til revidert nasjonalbudsjett 2012, mens anslått pris og lønnsvekst utgjør 3,3 %. Dette innebærer en realvekst for Ås kommune på 4,7 % (8 – 3,3) eller ca 34,2 mill. kr. Realveksten skal dekke:

- Alle nye tiltak
- Økning i tjenester som følge av demografisk utvikling
- Økte pensjonskostnader utover ordinær lønnsvekst

Økningen i pensjonskostnader anslås å ligge over 10 mill. kr i 2013. Videre er det behov for å styrke netto driftsresultat med 10 mill. kr for å nå et akseptabelt minimumsnivå. Da gjenstår det i overkant av 10 mill. kr til dekning av andre nye tiltak som ikke er iverksatt fullt ut i 2012. Dette gjelder blant annet alle driftskonsekvenser av kulturhuset, nye stillinger innen helse og sosial og oppvekst og kultur, samt nødvendige konsekvensjusteringer av sosialhjelp, utgifter til støttekontakter m.m.

Dette betyr at alle andre nye tiltak og konsekvensjusteringer må finansieres gjennom omprioriteringer.

2.2 Befolkningsutvikling 2013 – 2016

Pr 31.12.2011 var det 17 284 innbyggere i Ås kommune. Dette er en økning på 3,3 % fra 31.12.2010. Tabell 1 viser den reelle befolkningsveksten i perioden 2007 - 2011 og befolkningsprognose i perioden 2012 – 2016, basert på beregning i Kompas i 2012. Denne prognosen baserer seg på den utbyggingen som ligger i boligprogrammet i gjeldende kommuneplan (2011 – 2023), sammenstilt med andre parametere som påvirker befolkningsvekst. Parameterne er delvis tall som er generert ut fra gjennomsnittstall for Follo. Ås skiller seg imidlertid ut fra Follo på enkelte områder og vekstprognosen antas derfor å være for lav, særlig sammenliknet med veksten de siste årene. Det bør utarbeides en prognose med parametere som er Ås-spesifikke.

En prognose basert på vedtatt 2 % årlig vekst fra 2011 vil gi 19.084 innbyggere i 2016, mens SSBs middelvekstprognose viser 19.518 innbyggere i 2016. Generelt er det mange usikkerhetsfaktorer knyttet til prognoser da beregningene baseres på tall som er vanskelig å forutsi, for eksempel innvandring og flyttetrender. Prognoser kan derfor kun brukes som en indikator på en utviklingstrend og ikke som absolutte tall.

Tabell 1. Folkemengde i Ås pr 31. desember 2007-2011 og befolkningsprognose 2012-2016* (Kilde SSB, * Kilde: Kompas)

	2007	2008	2009	2010	2011		2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
0 år	205	210	197	211	200	0 år	210	211	212	214	218
1-5 år	1046	1086	1149	1138	1216	1-5 år	1200	1179	1190	1170	1172
6-12 år	1529	1533	1528	1531	1522	6-12 år	1565	1545	1599	1648	1687
13-15 år	703	707	708	688	699	13-15 år	674	700	670	679	650
16-18 år	699	722	729	716	724	16-19 år	679	950	954	953	967
19-24 år	1072	1189	1322	1372	1504	20-24 år	1280	1331	1311	1286	1275
25-66 år	8373	8674	8926	9171	9399	25-66 år	9565	9680	9857	10047	10215
67-79 år	1201	1229	1289	1347	1407	67-79 år	1465	1569	1638	1699	1770
80-89 år	433	444	470	480	527	80-89 år	535	540	546	565	578
90 år +	63	69	68	79	86	90 år +	105	116	121	118	119
Alle aldre	15324	15863	16386	16733	17284	Alle aldre	17579	17844	18098	18381	18652
Vekst, personer	451	539	523	347	551	Vekst, personer	295	265	254	283	217
Vekst, %	3,0 %	3,5 %	3,3 %	2,1 %	3,3 %	Vekst, %	1,7 %	1,5 %	1,4 %	1,6 %	1,2 %

Befolkningsutviklingens konsekvenser for tjenestetilbudet

Behov for barnehageplasser

Ås har til sammen 1107 barnehageplasser, fordelt på 673 i Ås sentralområdet og 434 i Nordby. Disse plassene er igjen fordelt mellom barn under og over 3 år. Behovet for flere plasser er vurdert i barnehagebehovsplanen som framlegges i november 2012.

Behov for elevplasser

Når det gjelder behov for nye elevplasser, vises det til skolebehovsplanen vedtatt i kommunestyret, sak 20/12.

Behov for heldøgns pleie- og omsorgsplasser

Tabell 5 viser prognosen for aldersgruppen over 80 år og behov for opptrapping av antall plasser i boliger med heldøgns pleie og omsorg i forhold til en dekningsgrad på 20 %. Nasjonale føringer anbefaler 25 % dekning, men Ås kommune har vedtatt 20 % dekningsgrad, og dette har vært ansett som tilstrekkelig. Det legges opp til en ytterligere reduksjon i dekningsgraden. Kommunens økonomiske situasjon tilsier at det vil være meget vanskelig å legge til grunn de nasjonale føringer på 25 % dekning. Om det etableres nytt lovverk med rett på sykehjemsplass, vil kommunens planer og prioriteringer måtte endres. Dette er et behov som kan endre seg i takt med eldre-befolkningens helse og levekår. Kommunen vil løpende vurdere hvilke boformer og tjenestetilbud som er mest hensiktsmessig for å ivareta behovene.

Tabell 2. Tabellen viser prognosen for aldersgruppen over 80 år og behov for opptrapping av antall plasser i boliger med heldøgns pleie- og omsorgstjenester i forhold til en dekningsgrad på 20 %.

År	Antall innbyggere over 80 år:	Totalt antall plasser med 20 % dekningsgrad:	Mangler plasser ift "2013-kapasitet" med 20 % dekning:
2013	656	131 plasser	23 plasser
2014	664	133 plasser	25 plasser
2015	686	137 plasser	29 plasser

I planperioden er det nødvendig å øke antall boliger med heldøgns bemanning. Det skal raskt etableres ett nytt bokollektiv for personer med demens på Moer, planlagt med 15 plasser (12 skjermede plasser og 3 forsterkede plasser) og et nytt dagsenter for personer med demens.

Videre må det bygges ut nye sykehjemsplasser trinnvis, med første byggetrinn i 2015/2016.

3 Fokus i handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet bygger på kommuneplanen. Kommuneplanen beskriver mål for utviklingen i kommunen og er retningsgivende for sektorenes planlegging. Gjeldende kommuneplan for Ås ble vedtatt av kommunestyret i april 2011 og gir føringer for perioden 2011-2023.

Kommunens handlingsprogram, som rulleres årlig, samordner tjenesteområdenes virksomhet de nærmeste fire åra og skal bidra til å virkeliggjøre kommuneplanen og visjonen "Ås – miljø, mangfold og muligheter".

3.1 Plan- og rapporteringssystemet

Kommunen bruker balansert målstyring som redskap for kommunens styring og rapportering. Plan- og rapporteringssystemet bygger på de fire fokusområdene samfunn, brukere, medarbeidere og økonomi. Under hvert av disse fokusområdene er hovedmålene i kommuneplanen plassert. De "kritiske suksessfaktorene" viser på hvilke områder kommunen må lykkes for å nå hovedmålene.

Hvert tjenesteområde har utarbeidet sitt lokale målkart som viser kritiske suksessfaktorer, måleindikatorer og et ambisjonsnivå som forteller hvilket resultat kommunen ønsker å oppnå og hva som anses som et "godt nok" resultat. Gjennom måleindikatorene måles resultater for å avdekke hvor godt kommunen lykkes.

Bruken av fokusområder i målkartene bidrar til at den enkelte virksomhet kan se betydningen av egen innsats og måloppnåelse i en helhetlig sammenheng. Ikke bare i forhold til økonomiske parametere, men også i forhold til utvikling av Ås-samfunnet, brukernes opplevelse av tjenestene og medarbeidernes tilfredshet.

Nedenfor beskrives målene innenfor de fire fokusområdene og hva som er kritisk for å lykkes i å oppnå målene.

3.2 Samfunn, folkehelse og miljø

Fokusområde samfunn, folkehelse og miljø skal sikre oppmerksomheten om kommunen som samfunnsaktør og pådriver for en god og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet. Kommunen har definert følgende hovedmål under dette fokusområdet:

Ås kommune har en bærekraftig samfunnsutvikling, som sikrer livskvalitet og livsgrunnlag i dag og i fremtiden.

Kritisk for å lykkes i å oppnå hovedmålet er:

- Levende lokaldemokrati og samfunnsliv
- Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse
- Gode bo- og nærmiljøer
- Trygghet og tilhørighet
- Bærekraftig forvaltning av miljø og naturressurser

Levende lokaldemokrati og samfunnsliv

Kommunen ønsker å være pådriver og tilrettelegger for utvikling av lokalsamfunnet. Dette forutsetter at kommunen spiller på lag med innbyggerne og at innbyggerne engasjerer seg.

Prioriterte områder:

Aktivt organisasjons- og foreningsliv

Organisasjons- og foreningslivet er viktige byggesteiner i et lokalsamfunn, og påvirker lokalsamfunnets evne til å løse sine utfordringer. Kommunen vil involvere frivillig sektor i planprosesser og gjennomføring av tiltak som bidrar til utvikling av lokalsamfunnet.

Åpne beslutningsprosesser

Beslutningsprosesser skal være åpne og invitere til dialog. Innbyggernes kunnskaper og synspunkter styrker beslutningsgrunnlaget. Det skal legges til rette for dialog og medvirkning, men også skapes realistiske forventninger til hva medvirkning innebærer. Konsekvenser må belyses, og vurderinger og beslutninger må gjøres kjent.

Medvirkning fra barn og unge

Kommunen har et spesielt ansvar for å gi barn og unge mulighet til å delta i et levende lokaldemokrati. Barn og unges kommunestyre og elevråd er viktige arenaer for medvirkning. Kommunen skal sammen med barn og unge videreutvikle disse arenaene slik at barn og unge kan påvirke beslutninger som angår dem.

God tilgjengelighet for alle

For at alle skal kunne delta i lokalsamfunnet, må alle innbyggerne få muligheten til å benytte seg av de tilbudene som finnes. Det forutsetter god tilgjengelighet til offentlige og publikumsrettede bygg, til arbeidsplasser, transportmidler, informasjon og tjenester. Ås kommune vil legge til grunn prinsippet om universell utforming ved utvikling av lokalsamfunnet.

Riktig bruk av IKT

Ås kommune skal gjennom riktig bruk av IKT oppnå økt tilgjengelighet og ønsker derfor å sette fokus på utvikling av elektroniske innbygger- og brukertjenester, integrering og samhandling mellom eksterne og interne systemer, programmer og infrastruktur. Gjennom bruk av teknologi kan en skape en enklere hverdag for kommunens innbyggere og gi dem muligheten til å engasjere seg. Kommunen skal ta i bruk nye sosiale media som chat, blogg og Facebook.

Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse

På tross av en positiv utvikling i Norge med økende levealder, er det store utfordringer på folkehelseområdet. Det er store helseforskjeller mellom kjønn, sosiale lag og etniske grupper.

Grunnlaget for sunn livsstil legges dels gjennom måten samfunnet utformes på og dels gjennom den enkeltes valg. Det er nær sammenheng mellom folks livsstil og helse. Alle kan bidra til å forebygge sykdom og helseplager. Sunt kosthold og fysisk aktivitet har positiv effekt, og selv små endringer i riktig retning kan forebygge livsstilssykdommer.

Prioriterte områder:

Universell utforming

Alle skal ha mulighet for samfunnsdeltakelse på egne premisser. Universell utforming handler om at omgivelsene planlegges og utformes slik at det stilles lavest mulig krav til den enkeltes funksjonsnivå. Boliger, gater, møteplasser, privat- og offentlig service, handel og arbeidsplasser skal i størst mulig grad formes med tanke på hele spekteret av menneskers funksjonsevne.

Fysisk aktivitet og kosthold

Hverdagen byr på muligheter for fysisk aktivitet. Idrettsanlegg og nærmiljøanlegg skal være tilgjengelige for organisert og uorganisert aktivitet og trening. Det skal være enkelt å gå eller sykle til skole, butikk og fritidsaktiviteter. Turstier, snarveier, gang- og sykkelveier skal derfor prioriteres. Kommunen vil bidra til å gi befolkningen kunnskap om sammenhengen mellom egen helse og livsstil, og etablere møteplasser for dette.

Rusfrie miljøer

Kommunale arenaer for barn og ungdom, skal være fri for tobakk og rusmidler. Kommunen skal bidra til redusert bruk av tobakk, alkohol og narkotiske stoffer gjennom holdningsskapende og forebyggende arbeid.

Psykisk helse

Barn, unge og eldre tilbringer ofte mye tid i kommunale bygg og institusjoner. Det skal derfor legges vekt på trygghet, trivsel og mobbefrie miljøer. Positiv kontakt med andre og gode opplevelser bidrar til god mental helse. Nettverk av familie og venner og en opplevelse av at livet er forutsigbart og meningsfylt, gjør oss robuste.

Forebygge fattigdom

Antall fattige barn i Norge har økt med nærmere 50 000 de siste årene og 100 000 barn lever under fattigdomsgrensen i følge Fafo. I Ås er det familier som lever under fattigdomsgrensen. Det er et mål for kommunen å få i gang et tverrfaglig samarbeid for å bekjempe dette problemet og forsøke å finne tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom i barnefamilier.

Hjelpe ungdom som faller utenfor skole og annen meningsfull aktivitet

Forskning viser at 1 av 3 gutter og 1 av 4 jenter dropper ut av videregående skole. Kommunen skal drive forebyggende arbeid og hjelpe ungdom som faller utenfor skole og jobb til å komme tilbake i en meningsfylt aktivitet innen kort tid.

Kulturopplevelser

Sammenhengen mellom kultur og helse dokumenteres stadig tydeligere. Kommunen skal derfor bidra til å gi innbyggere kulturopplevelser som en del av folkehelsearbeidet.

Gode bo - og nærmiljøer

Det er viktig å opprettholde og videreutvikle gode bo- og nærmiljøer i kommunen. Et godt bomiljø inneholder attraktive møteplasser og arealer for lek som inviterer til sosialt liv og fellesskap. Variasjon i boligtyper og størrelser stimulerer til sosialt liv på tvers av generasjoner og kulturer. Det skal være lett for innbyggere å komme ut i naturen. Det er derfor viktig med sammenhengende grøntkorridorer og "hundremeterskoger" i bebyggelsen.

I tillegg til gode boligområder, skal innbyggerne ha mulighet for arbeid, handel og kulturopplevelser. Ås sentrum skal styrkes som et attraktivt kommunesenter med boliger, handelstilbud, kulturaktiviteter, møteplasser og arbeidsplasser. UMB, NVH og VI skal sikres nødvendige utviklingsmuligheter og kommunen skal stimulere til vekst og etablering av nye næringer med tilknytning til forsknings- og universitetsmiljøet. Vinterbro handelssenter skal styrkes som lokalsenter innenfor de rammene som regionale myndigheter fastsetter.

Trygghet og tilhørighet

Innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2009, viste at de fleste opplever Ås som et godt sted å bo. Følelsen av tilhørighet og trygghet er høy. Barnefamiliene trives spesielt godt. Det er ikke gitt at dette fortsetter, og offentlig innsats alene er ingen garanti. Hele Ås-samfunnet må engasjere seg for å forebygge kriminalitet og utrygghet.

Frivillig sektor betyr mye for det sosiale miljøet i kommunen og er selve limet i et lokalsamfunn. Det er denne innsatsen som skaper identitet og tilhørighet, sosialt samhold og trivsel. Det er viktig at kommunen samarbeider med frivillig sektor og legger forholdene til rette slik at det er enkelt for lag og foreninger å yte frivillig innsats.

Ås kommune skal være en trygg og robust kommune med god samfunnssikkerhet. Dette skal oppnås ved å forebygge uønskede hendelser og redusere skadevirkningene dersom slike hendelser inntreffer.

Bærekraftig forvaltning av miljø og naturressurser

Kommunen har ansvar for å forvalte miljø og naturressurser på en bærekraftig måte til beste for dagens og fremtidens generasjoner. Bærekraftsprinsippet skal derfor legges til grunn for all planlegging, saksbehandling og forvaltning som berører miljø og naturressurser.

Prioriterte områder:

Energi og klima

Det er et mål å redusere de totale utslippene av klimagasser med 30 % og utslipp fra egen virksomhet med 50 % fra 2008 til 2020. I Klima- og energiplanen for Ås kommune er det beskrevet en rekke tiltak som skal resultere i redusert og riktig energibruk, samt en betydelig nedgang i utslipp av klimagasser. Tiltak skal gjøres innenfor arealplanlegging og byggesaksbehandling, transport, energi, avfall, landbruk, miljøstyring og informasjon/holdningsskapende arbeid. Miljøsertifisering av kommunale virksomheter skal prioriteres.

Bevaring av biologisk mangfold

Det er et mål at artsmangfoldet i kommunen skal bevares. Kommunen skal gjennomføre kartlegging som gir god oversikt over de viktigste artene og naturtypene. Kartleggingen skal inngå i all saksbehandling av tiltak som kan få konsekvenser for biologisk mangfold og hensynet til dette skal veie tungt. Arealer av betydning for biologisk mangfold skal forvaltes og bevares etter prinsipper om bærekraft og føre-var.

Redusere forurensning

Ås kommune skal jobbe forebyggende og iverksette tiltak slik at minst mulig forurensning er til belastning for mennesker og natur. Det skal være helsemessig trygt å bo i Ås og kommunen skal planlegge og jobbe for at ingen opplever ubehag der de bor. Viktige tiltak

er å redusere avrenning fra boliger og fra landbruket, og ha god kontroll med virksomhet som utgjør en forurensningsfare. Kvalitet og tilstand i vann og vassdrag må tilfredsstillende kravene i EUs vanndirektiv.

Areal- og naturforvaltning

Ås kommune skal ha en effektiv og bevisst arealforvaltning der natur og grønne områder i størst mulig grad tas vare på.

Befolkningen i Ås øker og dette betyr at mer areal må tas i bruk til utbyggingsformål. Det er et viktig nasjonalt og regionalt mål å planlegge slik at transportbehov og biltrafikk ikke øker unødige. Kommunen skal følge opp dette gjennom fortetting, endret bruk og utbygging i områder som er betjent av kollektivtrafikk. Økt utbygging kan komme i konflikt med jordvern og områder med verdi for lek og friluftsliv, biologisk mangfold og sammenhengende grønnstruktur. Kommunen skal tenke langsiktig og helhetlig i sin arealforvaltning. Det betyr blant annet at verdifulle områder skal bevares og skjermes mot inngrep. Det skal vurderes bruk av langsiktige byggegrenser for utbygging mot dyrkbar mark og naturområder, slik at disse ikke nedbygges eller splittes opp.

Sikre bærekraftig forbruksmønster

Ås kommune skal iverksette tiltak som fremmer bærekraft i eget forbruk og som gir det beste grunnlaget for et bærekraftig levesett blant innbyggerne.

Kommune skal i egen virksomhet og overfor innbyggerne arbeide bevisst med forbruksreduksjon og fremme bruk av varer og tjenester med minst mulig miljøbelastning. Gjenbruk og gjenvinning skal være i fokus både i kommunens renovasjonsordning for egen virksomhet og i innbyggernes avfallsordning. Kommunen skal legge til rette for initiativ som reduserer forbruket og avfallsmengden.

3.3 Brukere

Fokusområde brukere omfatter kommunen som leverandør av velferdstjenester til barn, unge og voksne. Dette området skal sikre at de som har behov for kommunens tjenester, tilbys dette i nødvendig omfang og kvalitet. Kommunen har definert følgende 2 hovedmål under dette fokusområdet:

- *Innbyggere skal tilbys tjenester som fremmer trygghet, selvstendighet og et verdig liv.*
- *Barn og unge har et variert oppvekst- og læringsmiljø som gir utfordringer og fremmer trygghet*

Kritisk for å lykkes i å oppnå hovedmålene er:

- Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet
- Avklart forventningsnivå

Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet

Kommunen har ansvar for et bredt spekter av tjenester. Noen er generelle og retter seg mot alle innbyggerne, for eksempel vannforsyning, avfallshåndtering og veier. Andre tjenester er rettet mot spesielle personer og grupper, for eksempel skole, barnehage og

pleie og omsorg. Her er det befolkningsutvikling og innbyggernes etterspørsel som styrer behovet. Kommunen må tilpasse tjenestetilbudet i forhold til dette.

Avhengig av veksten i folketallet, kan det være behov for økt kapasitet innenfor flere tjenesteområder i kommuneplanperioden. Den store økningen i antall eldre over 80 år betyr at det vil være behov for å øke kapasiteten innenfor pleie- og omsorgstjenestene. I tillegg viser prognoser at det blir behov for utvidelse av kapasiteten både innenfor skole og barnehage.

Kommunen driver også forvaltningsoppgaver, som for eksempel byggesaksbehandling, regulering av arealer og tildeling av sosialhjelp. Innenfor disse områdene må kommunen ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å drive effektiv saksbehandling.

Avklart forventningsnivå

Kommunens virksomhet drives innenfor stramme økonomiske rammer. Målet er at kommunale tjenester skal ha riktig kvalitet med effektiv bruk av ressurser. Kvaliteten på tjenester kan uttrykkes gjennom brukernes subjektive opplevelse av tilfredshet, men også gjennom mer objektive mål som for eksempel eksamensresultater, antall timer innvilget hjemmetjeneste eller antall brudd på vannledninger.

For å utforme tjenestene i henhold til brukernes behov må kommunen vite i hvilken grad brukerne er tilfreds med det de mottar. Det gjennomføres derfor regelmessig bruker- og innbyggerundersøkelser. Innbyggerne har også behov for god informasjon om kommunens tjenester. Servicetorget er et viktig kontaktpunkt for innbyggere og brukere av kommunens tjenester.

Kommunen må være tydelig på hvilke tjenester som tilbys og hva innbyggerne kan forvente av kvalitet og omfang. Avklaring av servicenivå gjennom serviceerklæringer, prioriteres innenfor de store tjenesteområdene. Gjennom erklæringene klargjøres innholdet i tjenestene, hva brukeren kan forvente av kommunen og hva kommunen forventer av brukerne.

Ås kommune benytter spørreundersøkelser som et ledd i kvalitetsutvikling og resultatrapportering. Kommunen har så langt gjennomført brukerundersøkelser annethvert år for de fleste tjenester. Unntaket er innenfor skolesektoren der elevundersøkelser gjennomføres årlig. Innenfor skoleområdet gjennomføres undersøkelsene i regi av Utdanningsdirektoratet, mens de øvrige brukerundersøkelsene gjennomføres av kommunen selv. Brukerundersøkelser gjennomføres ikke samme år for alle tjenesteområder. Kommunen skal fortsatt ha fokus på brukerundersøkelser som verktøy for kvalitetsutvikling. I 2013 skal følgende undersøkelser vurderes gjennomført:

- Elevundersøkelse
- Barnehage
- Skolefritidsordningen
- Kulturskolen
- Helsestasjonen
- Barnevern
- Psykisk helse

3.4 Medarbeidere

Fokusområde medarbeidere omfatter utviklingen av kommunens organisasjon og medarbeidere. I kommuneplanen er det definert ett hovedmål under dette fokusområdet.

Kommunen har kompetente medarbeidere og en fleksibel, lærende og kostnadseffektiv organisasjon

Kritisk for å lykkes i å oppnå hovedmålet er:

- Godt arbeidsmiljø
- Helse og friskhet
- God ledelse og kompetente medarbeidere
- God organisering av arbeidet
- Effektive og anvendbare støttesystemer og verktøy

Tabell 3. Målkart for fokusområdet Medarbeidere.

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat 2012	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Godt arbeidsmiljø	Fysisk arbeidsforhold	Medarbeiderundersøkelse	4,4	5	4,5
	Samarbeid og trivsel	Medarbeiderundersøkelse	5	5	4,5
	Mobbing, diskriminering og varsling	Medarbeiderundersøkelse	5	5,5	5
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,8	5	4,5
Helse og friskhet	Sykefravær	Sykefravær	8,63 %	7%	7,5 %
God ledelse og kompetente medarbeidere	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,7	5	4,5
	Faglig og personlig utvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,6	5	4,5
	Andel fagstillinger som er besatt med rett formell kompetanse	Andel styrere og pedagogiske ledere i barnehager med godkjent førskolelærerutdanning	82,9 %	100 %	90 %
God organisering av arbeidet	Organisering av oppgaver og arbeid	Medarbeiderundersøkelse	4,7	5	4,5
	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	5	5	4,5
Lønns- og arbeidstidsordninger	Systemer for lønns- og arbeidstidsordninger	Medarbeiderundersøkelse	4,1	4,5	4

Godt arbeidsmiljø

Medarbeiderne er den viktigste enkeltfaktor når det gjelder å utvikle og effektivisere tjenesteproduksjonen i kommunene. Det er derfor behov for å få innsikt i de ansattes arbeidssituasjon og trivsel som et grunnlag for å utvikle forbedringstiltak. Kommunen gjennomfører medarbeiderundersøkelse med jevne mellomrom.

Kommunen er opptatt av relasjoner, kunnskap og sammenheng i hverdagen. Kommunen har faglig dyktige ledere som behandler medarbeidere slik at de blir sett, bekreftet og verdsatt. Medarbeidere tar ansvar for jobben sin og samarbeider slik at kommunens mål nås. Det er en god balanse mellom utfordringer og ferdigheter som bidrar til at arbeidsdagen føles meningsfylt for alle involverte.

Helse og friskhet

Ås kommune skal være en "Frisk kommune" og helse er et satsningsområde fordi medarbeideres helse er avgjørende for hvordan organisasjonen evner å løse sine oppgaver. Det er derfor viktig å bruke ressurser på de faktorene som fører til friskhet og langtidsfriske arbeidsplasser.

God ledelse og kompetente medarbeidere

Ledere skal lede virksomheten, bidra til at ansatte trives og at arbeidsstokken fungerer. Ledelse skal utøves gjennom tillit, målstyring og oppfølging. Medarbeidere skal utfordres, ha tydelige krav og bli støttet av sin leder.

Ledere i Ås skal tenke helhetlig og handle ut fra hva som tjener hele kommunen. Dette forutsetter godt samspillet mellom politisk og administrativ ledelse.

Kommunesektoren er avhengig av å ha faglig og sosialt kompetente medarbeidere i en tid hvor arbeidsmengden øker, arbeidsoppgavene blir mer komplekse og økonomien strammere. Den kompetente medarbeideren skal se sin stilling i en større sammenheng og handle i organisasjonens interesse. Kompetanseutvikling har en verdi for virksomheten, men er også utviklende for den enkelte ansatte og bidrar til større trivsel.

God organisering av arbeidet

Kompleksiteten i kommunens tjenestetilbud stiller høye krav til god organisering, samstemthet, samspill, struktur og innhold. En god organisasjon har høye ambisjoner med klare mål. Samtidig må systemer, regler og byråkrati understøtte de mål som er satt. Organisasjonens effektivitet og kvalitet avgjøres av arbeidets organisering og relasjonene i organisasjonen.

Effektive og anvendbare støttesystemer og verktøy

Gode støttesystemer og verktøy er viktig for at ledere og medarbeidere skal kunne løse sine oppgaver effektivt. Ny teknologi gir effekt når de beherskes av de som skal bruke dem, og er tilpasset organisasjonens behov. Ås kommune skal gjennom riktig bruk av IKT oppnå økt produktivitet og høyere kvalitet.

3.5 Økonomi

God økonomistyring og optimal utnyttelse av ressurser er en forutsetning i en presset økonomisk virkelighet. Fokusområde økonomi skal sikre handlefrihet til å utvikle kommunen og sikre prioriterte tjenesteområder. Kommunen har definert ett hovedmål under dette fokusområdet.

Kommunen skal ha en økonomi som gir handlefrihet til å utvikle kommunen og som sikrer prioriterte tjenesteområder.

Kritisk for å lykkes i å oppnå hovedmålet er:

- Tilfredsstillende netto driftsresultat
- Stram økonomistyring
- Effektiv tjenesteproduksjon
- Modernisering av organisasjonen og utvikling av administrative prosesser
- God forvaltning av aktiva

Tabell 4. Målkart for tjenesteområdet Sentraladministrasjonen, fokusområdet Økonomi.

Hva vi må lykkes med. (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler. (Målemetoder)	Resultater ved siste måling	Resultatmål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Tilfredsstillende netto driftsresultat	Netto driftsresultat	KOSTRA- og regnskapsdata			
		Netto driftsresultat	0,9 %	2 %	1,5 %
Stram økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett (Minus angir et samlet mindreforbruk for enhetene)	Regnskapsdata			
		Totalavvik i forhold til budsjett	0 %	0	0,5 %
Effektiv tjenesteproduksjon	Netto driftsutgifter pr. innbygger	KOSTRA- og regnskapsdata			
		Samlet netto driftsutgifter pr. innbygger	39 892	Lavest i Follo	Gj.snitt Follo)
		Netto driftsutgifter pr. innbygger (korrigert for utgiftsbehov)	-	Lavest i Follo	Lavest i Follo
God forvaltning av aktiva	Avkastning ifht referanserente (3 mnd NIBOR)	Regnskapstall			
		Meravkastning de fire siste årene i forhold til gjennomsnittlig NIBOR	0,3 %	2 %	1 %

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter, medregnet netto renteutgifter og låneavdrag. Netto driftsresultat anses som den primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. I følge fylkesmannen bør netto driftsresultat være ca. 3 % dersom kommunen skal få tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller foreta avsetninger for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter. Ås kommune har ikke klart å oppnå et netto driftsresultat på 3 % de siste årene og har derfor ikke satt av midler til fond som en reserve.

Det er budsjettet med 11,5 mill. kr i momskompensasjon fra investeringer som etter regnskapsforskriften skal føres i driftsregnskapet. Disse midlene skal imidlertid tilbakeføres investeringsregnskapet for finansiering av investeringsprosjekter. Det reelle resultatet for Ås kommune er dermed netto driftsresultat justert for overføring til investeringer. Det er dette beløpet som kan avsettes til disposisjonsfond.

Stram økonomistyring

Med en stadig strammere økonomi er det viktig at budsjettene overholdes. Gjennom plan- og budsjettprosessen og rapporteringer vil den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer som er stilt til rådighet. Administrativ månedrapportering er etablert. Dette skal være det sentrale verktøyet for økonomistyringen gjennom året.

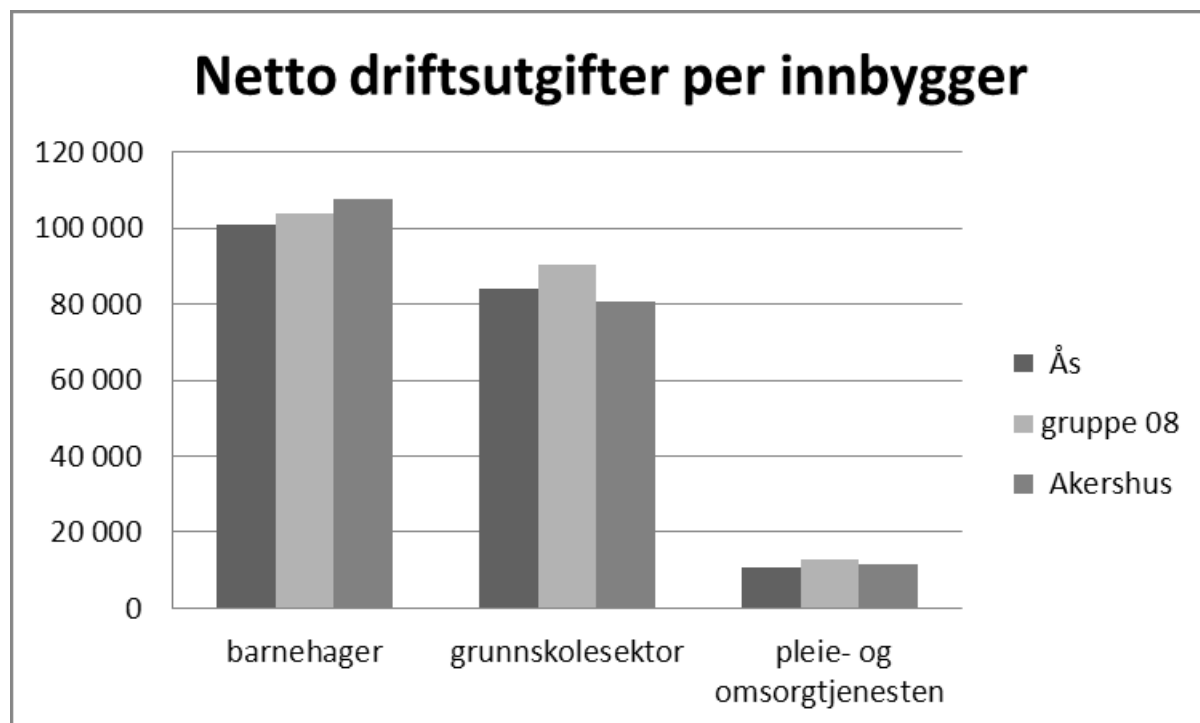
Effektiv tjenesteproduksjon

KS har i rapporten Effektivisering i kommunene – tiltak og resultater (2011) definert effektivisering som at kommunen

- Enten - yter tjenester til flere brukere med uendret kvalitet, uten ressursøkning
- og/eller - tilbyr tjenester med bedre kvalitet til samme antall brukere, uten ressursøkning
- og/eller - produserer uendret antall tjenester med uendret kvalitet rimeligere per tjenesteenhet.

KOSTRA-tall (kommune-stat-rapportering) indikerer at Ås kommune har flere områder hvor det kan være mulig å effektivisere og redusere kostnader uten at kvaliteten i tjenestetilbudet reduseres i vesentlig grad. Dette til tross for at kommunen har effektivisert gjennom flere år. Strukturelle forhold, blant annet knyttet til gjeldende bygningsmasse, gjør at en god del av effektiviseringspotensialet ikke kan tas ut på kort sikt. Ved nye investeringer er det viktig at disse bidrar til å utløse potensialet for lavere driftsutgifter. KOSTRA vil bli brukt som grunnlag for analyser av effektiv tjenesteproduksjon.

KOSTRA-tall for 2011 viser følgende for de største sektorene:

- Ås kommune er blant de med lavest netto utgifter til barnehage per barn i Follo, og ligger lavere enn snittet i gruppe 8 (gruppen med kommuner som Ås kan sammenlignes med) og lavere enn gjennomsnittet for Akershus. Dette skyldes lave

kostnader per barn og relativt høye inntekter. Lave kostnader per barn antas å ha sammenheng med at strukturen og organiseringen av barnehagene er god.

- Netto utgifter til skole er omtrent som snittet for Follo, men høyere enn Akershus, og lavere enn gruppe 8. Sett i lys av at Ås kommune har noe lavere disponible inntekter enn gjennomsnittet bør vi ligge noe lavere også for skolesektoren. Ås kommune har den laveste gjennomsnittsstørrelsen av skolene i Follo.
- Netto utgifter til pleie- og omsorg er omtrent som snittet for Follo og Akershus, og lavere enn gruppe 8. Sett i lys av at Ås kommune har noe lavere disponible inntekter enn gjennomsnittet bør vi ligge noe lavere for denne sektoren.
- Ås kommune har høye kostnader til administrasjon. Dette skyldes i hovedsak høye utgifter til administrasjonslokaler. Antall ansatte i administrasjonen er imidlertid lavt i Ås sammenlignet med andre kommuner.

Med bakgrunn i KOSTRA-tallene kan det tyde på at effektiv barnehagedrift bidrar til at Ås kommune går i balanse, selv om utgiftene til pleie- og omsorg og skole er noe høyere enn det kommunen har økonomisk evne til å bære.

Dagens skolestruktur med lav gjennomsnittlig størrelse per skole begrenser potensialet for effektivisering. Økt befolkningsvekst, kan gi muligheter for økt utnyttelse av eksisterende skolelokaler.

Videre utvikling innen pleie- og omsorg må sikre at man møter veksten med en mer effektiv tjeneste.

Utgiftene til administrasjonslokaler er høye og det bør vurderes tiltak for å redusere disse. I dag er administrasjonen spredt på mange bygg, og en stor andel av eiendommene leies av andre. De øvrige driftsutgiftene til administrasjon, styring og ledelse er lave i Ås kommune. En reduksjon i administrasjonen vil kunne medføre at en større andel administrative oppgaver må delegeres de øvrige tjenesteenhetene. Dette kan igjen redusere den samlede effektiviteten for kommunen. Videre kan kommunens evne til omstilling og videre effektivisering bli svekket dersom utviklingsprosjekter kuttes.

Rådmannens budsjettforslag innebærer en satsing på økt kompetanse innen administrasjon. Dette for å sette administrasjonen i stand til å prioritere utviklingsoppgaver og effektivisering av administrative prosesser, blant annet med vekt på en mer effektiv bruk av IKT-systemer.

God forvaltning av aktiva

Verdien av kommunens bygnings- og anleggsmasse er over 1 mrd. kr. På grunn av stramme økonomiske rammer har ikke kommunen klart å sette av nok midler til vedlikehold og rehabilitering av anleggsmassen. Kommunen har bygget flere nye bygg, og vedlikeholdsmidlene bør økes for å sikre at disse bygningene ivaretas på en tilfredsstillende måte. Selv om vedlikeholdsbudsjettet har økt de siste årene, brukes det fortsatt relativt lite til vedlikehold. Det skal også arbeides aktivt for å tilpasse kommunens bygnings- og anleggsmasse til behovet.

Da kommunen solgte Søndre Follo Energiverk (SFE) ble 170 mill. kroner frigjort. Midlene er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader. Gjennomsnittlig årlig avkastning i perioden 2001-2011 har vært ca. 1,32 % høyere enn kommunens

innlånsrente. Plasseringen av E-verksmidler i kapitalmarkedet har dermed gitt meravkastning for kommunen.

Avkastningen av e-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav og kommunen har ikke tilstrekkelige med midler til å dekke et år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

For 2013 budsjetteres det med en avkastning på 7,2 mill. kr eller 1% over kommunens lånerente. Eventuell meravkastning utover dette vil bli avsatt til styrking av kommunens bufferfond.

3.5.1 Driftsbudsjett

Totalt øker etatenes rammer med 46,7 mill. kr. Justert for pris- og lønnsvekst får etatene en realvekst på ca 20 mill. kr eller 2,8 %. Dette er økning i rammen til dekning av nye tiltak, samt helårseffekt av tidligere vedtak.

Tabell 5. Netto driftsutgifter fordelt mellom etatene, justert for bruk og avsetninger til fond.

	B2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Felles områder	25 079 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000	25 300 000
Sentraladministrasjonen	51 414 000	52 908 000	53 319 000	55 306 000	54 706 000
Helse og sosial	245 241 000	274 161 000	275 927 000	284 782 000	299 941 000
Oppvekst og kultur	306 199 000	315 940 000	321 146 000	326 192 000	336 323 000
Teknisk etat	81 235 000	88 952 000	89 423 000	90 198 000	90 660 000
VAR	-11 703 000	-13 075 000	-13 710 000	-13 710 000	-13 710 000
Sum resultatområder	697 465 000	744 186 000	751 405 000	768 068 000	793 220 000

Hovedoversikt

Tabell 6 viser hovedtallene i forslag til handlingsprogram 2013-2016. Mer detaljerte oversikter finnes under tjenesteområdene, samt i vedleggene.

Tabell 6. Hovedtall i forslag til handlingsprogram 2013-16. Andre generelle statstilskudd, er her kun tilskudd som ligger utenfor enhetenes rammer. Integreringstilskuddet er flyttet fra område 8 sentrale inntekter og utgifter til oppvekst og kultur. Dette fordi inntekten skal budsjetteres der ansvaret for søknad om tilskuddet hører hjemme.

	B2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Sum resultatområder	697 465 000	744 186 000	751 405 000	768 068 000	793 220 000
Skatteinntekter	-383 000 000	-415 000 000	-423 240 000	-431 644 803	-440 217 696
Rammetilskudd	-329 000 000	-365 000 000	-372 300 000	-379 746 000	-387 340 920
Andre generelle statstilskudd	-43 822 000	-34 483 000	-34 249 000	-31 991 000	-41 269 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-61 987 000	-58 247 964	-65 091 000	-61 379 000	-65 699 000
Utlån	100 000	100 000	100 000	100 000	100 001
Renteutgifter	40 257 000	41 905 000	44 543 000	46 295 000	47 481 000
Renteinntekter og utbytte	-21 180 000	-20 015 000	-21 605 000	-22 095 000	-22 575 000
Avdrag på lån	36 500 000	36 943 000	37 593 000	37 833 000	36 438 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 680 000	-11 444 000	-17 833 000	-13 260 803	-14 243 616
Netto driftsresultat i % av inntekter	0,3 %	1,1 %	1,7 %	1,3 %	1,3 %

Budsjettene for 2013 til 2016 ligger på mellom 1,1% til 1,7 % netto driftsresultat i % av driftsinntektene. Dette er et lavt nivå i forhold til å kunne gi økonomisk handlefrihet til nye investeringer, som Ås kommune vil trenge for å møte utfordringer knyttet til befolkningsveksten og endringer i sammensetningen av befolkningen. Samtidig er det en bedring i forhold til tidligere prognoser.

Sammenlignet med 2012 er endringene som følger hovedområdene som vist i tabell 7.

Tabell 7. Endringer i hovedtall fra 2012.

	B2012	B 2013	Endringer 12 til 13, oppgavejustert
Sentraladministrasjonen	51 414 000	52 908 000	1 494 000
Helse og sosial	245 241 000	274 161 000	27 920 000*
Oppvekst og kultur	306 199 000	315 940 000	20 741 000**
Teknisk etat	81 235 000	88 952 000	7 717 000
VAR	-11 703 000	-13 075 000	-1 372 000
Skatteinntekter	-383 000 000	-415 000 000	-32 000 000
Rammetilskudd	-329 000 000	-365 000 000	-36 000 000
Renteutgifter	40 257 000	41 905 000	1 648 000
Renteinntekter og utbytte	-21 180 000	-20 015 000	1 165 000
Avdrag på lån	36 500 000	36 943 000	443 000

*Helse og sosial er korrigert med 1 mill. som følge av overføring av oppgaver fra Oppvekst og kultur.

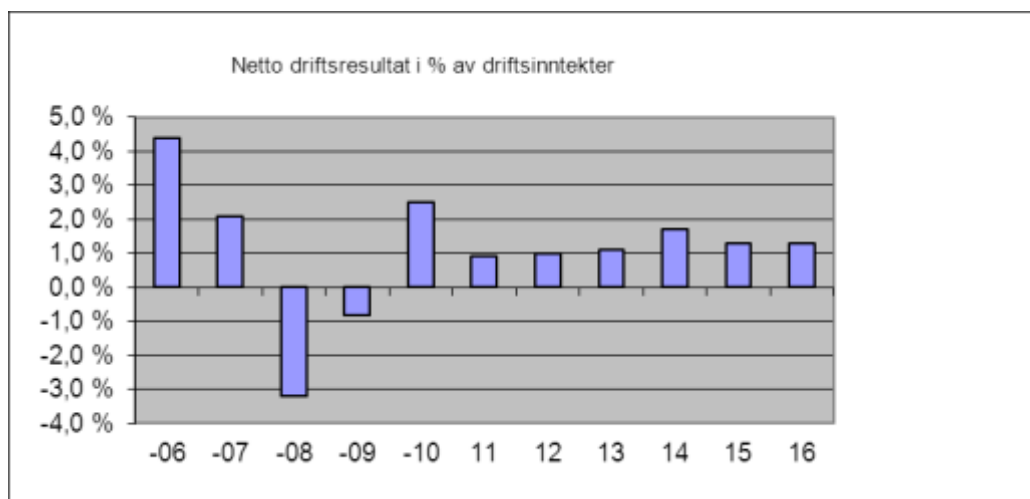
**Oppvekst og kultur er justert med 11 mill. kr som følge av overføring av integreringstilskudd.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for 2013 er ca. 1,1 % målt i forhold til driftsinntektene. Dette er en forbedring på 0,8 % i forhold til opprinnelig budsjett 2012, men man når ikke Fylkesmannens anbefaling på 3 til 5 %. Dette illustrerer at til tross for at det er gjennomført reduksjoner i mange enheter, kommer det også nye behov som øker kostnadene.

Utover i perioden er netto driftsresultat relativt stabilt på et lavt nivå med de forutsetninger som ligger til grunn i økonomiplanen.

Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til anslaget for netto driftsresultat utover i perioden. Det bør særlig nevnes at det er usikkerhet knyttet til utviklingen i pensjonskostnader, avkastning på kapitalforvaltning, renteutgifter, utviklingen i frie inntekter og kostnader knyttet til nye brukere. Netto driftsresultat er en viktig styringsindikator og viser hvor mye av kommunens løpende inntekter som blant annet kan avsettes til finansiering av fremtidige investeringer.

Figur 1. Utvikling netto driftsresultat

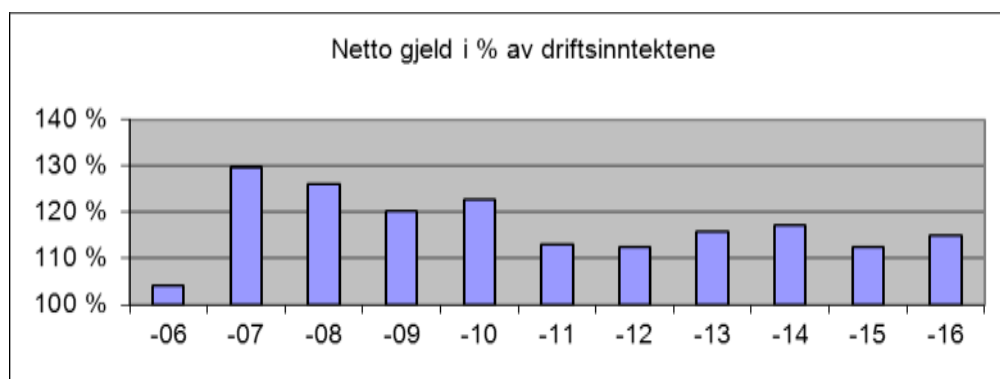
Diagrammet ovenfor viser utviklingen av netto driftsresultat i perioden 2006-2016 i % av driftsinntektene. Tallene fram t.o.m. 2011 er regnskapstall, deretter er budsjettall lagt til grunn. Tall for 2012 er siste prognose.

Lånegjeld

Lavt netto driftsresultat fører til lav egenfinansiering av investeringer. Kommunen har over flere år lånefinansiert en stor andel av investeringene, noe som har ført til at gjelden har økt betydelig. Skal en kunne oppnå et netto driftsresultat i tråd med fylkesmannens anbefalinger er det nødvendig at Ås kommune får en lånegjeld som er mer i samsvar med driftsinntektene.

Gjennom de siste årene er investeringstakten gått noe ned, samtidig som driftsinntektene har økt årlig. Netto gjeld i prosent av driftsinntekter har dermed gått ned.

Investeringsnivået i rådmannens forslag til handlingsprogram, innebærer at netto gjeld i prosent av driftsinntekter vil øke svakt de første årene og deretter komme ned omtrent på dagens nivå.

Figur 2. Utvikling netto gjeld i % av driftsinntekter

Diagrammet over viser utviklingen i netto gjeld i perioden 2006-2016 i prosent av driftsinntektene. Tallene fram t.o.m. 2011 er regnskapstall, deretter er budsjettall lagt til grunn.

Fondsutvikling

Generelt disposisjonsfond vil med foreslåtte rammer bli styrket med ca.23 mill. kr i planperioden. Dette fordi årlig netto driftsresultat er lavere enn lovpålagt overføring av momskompensasjon til investeringsregnskapet.

Tabell 8. Avsetning og bruk av fond

	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Netto driftsresultat	-11 444 000	-17 833 000	-13 260 803	-14 243 616
Netto driftsresultat i % av inntekter	1,1 %	1,7 %	1,3 %	1,3 %
Bruk av disposisjonsfond			0	-247 000
Bruk av bundne fond	-5 247 000	-5 247 000	-5 247 000	-5 247 000
Sum bruk av avsetninger	-5 247 000	-5 247 000	-5 247 000	-5 494 000
Overført investering (momskomp)	9 194 000	12 698 000	9 940 000	18 718 000
Avsetning til disposisjonsfond	6 477 000	9 362 000	7 548 000	0
Avsatt til bundne fond	530 000	530 000	530 000	530 000
Sum avsetninger	16 691 000	23 080 000	18 508 000	19 738 000
Overskudd/underskudd	0	0	0	0

Rådmannens forslag til budsjett innebærer en styrking av kommunens disposisjonsfond med 6,4 mill. kr i 2013, 9,3 mill. kr i 2014 og 7,5 mill. kr i 2015. I 2016 må kommunen redusere disposisjonsfondet for å saldere budsjettet.

Med foreslått bruk og avsetninger til fond blir utviklingen i kommunens disposisjonsfond som vist i tabell 8.

Tabell 9. De mest sentrale fondene hvor midlene er ubundet

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SFE-midler - aktiv kapitalforvaltning	170,0	160,0	160,0	160,0	160,0	160,0
SFE-midler - bufferfond	0,0	2,5	5,0	5,0	5,0	5,0
Rente bufferfond	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Generelt disposisjonsfond	22	17,0	23,0	32,0	39,0	38,0

De fleste av kommunens ulike fond er knyttet til ulike formål. Tabell 9 viser de mest sentrale fondene hvor midlene er ubundet. SFE-midlene – aktiv kapitalforvaltning, er et ubundet investeringsfond. Det betyr at det kun kan benyttes i investeringsbudsjettet. Kommunestyret har vedtatt bruk av 10 mill. kr av SFE-midlene til investeringer i budsjettet for 2012. 10 mill. kr innløses dermed til investeringsformål. Rentebufferfondet ble avsatt i 2011 som en buffer mot uforutsett renteøkning.

SFE-midler – bufferfond er et disposisjonsfond. Det betyr at det kan benyttes både til drift og investeringer. Generelt disposisjonsfond kan også benyttes både til drift og investeringer.

Låneopptak

Låneopptak for 2013 vil være på 82,9 mill. kroner (ekskl. startlån). Lånet foretas som et samlet serielån med en gjennomsnittlig vektet avdragstid på 36,6 år. Det legges til grunn at man gjør et låneopptak på 20 mill. kroner i startlån.

Med rådmannens foreslåtte låneopptak øker kommunens lånegjeld med 46 mill. kr i 2013, når budsjettert avdrag på 36,9 mill. kr trekkes fra budsjettert låneopptak.

Skatt og rammetilskudd

Kommunenes frie inntekter som er skatt og rammetilskudd utgjør over 60 % av kommunens inntekter. Hvordan disse utvikler seg har derfor stor betydning for kommunens økonomi. Tabell 10 gir en oversikt over beregnet skatt og rammetilskudd i perioden.

Tabell 10. Beregning av skatt og rammetilskudd 2012-2015 (Beløp i 1000 kr)

	Revidert budsjett 2012	Prognose 2012	Budsjett 2013
Rammetilskudd	329 000	329 223	365 000
Skatt	384 000	386 000	412000
Sum HP 2012-2015	713 000	715 223	777 000

Beregningen er basert på en modell utviklet av KS og tar utgangspunkt i statsbudsjett 2013. Videre er det korrigert for lokale befolkningsprognoser og skatteanslag for Ås kommune i 2011 utarbeidet av kemneren i Follo. I statsbudsjettet legges det til grunn frie inntekter for Ås kommune på ca. 780 mill. kr, mens KS prognose modell anslår en 779 mill. kr. På grunn av stor usikkerhet knyttet til skatteanslaget, er rådmannens skatteanslag nedjustert noe i forhold statsbudsjettet. Skatt per innbygger vil med anslaget for 2013 utgjøre ca. 96,4 % av landssnittet.

Lavere skatteinngang medfører at rammetilskuddet øker med bakgrunn i inntektsutjevningen. For 2013 blir kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet kompensert for 60 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Det er anslått at Ås kommune får en økning på 7,3 mill. kr i rammetilskudd som følge av inntektsutjevning i 2013. Samtidig har Ås kommune et utgiftsbehov på 96,8 % av landsgjennomsnittet. Ås kommune får et trekk i rammetilskuddet på 26,3 mill. kr som følge av dette.

3.5.2 Investeringer

Nedenfor vises tabell og kommentarer til investeringsprogrammet for 2013 – 2016. Kommentarene er i hovedsak knyttet til nye prosjekter og endringer i forhold til tidligere investeringsprogram.

Prognosene for befolkningsutviklingen de nærmeste årene viser at det vil bli nødvendig med nye investeringer i planperioden. Rådmannen vil derfor foreslå en investeringsramme for 2013 på 92 mill. kr. Videre er modernisering og verdisikring av Ås kommunes bygningsmasse en forutsetning for god økonomisk forvaltning.

Samtidig er det viktig å ha med seg at kommunen mottar årlige rentefradrag og investeringsstøtte på 9 mill. kr. Dette innebærer at en stor andel av kommunens

rentekostnader finansieres med rentekompensasjon. De foreslåtte investeringer innen skoler og kirkebygg vil motta rentekompensasjon. Videre vil investeringer i omsorgsanlegg delvis finansieres med investeringstilskudd. Investeringer innen VAR-området finansieres gjennom årlige brukerbetalinger.

Tabell 11. Investeringsbudsjettet

	Beskrivelse av budsjettområdet	Sum bevilget tidligere år	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
1.	Inventar ny barnehage	0	-	1 200	-	-
2.	Ny barnehage	2 000	-	14 000	21 000	-
3.	Utvidelse Solberg tunet barnehage	0	1 500	-	-	-
4.	Inventar utvidelse Solberg tunet	0	300	-	-	-
5.	Tomtekjøp barnehage	0	2 000	-	-	-
	Sum barnehage		3 800	15 200	21 000	-

6.	IT-utstyr, skoler	*	1 000	1 000	1 000	1 000
7.	Inventar Solberg skole	0	-	2 000	-	-
8.	Utvidelse av Rustad	2 043	-	-	-	60 000
9.	Skoleplanlegging	2 000				
10.	Utvidelse Solberg	0	30 000	30 000	10 000	-
11.	Oppgradering uteområder u-skole	0	2 000	-	-	-
	Sum grunnskole		33 000	33 000	11 000	61 000

12.	Investeringer biblioteket	0	243	-	-	-
13.	E-bøker biblioteket	0	150	150	150	150
	Sum idrett og kultur	-	393	150	150	150

14.	IT-utstyr samhandlingsreformen	0	600	300	300	300
15.	Ljungbyveien	8 644	-	2 000	7 000	-
16.	Inventar bokollektiv demente	0	-	2 000	2 000	2 000
17.	Bokollektiv demente	32 460	10 000	20 000	-	-
18.	Tomt - videre utvikling helse og sosial	0	9 000	-	-	-

	Beskrivelse av budsjettområdet	Sum bevilget tidligere år	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
19.	1. byggetrinn sykehjem	0	-	2 000	20 000	60 000
	Sum pleie og omsorg		19 600	26 300	29 300	62 300

20.	Omlegging av vannledninger	*	5 000	5 000	6 000	6 000
21.	Kloakksanering	*	5 000	5 000	6 000	6 000
	Sum VAR-sektoren		10 000	10 000	12 000	12 000

22.	Informasjonsteknologi/telefoni	*	2 600	2 600	2 600	3 100
23.	Asfaltering Fålesloråsen	0	2 000	-	-	-
24.	Kirkelig fellesråd	*	200	3 600	100	100
25.	Standardheving/rehabilitering bygninger	1 750	5 000	5 000	2 000	2 000
26.	Bjørnebekk	*	5 500	200	200	200
27.	Biler/Maskiner, teknisk etat	*	850	1 000	1 000	1 200
28.	Ombygging admlokaler for økt effektivitet	0	500	-	-	-
29.	Myrveien 16	2 765	2 500	-	-	-
30.	Mindre investeringsprosjekter ikke spesifisert	*	700	700	700	700
31.	Forebygge legionella	*	250	250	250	250
32.	Radontiltak jfr ny forskrift	*	500	500	500	500
33.	Videreutvikling av SD-anlegg	*	200	200	200	200
34.	HMS/Brannforebyggende arbeid	*	1 000	1 000	1 000	1 000
35.	HMS/ Inneklima	0	2 000	-	-	-
36.	Universell utforming	*	1 000	1 000	1 000	1 000
37.	Fjernvarmeanlegg	3 000				
38.	Tiltak parkeringsproblemer i sentrum	0	500	-	-	-
	Sum andre inv. prosjekter		25 300	16 050	9 550	10 250

	Sum alle inv.prosjekter utgifter	92 093	100 700	83 000	145 700
--	---	---------------	----------------	---------------	----------------

*prosjekter med årlig bevilgning

Rådmannen gis fullmakt til å disponere av garantifondet til slutføring av nødvendige etterarbeider på avsluttede investeringsprosjekter. Investeringene finansieres slik det framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 12. Finansieringen av investeringene

Finansiering	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Bruk av vanlige lån	-82 899	-80 002	-47 730	-118 982
Overføring fra driftsregnskapet*)- momskompensasjon	-9 194	-12 698	-9 940	-18 718
Tilskudd boliger vanskeligstilte	-	-	-3 600	-
Tilskudd -bokollektiv demente	-	-	-13 740	-
Salg av kommunale boliger	-	-	10	-
Salg Dyster/Eldor	-	-8 000	-8 000	-8 000
Sum finansiering ekskl lån	-9 194	-20 698	-35 270	-26 718
Sum finansiering inkl lån	-92 093	-100 700	-83 000	-145 700

Beskrivelse av prosjektene jf. Tabell 11:

1. Inventar ny barnehage – Det planlegges oppstart av ny barnehage i Nordbyområdet i 2014. Det må anskaffes inventar til barnehagen.

2. Ny barnehage – Grunnet økning i antall barn i Ås må det bygges ny barnehage i Nordbyområdet. Det vises til nærmere beskrivelse i barnehagebehovsplan.

3. og 4. Solbergstunet barnehage - Det er mangel på barnehageplasser i Nordbyområdet. For å få en rask og relativt rimelig løsning, anbefales å omgjøre uteskuret på Solbergstunet barnehage til en ny friluftsavdeling som kan ta mellom 20 og 24 barn fra august 2013.

5. Tomtekjøp barnehage - Vedtakene i barnehagebehovsplanen som skal opp til behandling i november 2012, vil bestemme videre utvikling i barnehageutbyggingen. Det er forslått 2 mill kr. til kjøp av tomt i 2013.

6. IT-utstyr, skoler - Dette er investeringer knyttet til innkjøp av arbeidsstasjoner i skolen. Skolen har i dag i ca. 2000 klienter. Det vil være et behov for utskifting av eksisterende maskiner, samt en økning / endring av type utstyr for barneskolene. Stadig økte krav til digitalisering i forbindelse med nasjonale prøver/ eksamen setter krav om oppdaterte arbeidsstasjoner for skolene til bruk både for lærer og elever.

7. Inventar Solberg skole – Når Solberg skole står ferdig utbygget, er det behov for inventar til skolen.

8. Utvidelse av Rustad - Skolekapasiteten i sentralområdet som helhet vurderes tilstrekkelig, men kan bli anstrengt ved enkeltskoler. Ved Rustad skole vil det i løpet av 2013 utredes for en totalrehabilitering av aktivitetsbygget og et nybygg. Skolen vil i løpet av få år ikke kunne håndtere elevveksten. Utredningen dekkes av ubenyttede midler fra 2011-busjettet.

9. Skoleplanlegging - Det er tidligere bevilget 2 mill. kroner til planlegging og rehabilitering av skoler. Det gjenstår ca. 1,5 mill. kroner. Deler av beløpet vil i 2013 gå til utredning og planlegging av nybygg av paviljong 2 og 3 på Åsgård skole. Eventuelle restmidler vil overføres til 2014.

10. Utvidelse Solberg - Solberg skole er fullt utnyttet, og det er vanskelig å finne plass til ytterligere elever. Planlegging av utbygging og rehabilitering av skolen har startet opp. I budsjettforslaget for 2013 er det avsatt 30 mill. kroner til utvidelse av Solberg skole, og ytterligere 30 mill. kr. i 2014.

11. Oppgradering uteområder ungdomsskolene - Uteområdene på ungdomsskolene fremstår som kjedelige er ikke utformet slik at de stimulerer elevene til økt aktivitet og kreativ utfoldelse. Det anbefales derfor å gjøre en oppgradering av uteområdene på begge ungdomsskolene.

12 og 13. Investeringer og E-bøker til biblioteket - I budsjettet for 2013 er det foreslått investeringsmidler til innføring av e-bok og konvertering til nytt datasystem, Mikromarc 3, for biblioteket.

14. IT-utstyr – Samhandlingsreformen - Det er flere behov for utskiftninger i helse og sosialsektoren blant annet:

- Utskiftninger av PDA som benyttes i hjemmesykepleien.
- Oppgradering og utvidelse av ringesignaler ved Moer sykehjem.
- Nye moduler til fagprogrammer i forbindelse med meldingsutveksling mellom sykehus og kommunen.
- Moduler til fagsystemer for å kunne utnytte systemene på en mer effektiv måte og gjennomføre digitaliseringen av saksbehandlingen. Blant annet skanning innenfor flere fagområder.

15. Ljungbyveien - Byggetrinn 2 i Ljungbyveien. Kommunale leiligheter / omsorgsboliger til personer med psykisk utviklingshemming og stort hjelpe-/personalbehov.

16. Inventar bokollektiv demente – Det settes av totalt 6 mill. til inventar bokollektiv fordelt på 2 mill. i 2014, 2015 og 2016

17. Bokollektiv demente - Kommunestyret vedtok i sak 33/12 romprogram og budsjett for nytt bokollektiv. Romprogrammet skulle holdes innenfor en ramme på 2499 m2 og en budsjettramme på 63 mill. kroner. I tillegg tok kommunestyret plankomiteens punkt 6 til orientering, der rådmannen skal utrede ytterligere ett rom program der kjelleren utvides med ca. 930 m2 til parkering og at det i 2.etasje utvides med ca. 1020 m2 til kontor. Utredningen ventes ferdig i februar 2013 og vil da legges fram for kommunestyret for endelig vedtak av utbyggingsprogram. Plankomiteens forslag til utvidelse er foreløpig

kalkulert til omkring 32 mill. kroner. Ved en slik utbygging vil kommunen få flere kontorarbeidsplasser, noe som gjør det mulig å utvikle leiekontrakter i Ås sentrum. Dette er leiekostnader som nå kan brukes til å nedbetale økte kapitalkostnader ved økt byggevolum.

18. Tomt - videre utvikling helse og sosial

I kommuneplanen er naboarealet til Moer sykehjem disponert til offentlig bebyggelse/sykehjem. Det foreslås satt av midler til ervervelse av areal.

19. 1. byggetrinn sykehjem

Kommunen må sette i gang med å bygge ut videre ifht institusjonskapasiteten. Kommunen ligger under egen-vedtatt dekningsgrad på 20 %, selv om staten anbefaler 25 %. Den demografiske økningen er stor i årene som kommer og det er helt avgjørende å planlegge godt – og fortsette utbygging. Det settes av midler i 2014 til planlegging av 1. byggetrinn for utvidelse av sykehjem. Byggestart er planlagt i 2015.

20. og 21. Omlegging av vannledninger og Kloakksanering - Investeringene innenfor VAR-sektoren er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt saneringsplan. Hovedinvesteringene vil være separering av kloakken i Sentralholtet. Arbeidet her startet opp sammen med veivesenets trafikkisikring langs Sentralveien. Øvrig arbeid er tenkt utført i 2013 og 2014. Investeringsraten økes fra 4 mill. i året til 5. Kapitalkostnadene dekkes over selvkostregnskapet, dvs. gebyrene.

22. Informasjonsteknologi/telefoni - I de senere årene har behovet i forhold til integrasjoner og utvikling av nye systemer for IKT vært stadig økende. Dette sammen med en stor økning i bruken av ict, ført til for liten kapasitet til å drive utviklingsoppgaver i IT avdelingen. For å kunne gjennomføre planlagte investeringer og integrerings prosjekter i planperioden legges det opp til en stilling knytte til investeringer innenfor IKT. Stillingen skal være knytte til utviklingsoppgaver og ikke de andre driftsoppgavene. Investeringsprosjekter i de nærmeste årene vil være videre oppgradering av telefonsystemer, konfigurasjon av nytt sak og arkiv system, integrasjoner mellom ulike IKT løsninger, utbygging og oppgradering av dagens infrastruktur i takt med den veksten Ås kommune ser på bruken av IKT løsninger.

23. Asfaltering Fålesloråsen - Fålesloråsen ble opparbeidet i privat regi. Veiene ble overtatt til kommunalt vedlikehold før alle veiene var asfaltert. For å dekke seinere asfaltering ble det overført midler til kommunen. Midlene ble satt på fond. Nå er boligutbyggingen i feltet på det nærmeste fullført, og beboerne ønsker asfalteringen gjennomført. Det finnes ikke penger på fondet og pengene må derfor bevilges.

24. Kirkelig fellesråd - Det foreslås satt av 200 000 kr til rampe for Nordby kirke. Det er gitt tilsagn om rentekompensasjon fra husbanken til investeringen. Nordby kirke skal gjøres tilgjengelig for bevegelseshemmede ved at terrenget rundt inngangspartiet får en forsiktig oppfylling. Rampe er ikke nødvendig, og man unngår derfor bruk av rekkverk.

Det foreslås satt av 3,6 mill. kr i 2014 til innvendig restauring av Ås kirke. Det er gitt tilsagn om rentekompensasjon fra husbanken til investeringen. Hele kirken skal restaureres innvendig i den hensikt å tilbakeføre mest mulig til dens opprinnelige utseende fra 1867. Forslagene som er utarbeidet av arkitekt er godkjent av Riksantikvaren og biskopen i Borg.

25. Standardheving/rehabilitering bygninger - Den bokførte verdien av kommunens bygnings- og anleggsmasse er på omkring 1,0 milliard kroner. Kommunens behov for rehabilitering av bygninger er stort. Det er gjort store rehabiliteringsarbeider de siste årene, særlig i forbindelse med utvidelser av eksisterende skoler og barnehager. Likevel viser registreringer som er gjort at det er nødvendig med over 120 mill. kroner for å sette bygningene i tilfredsstillende stand. For å dekke rehabiliteringsbehovet bør det avsettes omkring 10 mill kroner årlig gjennom en 10-årsperiode. Det er også bygget flere nye bygg, og vedlikeholdsmidlene bør økes for å opprettholde standarden og sikre at bygningene ivaretas på best mulig måte. I en situasjon med trange økonomiske rammer klarer ikke kommunen å sette av tilstrekkelige midler til vedlikehold og rehabilitering. Vedlikeholdsbudsjettet har økt med 0,28 mill. kroner pr. år de siste årene, men det brukes fortsatt relativt lite til vedlikehold, omkring 50 kroner per m2 mot anbefalt minimum 90-100 kr per m2. Etterslepet øker.

Opptrappingen av vedlikeholdsbudsjettet fortsetter med 0,28 mill. kroner pr. år i planperioden. I tillegg foreslår rådmannen å øke rehabiliteringspotten til 5 mill. kroner. Rådmannen foreslår at det settes sammen en pakke av ulike rehabiliterings- og vedlikeholdstiltak innenfor en kostnadsramme på 5 mill. kroner, og at arbeidene lyses ut som en kontrakt. Pakken velges ut blant tiltak som er høyt prioritert i vedlikeholdsplanen og godkjennes av HTM før utlysing. Dette vil gi en rasjonaliseringsgevinst fordi kommunen slik bare får ett innkjøp. Mye av tiden som brukes på innkjøpsprosesser kan da brukes til planlegging og gjennomføring av annet vedlikehold.

26. Bjørnebekk - Bjørnebekk asylmottak har behov for renovering av bygningsmassen. Det er særlig behov for utbedring av fyringsanlegget, da dette er utgått på dato og risikoen for havari er stor. Videre er det nødvendig med drenering og fuktutbedring av kjellere, samt utskifting av vinduer. Det foreslås nå satt av 5,5 mill. kr til renovering av hovedbygningene på Bjørnebekk asylmottak. Videre omprioriteres det midler innenfor driftsbudsjettet til Bjørnebekk for innvendig oppussing av beboerrom. Med de foreslåtte tiltak vil bygningen fremstå som betydelig modernisert, mer energieffektiv, og man sikrer verdien som ligger i eiendommen. Videre vil utbedring av fukt i kjellere muliggjøre etablering av lager og kjellerstuer, som igjen kan frigi andre arealer til nye beboerrom. Ved etablering av flere beboerrom på Bjørnebekk vil man ved neste anbudsrunde kunne samle hele asylmottaket på Bjørnebekk. Dette vil gi vesentlige bedre rammebetingelser for en effektiv drift med høy kvalitet.

Ås kommune mottar 3,7 mill. kr i årlig husleie fra UDI etter fremforhandlet avtale. Dette skal gå til drift, vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Av dette går ca 1,6 til 2 mill. kr til årlige faste driftsutgifter. På grunn av at det ikke er foretatt større renoveringsarbeid og modernisering av bygningsmassen, øker stadig kostnadene til reparasjoner og havarier. Det vil derfor være økonomisk fordelaktig å sikre at tilskuddet til husleie i større grad går til modernisering av bygningen. Det legges til grunn at investeringene skal være dekket inn med husleieinntekter fra UDI innen 3 til 4 år.

Rådmannen forutsetter at drift og investeringer knyttet til Bjørnebekk skal være 100% finansiert av tilskudd fra UDI. Dette fordi driften av asylmottaket ikke skal ha konsekvenser for annen lovpålagt tjenesteyting i kommunen. Innenfor denne rammen mener rådmannen at gevinsten Ås kommune eventuelt skal sitte med som driftsoperatør, skal være verdisikring av bygningsmassen.

27 Biler/Maskiner, teknisk etat – Jf. Tidligere vedtak.

28. Ombygging adm.lokaler for økt effektivitet – Kostra-tall viser at Ås kommune har høye arealkostnader per ansatt innen administrasjon. For å effektivisere arealbruken foreslår Rådmannen 500 000 kr satt av til utredning og ombygging av administrasjonslokaler. Anslagsvis 200 000 kr settes av til konsulentbistand for vurdering av alternative løsninger for administrasjonslokaler. Konsulenten vil vurdere kjøp eller utbygging av nytt administrasjonsbygg kontra utbygging av Rådhuset. Aktuelle alternativer med økonomiske konsekvenser vil deretter bli lagt frem for kommunestyret.

For å få økt effektivitet på kort sikt, settes det av 300 000 kr til mindre ombygging i eksisterende lokaler. Dette foreslås satt av til samlokalisering av organisasjons- og personalavdelingen og FIKS (Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat) med økonomiavdelingen i 2. etasje i Erik Johansen bygget. Med dette tiltaket frigjøres hele 3. etasje i Erik Johansen bygget, noe som bidrar til ca 300 000 kr i årlige besparelser i FDV kostnader (renhold, strøm og vedlikehold). Arealet kan deretter settes av til en reserve for nye behov eller så kan fremleie vurderes. Ved fremleie blir årlige besparelser enda høyere.

I tillegg settes det av noen midler til mindre ombygging i Rådhuset slik at flere enkeltkontorer kan omgjøres til kontorfellesskap med bedre arealutnyttelse.

29. Myrveien 16 - Kommunen leier lokaler i Myrveien til kommunalteknisk avdeling. Bygningen er nå bygd om slik at den huser lager, garasje og vaskehall. I tillegg gir den plass til kontor, garderobe og spiserom for uteseksjonen ved avdelingen. Bygningen gir også plass til kontorer for resten av medarbeiderne. Deler av første etasje må da ominnredes til mottak, kontorer, garderober, toaletter m.m. En slik samlokalisering vil kunne samordne ledelse, planleggere og driftspersonale og gi en rasjonaliseringsgevinst. I tillegg vil den gi ledige kontorer i rådhuset, som gjør det mulig å avvikle leiekontrakter og flytte kommunens ledelse nærmere rådmannen.

30. Mindre investeringsprosjekter som ikke er spesifisert

Rådmannen vil foreslå å disponere deler av uspesifisert investeringspost til forprosjekt og utarbeidelse av konkurransegrunnlag for digitalisering av byggesak arkivet.

Digitalisering av byggesaksarkivet vil være en forutsetning for effektiv fullelektronisk saksbehandling. Ved at det papirbaserte arkivet gjøres digital og integreres med sak og arkivsystemet, vil det gi økt effektivitet og bedre kvalitet på saksbehandlingen. Kommunen skal fremstå som en åpen og profesjonell aktør. Det vil være med på gi en bedre servicegrad til interne og eksterne. Det vil frigjøre ressurser for arkivet, servicetorget og byggesaksavdelingen. Tid som i dag benyttes til å identifisere, hente og legge tilbake mapper i arkivet, i tillegg til å utføre generell håndtering av papirbaserte dokumenter.

31. Forebygge legionella - Retningslinjene for forebyggende arbeid for å unngå oppblomstring av legionella er noe endret. Dette gjelder både driftsoppgaver og mindre ombygninger. Ås kommune har behov for systematisk gjennomgang og ombygging av deler av ledningsnett for vann i eldre kommunale bygg. (Det er tidligere satt av midler til tiltaket. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.)

32. Radontiltak jfr ny forskrift - Grenseverdiene for høyeste tillatte radonstråling er redusert. Til tross for at Ås stort sett har lav stråling, er det registrert for høye verdier i blant annet flere skoler og barnehager. Dette kompenseres i dag med økt bruk av

ventilasjon. Vi har skaffet oss god kunnskap om metoder for permanente løsninger for å fjerne problemet, og ønsker å fortsette med tiltak i alle kommunale bygg med for høy verdier. (Det er tidligere satt av midler til tiltaket. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.)

33. Videreutvikling av SD-anlegg (Enøk-tiltak) - Ås kommune har redusert energiforbruket i kommunale bygg betraktelig de seneste årene. Det viktigste "verktøyet" i dette arbeidet har vært utbygging av sentral driftsstyring (SD) og en bedre kontroll av temperatur og inneklima. Det er god kontroll på forbruket. Det er imidlertid flere bygg hvor det kan hentes ut nye besparelser. I samarbeid med brukerne av byggene skal det gjennomføres enøktiltak der målet er å redusere energiforbruket med ca. 1.4 mill kWh (tilsvarer 1 mill kr.) (Det er tidligere satt av midler til tiltaket. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.)

34. og 35. HMS/Brannforebyggende arbeid og HMS/ Inneklima - Eiendomsavdelingens tilstandsanalyse av kommunale bygg (IK-bygg) viser behov for å følge opp mangler innenfor området HMS/brann. For å lukke avvik og opprettholde et godt forbyggende brannvernarbeid er det nødvendig med øremerkede midler til denne type arbeider. (Det er tidligere satt av midler til tiltaket. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.)

36. Universell utforming - Ny lov om forbud om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) krever gjennomførte tiltak slik at alle kommunale bygg tilfredsstiller kravene innen 2025. For å nå dette målet må det iverksettes et systematisk arbeid med å tilrettelegge for dette. (Det er tidligere satt av midler til tiltaket. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.)

37. Fjernvarmeanlegg - Det føres fram fjernvarme til Ås sentrum i 2012. For å legge om til fjernvarme er det forespeilet et ombyggingsbehov av fyrsentralene i tilknyttede bygninger før tilknytning kan skje. Arbeidene utføres før fyringssesongen 2013/14. Midler til prosjektet ble avsatt i budsjettet for 2012.

38. Tiltak parkeringsproblemer i sentrum - Det er problematisk å finne tilgjengelige parkeringsplasser i sentrum. Med flere brukere av sentrum og sentrumsfunksjoner, og flere reisende med kollektivmidler fra Ås sentrum, er problemet økende. I dag foreligger det ikke forslag til permanent løsning Hvis det inngås avtale med grunneiere om tillatelse til å opparbeide parkeringsplasser, er det nødvendig med tilgjengelige anleggsmidler. Det foreslås derfor å avsette noen midler til dette.

3.5.3 Fellesinntekter og fellesutgifter

Sentrale inntekter og utgifter (ansvar 8000)

Anslaget for investeringskompensasjon fra Husbanken i 2013 settes til 7,2 mill. kr. Kompensasjon for renteutgiftene baserer seg på den flytende renten i husbanken og forutsetter at dagens rentenivå opprettholdes i 2013.

Både merverdiavgiftskompensasjon generert fra drift og investering føres i driftsregnskapet. Fra 2010 ble det innført nye regler som innebærer et strammere balansekrav i driften. Fra 2010 skal minimum 20 % av kompensasjonen fra investeringer overføres til investeringsregnskapet. For 2011 skal minimum 40 % overføres, for 2012

minimum 60 % og for 2013 minimum 80 %. Fra og med 2014 skal merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer i sin helhet regnes som inntekter knyttet til investeringer og føres i investeringsregnskapet. I 2013 budsjetteres det med overføring av 9,2 mill. kr av momskompensasjonen fra drift til investering.

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede økes i forhold til handlingsprogram 2012-2015 grunnet høyere satser.

Ved beregning av integreringstilskuddet for flyktninger er det lagt til grunn mottak av ca 20 flyktninger i 2013. Videre er tilskuddet prisjustert.

For eiendomsskatt på verk og bruk er det lagt til grunn en videreføring av høyeste skattesats på 7 promille.

Renter og avdrag

Ås kommune har per 30.08.2012 en lånesaldo på ca 1 088 mill kr (ekskl. startlån). I 2013 er det budsjettet med nye låneopptak på 82,9 mill. kr og avdrag på lån på 36,9 mill kr. Netto gir dette en økning i lånegjelden på ca 46 mill. kr.

For nye lån og lån som er tatt opp i flytende rente, er det lagt til grunn et rentenivå på 3,0 % for 2013, 3,2 % for 2014 og 3,5 % for 2015 og 3,7 % for 2016. Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventninger til renteutvikling, justert med et påslag for usikkerhet.

Det er budsjettet med renteutgifter på 36,3 mill kr for 2013 (ekskl. startlån). Dette er ca 0,6 mill kr høyere enn i handlingsprogram 2012-2015, og skyldes økt lånevolum. Utover perioden vokser renteutgiftene for hvert år som følge av økt volum og høyere renter. I 2016 anslås renteutgiftene å utgjøre ca 42 mill kr. Dette er lavere enn tidligere prognoser som følge av at markedet forventer at fremtidige rente blir lavere enn tidligere antatt.

Etter salget av e-verket ble 170 mill kr plassert i aktiv kapitalforvaltning. I tillegg kommer midler avsatt på bufferfond. Budsjettet avkastning fra SFE-midlene (salg av e-verket i 2000) er satt til 7,2 mill kr for 2013. Dette innebærer en avkastning på 4 % eller ca 1 % mer enn kommunens lånerente. I forhold til tidligere år innebærer dette et mer forsiktig anslag for avkastning. Eventuell meravkastning utover dette forslås avsatt til bufferfond.

Pris- og lønnsvekst

Tallene for planperioden legges fram i faste 2013-priser, mens tall for 2012 og tidligere år er i løpende priser. I statsbudsjettet er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst på 3,3 % fra 2012 til 2013 for kommunesektoren.

Det er budsjettet med en lønnsvekst på 4 % fra 2012 til 2013. Overhenget er anslått til 2,8 %, og dette er fordelt ut på enhetenes budsjetter. En reserve på 1,2 % er satt av på felles lønnspost til dekning av lønnsoppgjøret for 2013.

Pensjonskostnadene øker betydelig i 2012 og utover i planperioden. For pensjonsordningene er det budsjettet med 18 % i premiesats for ansatte med pensjon i KLP og Storebrand og 11,24 % for ansatte med pensjon i SPK. Det budsjetteres i tillegg med en økning i pensjonskostnadene utover i perioden. Ås kommunes pensjonsordning er lagt ut på anbud og valg av ny pensjonsleverandør vil bli avgjort av kommunestyret innen 1. desember 2012.

Gebyrinntekter og egenandeler

Inntektspotensialet fra gebyrer og egenandeler blir løpende vurdert. Det meste av potensialet er tatt ut tidligere. Generelt er de fleste gebyrer prisjustert i den grad det er mulig.

Prisene for trening i idrettshallene prisjusteres for voksne, men holdes uforandret for barn.

Selvkostområder

Årsavgift for vann går opp med 1,5 %.

Årsavgift for kloakk går ned med 2,5 %.

Renovasjonsgebyrer går opp med 1,8%

Selvkostfondet for vann er 2,4 mill. kroner ved inngangen til 2013. Det brukes 2,1 mill. i 2013 og 0,2 mill. i 2014. Ved utgangen av 2014 er det 0,2 mill. igjen på fondet.

Selvkostfondet for avløp er 1,3 mill. kroner ved inngangen til 2013. Det brukes 0,4 mill. i 2013 og 0,2 mill. i 2014. Ved utgangen av 2014 er det 0,7 mill. igjen på fondet.

Utviklingen i selvkostfondene er svært avhengig av utviklingen i rentenivået og om boligprogrammet følges.

Nivået på de enkelte gebyrer og avgifter, samt endringer fra 2012 til 2013 fremkommer i vedlegg 10.

4 Tjenesteområdene

I dette kapitlet beskrives utfordringer, tiltak og budsjett for oppvekst- og kulturetaten, helse- og sosialetaten, teknisk etat og for rådmannens stab og støttefunksjoner. Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene medarbeidere og økonomi er beskrevet på etatsnivå, mens utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere er beskrevet på "tjenesteområdenivå".

4.1 Oppvekst og kultur

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene medarbeidere og økonomi

Fokusområde medarbeidere

Utfordringer

Barnehagene er lovpålagt å ha et maksimum antall barn pr. førskolelærer. Kunnskapsdepartementet har i veileder fra 15.8.2011 tydeliggjort regelverket. For noen av de ikke-kommunale barnehagene i Ås har dette ført til at de har vært nødt til å øke antall pedagogstillinger eller redusere antall barn for å oppfylle regelverket.

Det er fortsatt vanskelig å skaffe nok kvalifiserte pedagoger til barnehagene. Antall pedagoger med godkjent utdanning har det siste året vist en økning fra 81,1 % i 2010 til 82,9 % i 2011. Antall pedagoger med dispensasjon fra utdanningskravet har de siste årene gått noe ned i de kommunale barnehagene, mens det har økt i de ikke-kommunale barnehagene.

Fra 2008 og fram til høsten 2012 har 15 personer i kommunale og ikke-kommunale barnehager fått utdanningsstipend på inntil kr 50.000 per år for å ta førskolelærerutdanning på deltid. 7 av disse har til nå fullført utdanningen. Etter fullført utdanning har pedagogene bindingstid i 2 år i Ås kommune. Stipendordningen har bidratt til at pedagogdekningen i Ås kommune er 10 prosentpoeng over snittet i Akershus.

KOSTRA-tallene viser at Ås kommune har færre lærere med pedagogisk utdanning enn gjennomsnittet i landet. Av lærerne uten pedagogisk utdanning har 10% kun videregående utdanning eller lavere. Rekrutteringen til læreryrket er fortsatt krevende, og det må arbeides med virkemidler som gjør at kommunen rekrutterer pedagoger med god fag- og pedagogisk kompetanse.

Det ble for 2012 satt av kr 500.000 til ordningen om videreutdanning av lærere. I skoleåret 2012/13 har 6 lærere fått videreutdanningsmidler der staten dekker 50 % av vikarutgiftene, kommunen dekker 25 % + utgifter til reise, læremidler etc. og den enkelte lærer dekker 25 %. Lærerne i Ås tar følgende fag: Språk- og leseveiledning (2 lærere), Lesing (1 lærer), Engelsk (1 lærer), Mat og helse (1 lærer), Fransk (1 lærer). I tillegg er det tildelt stipend til en lærer som tar ART-utdanning (Agression Replacement Training).

Veiledning

Ås kommune tilbyr systematisk veiledning til nyutdannede førskolelærere og til pedagoger som har en annen høgskoleutdanning, samt kurs og veiledning til ansatte som har dispensasjon fra utdanningskravet som førskolelærere.

I 2011 ble det igangsatt systematisk veiledning av nyutdannede lærere. Veiledningen blir gitt både av skolen og av kommunens veiledningstjeneste i form av kursing og nettverksarbeid.

Kompetanseplan

Det er utarbeidet felles kompetanseplan for alle barnehager og skoler. Med utgangspunkt i denne blir det gitt tilbud om kurs og opplæring til alle ansatte. For å øke midlene til kompetanseheving for ansatte i Ås kommune, selges en del plasser til andre kommuner og høyskoler.

Sykefravær

Sykefraværet i de kommunale barnehagene er høyt og har vært det de siste årene. Årsaken til det høye sykefraværet er i liten grad relatert til jobbsituasjonen. Fraværet knytter seg i stor grad til svangerskap, psykisk helse, familieforhold, muskel og skjelett-sykdommer samt infeksjonssykdommer. Et godt arbeidsmiljø er viktig for at ansatte skal trives og bli i jobben. Arbeidet med å redusere sykefraværet i barnehagene har hele tiden hatt fokus uten at det har ført til at sykefraværet er redusert.

Sykefraværet i de andre av etatens enheter er betydelig lavere enn i barnehagene.

Tiltak i 2013

- Utarbeide rekrutteringsplan for lærere, førskolelærere og ledere
- Iverksette tiltak for å redusere sykefraværet i barnehagene.

Fokusområde økonomi

Utfordringer

Barnehager

Ås kommune er gjennom forskrift forpliktet til å sørge for likeverdig behandling av alle barnehager i kommunen. I Ås kommune er det vedtatt at ikke-kommunale barnehager skal ha 100 % av det tilsvarende kommunale barnehager mottar i offentlig tilskudd.

I 2012 har det vært en utfordring å beregne tilskuddet for 2011 korrekt. I forbindelse med regnskapet skal det regnes ut om de ikke-kommunale barnehagene har fått 100 % av det de kommunale barnehagene har brukt.

Kommuner som i sine ikke-kommunale barnehager har barn som er bosatt i en annen kommune, har rett til refusjon av kostnader til drift som ikke dekkes av foreldrebetalingen samt søskenmoderasjon og inntektsredusert betaling. Det er i hovedsak Haugtussa Steinerbarnehage og Åkebakke barnehage som har barn fra andre kommuner. Det er færre barn fra Ås som går i barnehager i andre kommuner enn omvendt.

Skolene

Skolene får tildelt midler etter antall elever (stykkprisfinansiering). Den økonomiske fordelingen mellom barne- og ungdomsskolene har i 2012 ikke vært optimal. Agenda Kaupangs kostnadsgjennomgang fra september 2012 viser at Ås kommune har de største

gruppene for 8.- 10. trinn og de minste gruppene for 1. – 7. trinn sammenliknet med de andre Follokommunene. Økonomimodellen når det gjelder fordelingen mellom barne- og ungdomsskoler må gjennomgås i 2013.

Økonomi og innhold i skolefritidsordningene må gjennomgås i løpet av 2013 for å sikre en større grad av likhet.

Tiltak i 2013

- Unngå avvik i forhold til budsjett.
- Gjennomgang av økonomimodellen når det gjelder fordeling mellom barne- og ungdomsskoler.
- Gjennomgå økonomi og innhold i skolefritidsordningene.

Budsjettrammer og konsekvenser

	Ansvar	2 013	2 014	2 015	2 016
A. Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		316 012 000	316 012 000	316 012 000	316 012 000
Konsekvensjustert budsjett		314 796 000	318 761 000	323 807 000	333 938 000
B. Nye tiltak					
22. God start 9.trinn		200 000	200 000	200 000	200 000
23. Åpen barnehage Vinterbro-området		60 000	150 000	150 000	150 000
24. Ny avdeling Solbergstunet bhg, 24 barn + 4 voksne		727 000	1 582 000	1 582 000	1 582 000
25. SLT-koordinator	2060	250 000	600 000	600 000	600 000
26. Oppretting av mottaks klasse	21*	300 000	0	0	0
27. PPS psykologstilling 1mnd 2013	2511	55 000	610 000	610 000	610 000
28. Økt stilling avdelingsleder biblioteket fra 90% til 100%	2430	55 000	55 000	55 000	55 000
Sum nye tiltak		1 647 000	3 197 000	3 197 000	3 197 000
C. Nye besparelser					
29. Kutt barneskoler	21*	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
30. Reduserte kostnader skoleskyss	2173	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
31. Økt pris SFO	21*2	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
32. Økt pris kulturskolen	2410	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
33. Redusert ant årsverk VO/økte inntekter	2108	-1 553 000	-1 553 000	-1 553 000	-1 553 000
34. Avslutning veileder PPS	2511	0	-309 000	-309 000	-309 000
Sum nye besparelser		-2 953 000	-3 262 000	-3 262 000	-3 262 000
Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag		313 490 000	318 696 000	323 742 000	333 3 000

- A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.11 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av konsekvensjustert budsjett foregående år og endringer.
- B. Nye tiltak vises i hele tall per år.
- C. Forslag til besparelser vises i hele tall per år.

Kommentarer

For kommentarer til konsekvensjustert budsjett (note 1 – 21), se vedlegg 2.

Nye tiltak

- 22.** Det foreslås oppstart at God Start for 9. trinn. Tilbud i norsk, engelsk og matematikk for elever som kan ha nytte av en intensiv undervisning i disse fagene i noen uker. Kostnaden er 0,2 mill. kroner per år.

23. Oppstart av Åpen barnehage i Vinterbro - området. Behov for et tilbud for foreldre som ikke har barnehageplass til sine barn.
24. Det bygges om i et eksisterende lokale på Solbergstunet barnehage og startes en ny avdeling med 24 barn og 4 ansatte. Dette vil netto koste 0,727 mill. kroner i 2013.
25. Det foreslås opprettet en SLT-koordinator. Stillingen skal jobbe både i ungdomsmiljøet og koordinere rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for ungdom.
26. Det foreslås å opprette mottaksklasse for ungdomstrinnet på Ås ungdomsskole og for barnetrinnet på Kroer skole
27. Psykologstilling i PPS. Det har vært en 3-årig prosjektstilling i PPS som utløp 2011. PPS har klart å finansiere stillingen i 2012 og fram til slutten av 2013. Det er da ønskelig at den omgjøres til fast stilling.
28. Avdelingslederstillingen ved biblioteket er i dag 90 %. Denne ønskes økt til 100 %.

Nye besparelser

29. Det er lagt inn en innsparing på 0,5 mill. kroner i skolemodellen.
30. Kostnader til skoleskyss reduseres med 0,2 mill. kroner basert på tidligere års regnskapstall.
31. Prisen for SFO økes til 2500 kr for full plass og 1730 kr for inntil 10 timer per uke. Dette gir en innsparing på 0,6 mill. kroner.
32. Prisene i kulturskolen økes jfr. vedlegg 11. Dette gir en innsparing på 0,1 mill. kroner.
33. Ås voksenopplæring har redusert antall ansatte samtidig som per capita - tilskuddet er økt. Dette gir 1,5 mill. kroner i innsparing.
34. PPS avslutter en 50 % veilederstilling på barnehage. Dette gir besparelse fra i 2014 på 0,3 mill. kroner.

4.1.1 Barnehager og skoler

Tjenestens omfang og innhold

Tjenesteområdet omfatter

- 7 kommunale barnehager (1 kommunal barnehage består av 2 enheter)
- 7 barneskoler med 7 skolefritidsordninger (SFO)
- 2 ungdomsskoler

I tillegg har tjenesten tilsyns- og veiledningsansvar for:

- 13 ikke-kommunale ordinære barnehager
- 2 ikke-kommunale familiebarnehager

Tjenesteområdet har totalt ca 610 barn i kommunale barnehager, 550 i ikke-kommunale barnehager og 12 barn i familiebarnehager. Det er 1502 elever i barneskolen og 631 elever i ungdomsskolen. Antall barn i SFO er vel 600.

Kommunen er barnehageeier samt tilsynsmyndighet for kommunale og ikke-kommunale barnehager og familiebarnehager.

Hovedoppgaver

- Barn skal oppleve helhet og sammenheng i læringsmiljøet fra de begynner i barnehagen og til de går ut av ungdomsskolen.

- Gi et pedagogisk tilbud i barnehagene som bygger på et helhetlig læringssyn der omsorg, lek og læring ses i sammenheng.
- Gi alle barn i barnehagene gode utviklings- og aktivitetsmuligheter.
- Gi grunnskoleopplæring som fremmer utvikling av barn og unges kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier som vil gjøre dem i stand til å mestre sitt eget liv og delta i arbeids- og samfunnslivet.
- Gi en opplæring som er tilpasset elevenes forutsetninger og behov, slik at alle får like muligheter til å utvikle sine evner.
- Gi tilbud om en kvalitativt god skolefritidsordning (SFO) før og etter skoletid

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 13. Målkart for Barnehage og skole, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Levende lokaldemokrati og samfunnsliv	Medbestemmelse 10. trinn	Elevundersøkelsen	2,1	3,0	2,5
Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse	Sosial trivsel 7. trinn	Elevundersøkelsen	4,3	4,5	4,4
	Sosial trivsel 10. trinn	Elevundersøkelsen	4,1	4,5	4,3
	Mobbing på skolen 7. trinn	Elevundersøkelsen	1,4	1,2	1,3
	Mobbing på skolen 10. trinn	Elevundersøkelsen	1,4	1,2	1,4
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruket i skolene (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	165	155	165
	Energiforbruket i barnehagene (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	188	170	185

Utfordringer

Barnehagenes fysiske miljø

Ås kommune utarbeidet i 2008 en samlet vedlikeholdsplan for den kommunale eiendomsmassen. Vedlikeholdsplan for 2012 – 2014 viser planer og behov for de neste 3 årene. Det er 8 kommunale barnehager i Ås (2 er slått sammen til en enhet). Alder og tilstand på disse er svært varierende fra nye bygg til bygninger som burde total rehabiliteres.

Ås kommune har i dag 3 eldre barnehager. To av dem, Sagalund og Rustadskogen er delvis oppgradert. Den tredje barnehagen, Togrenda, har stort behov for oppgradering.

Ny barnehagebehovsplan skal opp til politisk behandling i november 2012.

Barnehagedekning

Ved kommunestyrets behandling av «Plan for barnehageutbygging i Ås kommune 2009-2012» ble det vedtatt en dekningsgrad på 95 %. Dekningsgraden ser ut til å være tilstrekkelig. KOSTRA registreringen viser at andelen barn 1- 5 år i Ås med barnehageplass var i 95,9 % i 2010, tilsvarende gikk andelen ned til 93,3 % i 2011. Registreringen viser også at Ås kommune har en dekningsgrad som er høyere enn tilsvarende kommuner i kostragruppe 8, Akershus samt landet for øvrig. Spesielt har Ås kommune god dekning for barn 1-2 år i forhold til de andre nevnte gruppene.

På grunn av overkapasitet på barnehageplasser i sentrumsområdet var en avdeling i Tunveien barnehage midlertidig stengt barnehageåret 2011/ 2012. Avdelingen ble gjenåpnet 1.8.2012.

Ved hovedopptaket i 2012 fikk alle barn med rett til plass og som søkte innen fristen 1. mars tilbud om plass i barnehage.

Barnetallet i Ås er økende. I Ås Nord er det i følge de siste befolkningsprognosene fra COVI og med en barnehagedekning på 95 %, behov for flere barnehageplasser allerede fra høsten 2013. Som en snarlig løsning på dette er det mulig å opprette en friluftsavdeling i tilknytning til Solbergstunet barnehage ved å bygge om barnehagens uteskur. Avdelingen vil ha plass til 20 -25 barn og kan stå ferdig fra 1. august 2013.

I sentralområdet viser denne befolkningsprognosen at det ved en barnehagedekning på 95 % vil være overskudd på barnehageplasser. Dette stemmer ikke helt med virkeligheten. At det ikke er overskudd på barnehageplasser kommer antagelig av at to av de ikke-kommunale barnehagene i området tar i mot barn fra andre kommuner. Våren 2012 dreide dette seg om ca 35 plasser.

Andre alternativer til utbygging er vurdert i Barnehagebehovsplanen for 2012-2016.

Stiftelsen Åkebakke barnehage med ca. 40 barnehageplasser må flytte ut av sine lokaler i 2014 da huset skal rives i forbindelse med at Norges Veterinærhøyskole og Veterinærinstituttet fusjonerer med UMB. Relokalisering av barnehagen er et eget prosjekt i regi av Statsbygg. Ca. 30 barn fra Ås har i dag plass i Åkebakke barnehage.

Åpen barnehage for 0-3 åringer i Nordby ble avviklet i 2010. Det er imidlertid fortsatt et behov for en åpen barnehage for foreldre med barn i alderen 0-3 år som ikke har barnehageplass. Det foreslås derfor å starte dette opp igjen 2 dager i uken å 2-3 timer . Det er ikke tatt stilling til hvor den skal lokaliseres. Forrige gang var den i lokalene til Sjøskogen SFO.

Skolenes fysiske miljø

Skolebehovsplan ble vedtatt våren 2012. Det ble vedtatt at dagens skolestruktur skal bestå. Det ble også besluttet utbygging og rehabilitering av Solberg skole. Arbeidet med planlegging av dette er startet opp.

Sambruk av arealene på Nordby skole og Nordbytun skole utredes videre. Det skal utredes lett rehabilitering av administrasjonsbygget på Kroer skole. Total rehabilitering og utbygging av aktivitetsbygningen og nybygg av en klasserekke på Rustad skole skal utredes i 2013. I tillegg skal det utredes planlegging og nybygg av paviljong 2 og 3 på Åsgård skole. Det skal også utredes konsekvensene for fremtidige vedlikeholdskostnader.

Skolenes elevmiljø

Alle elever har rett til et godt faglig og sosialt miljø. Det arbeides mye med elevmiljøene på skolene, men det kan allikevel se ut som om noen av skolene ikke har gode nok tiltak. Det er satt i gang trivselstiltak i friminuttene på barnetrinnet, utarbeidet mobbeplaner etc. Allikevel ser man at den sosial trivselen blant elevene både på 7. og 10. trinn er lavere enn det nasjonale gjennomsnittet.

Når det gjelder mobbing, så ligger Ås kommune på det nasjonale gjennomsnittet når det gjelder 7. og 10. trinn. Det er nulltoleranse når det gjelder mobbing. Når det gjelder medbestemmelse på 10. trinn, så ligger Ås under gjennomsnittet.

På ungdomstrinnet er det store klasser. Det kan være en medvirkende årsak til at elevmiljøet i Ås oppleves dårligere enn landsgjennomsnittet på enkelte områder. Ingen av ungdomsskolen har gode og spennende utemiljøer som innbyr til aktivitet. Også barneskolenes uteområder er for lite spennende.

Skolenes elevmiljø må det settes større fokus på i 2013.

Miljøsertifisering

Søråsteigen barnehage og Sagaskogen barnehage ble miljøsertifisert, men har ikke hatt mulighet til å bli resertifisert fordi man ikke har fått på plass en tilfredsstillende renovasjonsløsning. De øvrige barnehagene og skolene har så langt utsatt prosessen i påvente av en tilfredsstillende renovasjonsordning, men det er også behov for å vurdere kapasitet og behov opp mot de ressursene som kreves for å sertifiseres. Uavhengig av miljøsertifisering vil det både i skoler og barnehager bli lagt vekt på å redusere energiforbruket og avfallsmengden i 2013.

Tiltak i 2013

- Iverksette tiltak for å bedre elevmiljøet på de områder som Ås skårer dårligere enn landsgjennomsnittet.
- Oppgradere uteområdene på begge ungdomsskolene.
- Planlegge utbygging og rehabilitering av Solberg skole.
- Skolekretsgrensene mellom Åsgård, Brønnerud, Rustad og Kroer skoler gjennomgås.
- Sambruk av arealene på Nordby barneskole og Nordbytun ungdomsskole utredes.
- Gjennomføre de vedtakene i barnehagebehovsplanen som fattes for 2013.

Fokusområde brukere

Tabell 14. Målkart for barnehage og skole, fokusområdet Brukere. For ytterligere resultater for skole henvises det til den årlige tilstandsrapporten.

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Brukertilfreds med tjenesten	Brukerundersøkelser			
		Barnehage	4,6	4.5	4.0
		SFO	4,8	4.5	4.0
	Dekningsgrad av tjenesten	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	93,3 %	95 %	92 %
		Søkere med rett til barnehageplass som ikke har fått retten oppfylt	0	0	0
	Grunnskolepoeng	Skoleporten	41,4	44	43
	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Kostra	5,7 %	4 %	5 %
	Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer	Kostra	16,2 %	15 %	16 %
	Elevenes nærvær på ungdomsskolen	Registrering ved kommunen	Måles ved slutten av 2012	100 %	95 %
Avklare forventningsnivå	Brukertilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelser			
		Barnehage	4.6	4.5	4.0
	SFO	4.2	4.5	4.0	
Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/ serviceerklæringer	Registrering ved kommunen	2	4	3	

Utfordringer

For å lykkes som barnehage- og skoleeier må kommunen:

- Sikre at det skapes helhet og sammenheng i hele organisasjonen.
- Sikre at barn og unge opplever helhet og sammenheng i sin læring.
- Sikre at barn og unge får reell mulighet til å bidra og delta i et demokratisk fellesskap.

Barnehagene og skolene i Ås skal være en lærende organisasjon i kontinuerlig utvikling med gode overganger mellom virksomhetene. Organisasjonen skal gjennom struktur, planer og felles kvalitetsbeskrivelser sikre helhet og sammenheng i opplæringsløpet. De valg som gjøres, skal gjøres etter pedagogiske vurderinger og grundige prosesser, som igjen skal føre fram til gode sluttprodukter. Vurdering for læring skal være gjennomgående i hele organisasjonen.

Å styrke samarbeide mellom barnehage og skole er et viktig satsningsområde i regjeringens kvalitetsmeldinger. I nasjonale styringsdokumenter slås det fast at barnehage og skole skal samarbeide til barnets beste.

I 2011 ble det laget felles kvalitetsbeskrivelser for barnehager og skoler hvor den overordnede målsettingen er "Best mulig læring og utvikling for alle barn og unge" Gjennom arbeidet skal samarbeidet mellom barnehager og skoler styrkes ytterligere til beste for barn og unge i Ås.

I 2013 har barnehagene og skolene besluttet at de skal arbeide med følgende:

- Mer refleksjon inn i felles møtepunkter.
- Prioritere å bruke ressurser på forskningsbasert metodikk
- Kommunale nettverk i matematikk, læringsstrategi og filosofi
- Felles grunnverdier for klasseledelse / gruppeledelse (f eks: PALS)

Barnehage

Kvalitet

Stortingsmelding nr 41 (2008-2009) *Kvalitet i barnehagen* har 3 overordnede mål for kvalitetsutvikling i barnehagen.

- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager
- Styrke barnehagen som læringsarena
- Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap

De kommunale barnehagene bruker inspirasjon fra Reggio Emilia filosofien for å nå målene i rammeplanen. For å tydeliggjøre arbeidet, er det utarbeidet en pedagogisk plattform som har fokus på medvirkning, læring, læringsmiljø, prosjektarbeid og dokumentasjon. Barnehagene er på vei mot et rikere læringsmiljø, en tydeligere organisasjon med mer hensiktsmessige strukturer, og en læringsforståelse basert på refleksjon. Dette gir økt kvalitet og bevisstgjøring om det pedagogiske arbeidet.

Skole

Endringer og kvalitetssikring

Det skal gis en grunnskoleopplæring som utvikler barn og unges kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier som gjør dem i stand til å mestre sitt eget liv. Opplæringen som gis skal tilpasses elevenes forutsetninger og behov, slik at alle får like muligheter til å utvikle sine evner og interesser.

Opplæringsloven har fått en bestemmelse om at kommunestyret årlig skal behandle en tilstandsrapport for grunnskolene. I 2012 framla rådmannen for tredje gang tilstandsrapporten om grunnskolen i Ås for kommunestyret. Rapporten omhandlet læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Rapporten danner grunnlag for videre satsningsområder. I 2013 vil regning være et satsningsområde.

NyGIV (Ny Gjennomføring I Videregående) er en samling tiltak som er igangsatt av regjeringen for å få ned antall elever som faller fra i videregående skole. Et av tiltakene i NyGIV er "Overgangsprosjektet". Målet er økte grunnleggende ferdigheter som skal bidra til at elevene gjennomfører videregående. I Overgangsprosjektet gis det et tilbud om ekstra oppfølging av elever på 10. trinn med svake faglige prestasjoner innen

grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter og som har et mønster med høyt, umeldt fravær. De elevene som inviteres, skal være de 10 % lavest mestrende, men med potensiale og motivasjon til å kunne gjennomføre videregående skole med ekstra oppfølging.

I 2012 fikk de 18 elevene som takket ja til tilbudet i Ås, 5 timer pr uke à 45 min i 10 uker. Undervisning ble gjennomført i egne grupper og ble tatt av andre timer.

Med erfaringene fra 2012 gjøres følgende endringer i skoleåret 2012/13:

- Undervisningsperioden øker til 13 uker.
- Undervisningen øker med 45 minutter i uka, slik at undervisningen blir 2 timer lesing +2 timer skriving +2 timer regning
- Færre elever i gruppene og bedre testing av elevene før utvelgelse

Å starte opp etter jul på 10. trinn med intensivundervisning kan være noe sent for enkelte elever. Skoleåret 2012/13 starter ungdomsskolene derfor opp med et lignende opplegg GOD START for de elever som har behov på 8. trinn. Målet er å innføre det for 9. trinn fra skoleåret 2013/14.

I april 2011 ble Stortingsmelding nr 22 om ungdomstrinnet lagt fram. Den pekte på at en mer variert og motiverende ungdomsskole vil virke positivt inn på unges evne og vilje til å gjennomføre videregående opplæring. Det ble derfor innført fra høsten 2012 praktiske og mer yrkesrelaterte valgfag for 8. trinn for å gi elevene mulighet til å utvikle flere ferdigheter. Fra 2013 og 2014 skal dette også gjelde for 9. og 10. trinn. Til sammen utvikles det fagplaner for 12 – 15 nye fag som spenner fra sceneproduksjon og design til informasjonsarbeid, teknologi og entreprenørskap. I Ås gjennomføres følgende 4 valgfag for 8. trinn skoleåret 2012/13:

- Sal og scene
- Forskning i praksis
- Fysisk aktivitet og helse
- Design og redesign

Det er ikke tatt stilling til hvilke fag som vil tilbys i skoleåret 2013/14.

SLT-koordinator

Det foreslås opprettet en hel stilling som SLT-koordinator. Stillingen skal jobbe både i ungdomsmiljøet og koordinere rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for ungdom. SLT-koordinator arbeider tett opp mot politiet, skolene og de andre instansene i kommunen. ÅS kommune er en av de få kommune som i dag ikke har en SLT-koordinator. Det har i mange år vært et ønske fra politiet at Ås kommune skal opprette en slik stilling.

Mottaksklasser

Det ble i 2012 nedsatt et prosjekt for å se på undervisningen av nyankomne minoritetsspråklige elever. Elevene kommer i dag rett inn i klassene på sin hjemstedsskole. Mens dette på noen skoler og i noen tilfeller fungerer svært godt, oppleves det i andre tilfeller som svært utfordrende. Resultatet er et ujevnt tilbud, kvalitetsmessig. For elevens integrering i det norske samfunnet, og følelsen av tilhørighet, er det viktig med mye og god kontakt for å utvikle forståelse og felles verdier på viktige områder mellom skole og hjem. Skolen kan best møte dette behovet ved å opprette

mottaksklasser med personale som har kompetanse og erfaring i å ta i mot elever fra forskjellige kulturer. Elever og foresatte kan få et tilbud som er tilpasset dem fra første dag.

For å dekke behovet må man ha en mottaksklasse på ungdomstrinnet og en på barnetrinnet. Det er ikke elevgrunnlag for å ha mottaksklasser i Nordby regionen. Det foreslås derfor at mottaksklassen for ungdomstrinnet legges til Ås ungdomsskole og for barnetrinnet til Kroer skole.

Kroer skole ses på som det beste alternativet:

- Nærhet til asylmottaket
- Godt innarbeidet praksis på mottak av nye elever i personalet, jfr. elevene fra asylmottaket
- Elevene på skolen er vant til at det kommer nye elever i løpet av året
- Det er ledig kapasitet
- Det er en etablert kompetanse det kan bygges videre på.

Elevene skal i mottaksklassen med maks 12 elever få 20 timer i uka (å 60 minutter) hvor alle timer benyttes til intensiv norskopplæring med fokus på systematisk begrepsinnlæring. Alle grunnskolenes fag inngår i undervisningen. Tospråklig fagopplæring, morsmålet brukt som støttespråk for norskopplæring, inngår også i tilbudet. Elevene får undervisning i mottaksklassen i inntil 10 måneder.

Ved å innføre mottaksklasser får kommunen en bedre utnyttelse av ressursene ved å slå sammen de midlene skolene bruker med de statlige overføringene. Bortsett fra det første året hvor man må beregne noe ekstra kostnader til innkjøp av materiell så forutsetter vi at kostnadsnivået er på tilsvarende nivå som i dag og evt på lengre sikt gi en innsparingsgevinst.

Læringsutbytte

Elevenes ferdigheter blir målt gjennom nasjonale prøver og kartleggingsprøver. De nasjonale prøvene som tas i starten av 5. og 8. trinn skal gi informasjon om elevenes måloppnåelse i forhold til kompetansemålene på 4. og 7. trinn i lesing, engelsk og regning. For å kunne måle fremdriften til elevene er det også innført nasjonale prøver i lesing og regning på 9. trinn.

I tillegg gjennomføres det obligatoriske kartleggingsprøver for 1., 2. og 3. trinn i leseferdighet, og for 2. trinn i tallforståelse og regneferdighet. Kartleggingsprøver er et tiltak for å få oversikt over hvilke elever som har svake ferdigheter og trenger ekstra oppfølging. Informasjonen fra prøvene skal gi skolen og læreren et bedre grunnlag for å tilpasse opplæringen til den enkelte elev.

Gjennomsnittelig grunnskolepoeng i 2011:

Ås	Akershus	Landsgjennomsnitt
41,4	41	40

Det vil si at karaktergjennomsnittet for 10. trinn i Ås var 4,14 i 2012. Dette er det nest beste resultatet kommunen har oppnådd.

Det har vist seg å være vanskelig å ha total økonomisk kontroll på området spesialundervisning. I de siste årene har andel timer til spesialundervisning sett i forhold til andel lærertimer vært høyt.

Andel timer til spesialundervisning sett i forhold til det totale antall lærertimer

2011	2010	2009
16,2%	18,1%	17,9%

Tallet for 2011 er bedre enn snittet i landet.

I handlingsprogram (2012 – 2015) var det et mål å arbeide for å få ned antall timer til spesialundervisning. I 2011 jobbet rektorene og PPS sammen i prosjektet “Fra spesialundervisning til tilpasset opplæring”. Målet med prosjektet var å jobbe fram tiltak som kan igangsettes på skolene for å redusere spesialundervisningen. Prosjektet munnet ut i flere tiltak. Det ble utarbeidet et dokument om klasseledelse som skal gjennomføres på alle skoler. God og strukturert klasseledelse over tid tror vi vil føre til redusert behov for spesialundervisning.

Flere av skolene har startet opp med filosofi for barn, P4C (Philosophy for children). Det er et nyttig redskap for å lære barn og ungdom å uttrykke seg, stille spørsmål, formidle sine meninger og gjennomføre samtaler.

PPS – pedagogisk-psykologisk senter

PPS har i dag en tverrfaglig gruppe med spesialpedagoger med ulike kompetanseområder, pedagogiske veiledere og psykologer.

PPS i samarbeid med barnehager og skoler har et økt fokus på tilpasset opplæring og systemarbeid. Likevel økte antall tilmeldinger til PPS for skoleåret 2011/2012.

En av de største utfordringene i skolen er elever med atferdsproblematikk. Det er elever som har problemer innenfor autismespekteret, ADHD og Tourette, vegringsproblematikk, sosiale- og emosjonelle-vansker med bl.a. sinneutbrudd og tilknytningsvansker. Innenfor disse områdene har skolene de største og mest omfattende tiltakene. Dette er «nye» områder som mange lærere har for liten kunnskap og erfaring med.

Fra 1.august 2011 finansierte HOK en 2-årig prosjektstilling som «sosialpedagog» for å styrke tilpasset opplæring og arbeidet med klasseledelse og klassemiljø. Hun skulle etter behov jobbe i klasserommet sammen med lærerne – spesielt med tanke på Nordby-området. Dette har vist seg å være et svært viktig bidrag blant annet som hjelp til å håndtere atferdsproblematikk og øke kunnskapen blant lærerne. Skolene har meldt tilbake at de har stor nytte av, og denne prosjektstillingen anbefales omgjøres til fast stilling. Det burde i tillegg vært opprettet en tilsvarende stilling for sentralområdet. Dette har rådmannen imidlertid ikke greid å finne plass til innenfor dagens budsjett.

I 2009 fikk PPS et 3-årig engasjement for PP-rådgiver/psykolog på grunn av lange ventelister og behovet for å komme i gang med systemarbeid ute i skoler og barnehager. Dette engasjementet gikk ut i våren 2011. PPS finansierte denne stillingen i innfor rammen i 2012, og vil ha mulighet til å finansiere denne stillingen fram til slutten av høsten 2013. Den ekstra rådgiveren medførte det at det ble færre kontaktskoler pr rådgiver og det ble da mer tid til kontaktarbeid. Resultatet er mye tettere kontakt med lærerne og mer involvering i sakene ute på skolene.

PPS jobber aktivt med systemarbeid og oppfølging i skoler og barnehager. Felles målsetting i samarbeid med barnehager og skoler er todelt;

1. Få ned antall tilmeldinger ved å delta ute med veiledning
2. Jobbe tettere med det pedagogiske personalet ute og bistå i forhold til å omsette sakkyndige utredninger til tiltak og følge dem opp.

I St. melding 18 *Læring og fellesskap* er det presisert fire forventninger til PP-tjenesten:

- PP-tjenesten er tilgjengelig og bidrar til helhet og sammenheng
- PP-tjenesten arbeider forebyggende
- PP-tjenesten bidrar til tidlig innsats i barnehage og skole
- PP-tjenesten er en faglig kompetent tjeneste i alle kommuner og fylkeskommuner

I 2012 har PPS en gjennomgang av anbefalinger av omfang når det gjelder antall timer til spesialundervisning og organisering av undervisningen. Samtidig blir det sett på skolenes organisering av tilpasset opplæring og spesialundervisning. Dette arbeidet videreføres i 2013.

Tiltak i 2013

- Igangsette tiltak i forbindelse med kvalitetsmålet "Barn og unge i barnehagene og skolene i Ås møter helhet og sammenheng i læringsmiljøet"
- Videreføre arbeidet med gjennomgang av PP- tjenestens anbefalinger til skolene når det gjelder ressurser og organisering og skolenes organisering, ressurser og forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.
- Innføre aktuelle valgfag på ungdomsskolene for 9. trinn
- Igangsette tiltak – GOD START – for 9. trinn for at flere elever skal kunne følge undervisningen og hindre frafall i videregående skole.
- Innføre mottaksklasse for elever på 1.- 7. trinn på Kroer skole fra høsten 2013
- Innføre mottaksklasse for elever på 8. – 10. trinn på Ås ungdomsskole fra høsten 2013

4.1.2 Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Kulturskolen: 34 ansatte / 15,63 årsverk (I tillegg er ca 1,5 årsverk finansiert gjennom ulike prosjekter).
- Bibliotek inkl. lokalhistorisk arkiv: 13 ansatte / 7,26 årsverk
- Ungdomskubbene: 12 ansatte / 3,71 årsverk
- Fritidstilbud for funksjonshemmede: 3,31 årsverk
- Kulturvirksomheten inkludert Ås kulturhus: 4.5 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Kulturskole inkl. Den kulturelle skolesekken, mediaverksted og flere større utviklingsprosjekter som f. eks Ås Internasjonale Kultursenter og Kreativt partnerskap.
- Bibliotek med lokalhistorisk arkiv
- Ungdomshusene
- Fritidstilbud for funksjonshemmede
- Kulturoppgaver inkl. drift av Ås kulturhus

Hovedoppgaver

- Et kulturhus med stor aktivitet
- Kulturskolen har et variert og kvalitativt godt opplæringstilbud, og fungerer som et kulturelt ressurs- og kompetansesenter for skole og kulturliv
- Innbyggerne har et oppdatert og tilgjengelig bibliotek med god kvalitet
- Lokalhistorisk arkiv tar vare på dokumenter og gjenstander av lokalhistorisk interesse og formidler lokal historie
- Tilbud om gode aktiviteter og miljøer som retter seg særlig mot barn og unge
- Drift, koordinering og utvikling av kulturhuset
- Knytte kontakt mellom kommunens tilbud om spesielt tilpasset opplæring og fritidstilbudet for å sikre synergieffekt til beste for brukeren.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 15. Målkart for tjenesteområdet Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Gode sosiale og fysiske miljøer	Andel barn/unge mellom 5-25 år som er medlem i en forening.	Registrering ved kommunen	72 %	75 %	72 %
	Antall utlån av alle medier fra folkebibliotek per innbygger	Registrering ved KOSTRA	3,5	5,3	5,0
	Antall eksterne arrangementer som får økonomisk støtte/bidrag gjennom arbeidsressurser	Registrering ved kommunen	25	30	25

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
God tilrettelegging for utvikling av, og deltakelse i, et rikt flerkulturelt lokalsamfunn	Antall språk med tilrettelagt informasjon om kulturlivet og kulturaktiviteter	Registrering ved kommunen	NY	10	4
	Antall arrangementer med et uttrykt flerkulturelt formål	Registrering ved kommunen	5	10	4

Utfordringer

Befolkningen i Ås er i stadig endring, både i størrelse, sammensetning og kulturbakgrunn. Dette stiller større krav til mangfold i kulturtilbudet og tilrettelegging for at alle skal føle seg hjemme på møteplasser og i aktiviteter. Et mangfoldig kultur- og fritidstilbud er en sentral faktor for utvikling av trygge, stimulerende og inkluderende oppvekstmiljøer.

I en situasjon med befolkningsvekst er det viktig å se på hva som skaper tilhørighet og identitet. Det må derfor vurderes hva som er viktig å bevare og verne om av kommunens lokalhistorie, kulturlandskap og arkitektur, samt hvilke tradisjoner, verdier, holdninger og uttrykk det er ønskelig å formidle til neste generasjon. Forutsetningene for en positiv utvikling er samspill mellom tradisjon og nytenkning.

Kommunen har en viktig rolle som samarbeidspartner og tilrettelegger for et aktivt organisasjonsliv og økt frivillig innsats. Ulike tilskuddsordninger, veiledning, tilrettelegging av bygg og anlegg, utleie av lokaler og utstyr er eksempler på slike tilretteleggingstiltak.

For at innbyggere i Ås skal gis mulighet til trivsel, trygghet og tilhørighet gjennom engasjement og påvirkningsmuligheter, er utvikling av gode formelle og uformelle møteplasser viktig. Møteplassene gir en mulighet til å etablere sosiale nettverk, utveksle informasjon og meninger. Det er nødvendig for lokalkulturens vekst og utvikling å være åpen for nye ideer, ny kunnskap og nye måter å organisere samfunnslivet på.

Kulturhuset

Gjennom en oppgradering av kulturhuset og tilrettelegging for et kulturtilbud og utleievirksomhet får kommunen en ny viktig møteplass og aktivitetsarena.

Da det ikke kom inn anbud på drift av kulturhusets vestibyle og kinosal for scene og kinodrift, ble det bestemt at dette skulle driftes av kommunen selv. Innenfor rammene etableres en driftsorganisasjon. Kjøkkendrift inkludert servering legges ut på nytt anbud. Forhåpentligvis vil denne viktige forutsetningen for driften av huset komme på plass i løpet av vinteren 2012/13.

Ås kommune må i samarbeid med lag, foreninger, innbyggere i ulike aldersgrupper og kommunale virksomheter spille på lag for å fylle huset med et variert og spennende innhold. Et godt samspill mellom kommunen, private, lag og organisasjoner må til for å utnytte og videreutvikle potensialet som ligger i kulturhuset.

Kulturhuset skal være:

- En identitetsskaper, kompetansespreder, stedsutvikler og kulturformidler.
- En arena for kommunens administrative og politiske virksomhet.
- En arena for sosial og kulturell virksomhet gjennom å huse faste kulturelle og sosiale virksomheter, ved å være en viktig arena for innbyggere og arrangører med behov for tilrettelagte møteplasser, samt en fremvisningsarena for fritidskulturlivet og profesjonelle kulturaktører.
- En arena som bidrar til økt kulturaktivitet i Ås.

Det er mange funksjoner og roller dette bygget skal ha. Hovedarenaen i kulturhuset er kinoteateret. Salen vil gjennom planlagt oppgradering få et akseptabelt minimumsnivå når det gjelder det scenetekniske og et toppnivå når det gjelder kinoanlegget.

Vestibyleområdet skal utvikles som serveringsareal og arena for kulturell virksomhet. Husets øvrige lokaler i 2. etasje og underetasje vil bli brukt som møtelokaler og i noen tilfeller arenaer for kulturaktiviteter.

I tillegg til kulturhusets muligheter, har man kulturarenaer i Festsalen (Åsgård), samt scenen på ungdomshuset Midtgård.

Det vil bli utarbeidet et program for disse aktivitetsarenaene. Den lokale fritidskulturen må få sin plass samtidig som det skal tilbys scenetilbud med profesjonelle aktører utenfra. Det må bygges opp et kinotilbud tilpasset Ås-publikumets ønsker og behov. Kulturtilbudet vil måtte bygges ut i årene framover gjennom bruken av kulturhuset. En konkret plan for dette vil bli presentert i første halvår 2013.

Andre kulturarenaer

Det er også viktig å legge til rette for kulturaktiviteter andre steder i kommunen enn i Ås sentrum. Lokale kulturhus, samfunnshus og skolene er viktige arenaer i denne sammenheng.

UMB og studentsamfunnet representerer et potensial i forhold til økt samarbeid om kulturaktiviteter. Kommunen vil derfor ta initiativ til et nærmere formalisert samarbeid med universitetet og studentsamfunnet om kulturaktiviteter og felles arrangementer. Studentstyret har en representant i kulturforumets styre. Dette er et tiltak for å komme videre i utviklingen av et slik samarbeide.

Kulturskolen

Kulturskolen er i første rekke kommunens fremste opplæringsinstitusjon for barn og unge i de ulike kunst- og kulturfagene. I tillegg har den en viktig samfunnsfunksjon som kulturelt ressurs- og kompetansesenter for befolkningen, skoler og kulturliv. Kulturskolen har meget høyt kvalifisert personell innenfor en stor del av kulturområdet, og knytter i tillegg til seg kompetanse gjennom ulike utviklingsprosjekter.

Kulturskolen skal gi mulighet for at barn skal kunne få en grunnleggende undervisning innenfor de ulike kunststartene. Samtidig skal de elevene som har kapasitet og vilje til det kunne fordype seg videre på sine områder. Kulturskolen ønsker å bidra til å ta vare på de kulturelle tradisjonene, samtidig som undervisningstilbudet også skal reflektere de moderne kunst- og kulturuttrykkene.

Prosjekter:

- "Ås internasjonale kultursenter" – Flerkulturelt prosjekt. Klassifisert som prosjekt av nasjonal interesse.
- "Utvikling av kulturskolen som ressurscenter"
- "Kreativt partnerskap" – Pilotprosjekt Culture, Creativity & Education (CCE). Utvikling av kulturskolen som kompetansesenter for grunnskole og andre virksomheter.
- "Kreativt oppvekstmiljø (KOM)" – Utviklingsprosjekt for kulturskolen i samarbeid med grunnskoler, PPS og andre kulturaktører i Ås.
- "Alle lager film i Ås" – Styrking av mediaverkstedets generelle tilbud.
- "Stryker- og orkesterprosjekt" – Prosjekt som Kulturskolen i Ås driver for Follo-regionen og Nordre Østfold.
- "Billedkunst for barn" – Utvikling av en formidlingsarena og – virksomhet for barn og unge i Ås.
- Fordypning og talentutvikling – satsning i Ås, og initiativtaker til større Follo-prosjekt på området i samarbeid med Norges musikkhøgskole.
- «Skapende skriving» - Prosjekt i samarbeid med grunnskolene.
- «Utvikling av Nordby kulturarena» - samarbeid om lærerkrefter, utstyr og lokaler med Nordby skole, Nordbytun ungdomsskole og Rudolf ungdomshus.
- Instrumentprosjekt – Innkjøp av instrumenter til kulturskolen (Sparebankstiftelsen DNB NOR)

Til sammen har kulturskolen hittil søkt og fått kr 8,5 millioner kroner i prosjektstøtte til ovennevnte prosjekter.

Ungdomshusene

Ungdomshusene har gjennomført og evaluert de fleste tiltakene fra «Utredning av ungdomspolitikken». Gjennomføringen av tiltakene har vært krevende ved at perioden for utprøving har vært kortere enn planlagt, og en gjør flere grep fra høsten 2012 som følge av erfaringene.

Ungdomshusene har i 2012 omprioritert stillingsressurser slik at det nå er leder i 100% stilling også ved Rudolf. Dette anses nødvendig for å sikre kontinuitet og fremgang i tilbudet. Det har over tid vist seg nødvendig med en leder på hvert sted for å bygge opp tilstrekkelig kontaktflate og samarbeid med ungdom og lokalmiljø både i Ås og på Nordbyområdet.

Ungdomsprofilen skjerpes. Juniortilbudet avvikles inntil videre fordi det i hovedsak har negativ effekt på rekrutteringen da mange ungdommer opplever klubbene som et tilbud de brukte som barn. Spenningen er borte før de har nådd målgruppen. Det legges heller vekt på større kontakt med 7.-trinn med tanke på rekruttering av neste års brukere. Klubbene øker av samme grunn aldersgrensen, slik at de *kan være* et tilbud for ungdom inntil 20 år. Begge klubber legger større fokus på kafé- og ettermiddagsåpent.

Klubbene har ulike forutsetninger – tilbudene bør derfor til en viss grad derfor utvikles og forstås som dels komplementære, ikke to like tilbud på to forskjellige steder. Rudolf har nærhet til ungdomsskolen, ingen nærliggende videregående eller sentrumsfunksjoner. Her er det nærliggende å primært arbeide med tradisjonell klubbdrift i tett samarbeid med ungdomsskolen og deres elever samt delta i lokale prosjekter. Midtgard ligger i Ås sentrum hvor det også er videregående, og har lokaler som gir forutsetninger for scenisk produksjon. Midtgard har fra høsten 2012 færre faste åpningskvelder, men større fleksibilitet ift. å åpne når det planlegges og skjer noe spesielt.

Midtgard vil (for begge ungdomshusene) også prioritere opplærings- og motiveringstiltak for å sette ungdom i stand til å bidra mer i planlegging, markedsføring og gjennomføring av aktiviteter. Huset utvikler seg mer i retning et Ungdommens Kulturhus, som også skal ivareta forebyggende og sosialpolitiske perspektiver.

Forventet befolkningsvekst og fortetning i kommunens sentrumsområder, gjør det viktig å beholde og styrke gode tilbud til ungdomsgruppa.

Biblioteket

Biblioteket skal være en sentral møteplass for alle innbyggerne i Ås, og det er viktig at tjenesten utvikles i tråd med tilgjengelige medieressurser og de behov og forventninger brukere har til et moderne folkebibliotek. Spesielt barn og innbyggere med flerkulturell bakgrunn bruker biblioteket aktivt, og tilbudet til disse bør bli enda bedre. Ås er en kommune med et internasjonalt miljø, og bibliotekets tilbud bør gjenspeile dette. Den teknologiske utviklingen som internett og utlån av nye medietyper representerer er en utvikling som biblioteket må møte. Ebøkene forventes å gjøre sitt inntog i norske folkebibliotek i løpet av 2013, og det skaper utfordringer både når det gjelder utlånssystem og innkjøp.

Ås bibliotek skal konvertere til nytt biblioteksystem i 2013. Dette vil sikre at vi kan tilby oppgraderte tjenester til våre brukere også i fremtiden.

Brannsikringen av kulturhuset har gitt biblioteket mer formidlingsareal i barne- og ungdomsavdelingen, noe som har bedret muligheten til å skape tilbud rettet mot ulike aldersgrupper. Eventyrstunden om onsdagene har mangedoblet publikumstallet, og er et svært populært tilbud. Ellers er det et behov for oppgradering av skolebibliotekene i Ås kommune. Slik det er nå er tilbudet for dårlig og tilfeldig til å kunne fylle funksjoner et skolebibliotek er tiltenkt.

Ås lokalhistoriske arkiv er nå samlokalisert med Ås bibliotek. Det har skapt bedre tilgjengelighet for brukerne, noe som merkes på besøket. Ås lokalhistoriske arkiv har hatt en svært sentral rolle som støttefunksjon under skrivingen av bygdeboken. Nå som dette arbeidet er fullført, vil det bli lagt økt fokus på digitalisering av samlingen av lokalhistoriske foto.

Hovedbibliotekets plassering i Ås kulturhus gjør det mulig å være medspiller når det gjelder å utvikle kulturtilbudet i Ås sentrum. Biblioteket har en lang tradisjon for å være samarbeidspartner for ulike frivillige lag og foreninger når det gjelder arrangementer. Nå ser biblioteket frem til å kunne bidra også på andre måter med å skape liv i kulturhuset.

Tiltak i 2013

- Innføre ebøker i Ås bibliotek som en del av det pågående Akershusprosjektet
- Konvertere til Mikromarc 3 biblioteksystem
- Starte digitalisering av lokalhistoriske foto
- Utvikle kulturhuset i Ås sentrum til en sentral møteplass for kulturlivet i Ås med et mangfoldig kulturtilbud.
- Utvikle en kulturarena i Nordby med flere kulturskoletilbud og tettere samarbeid mellom kulturskole, skoler og ungdomshuset.
- Arbeide for å etablere Ås internasjonale kultursenter som et fast flerkulturelt tiltak under kulturskolen.
- Utarbeide en plan for bruk av kulturhuset.

Fokusområde brukere

Tabell 16. Målkart for tjenesteområdet Fritidstilbud, kulturskole, bibliotek og kulturhus, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Dekningsgrad av tjenester	Registrering ved KOSTRA			
		Kulturskoleplasser i forhold til antall grunnskoleelever	23,5	40 %	30 %
	Antall søkere på venteliste til kulturskolen	Registrering ved kommunen	200	0	50
	Antall personer som deltar i flerkulturelle kulturarrangement i regi av kulturskolen (deltaker- og publikumstall)	Registrering ved kommunen	2500	2000	1200
	Antall besøkende på arrangementer i kulturhuset - Kino	Registrering ved kommunen	Ny	10000	8000
	Antall besøkende på kulturarrangementer i kulturhuset – Fritidskulturlivet og kommunen	Registrering ved kommunen	Ny	10000	7500
	Antall besøkende på kulturarrangementer i kulturhuset – Profesjonelle artister	Registrering ved kommunen og ansvarlige arrangører	Ny	7500	5000
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/ serviceerklæringer		2	2	2

Utfordringer

Kulturskolen

Kulturskolen i Ås har et godt og bredt undervisningstilbud for barn og unge mellom 4 og 19 år innenfor musikk, teater, dans og visuell kunst. Pilotprosjekter gjennomføres innenfor Skapende skriving.

I tillegg driver kulturskolen "Den kulturelle skolesekken" og Mediaverkstedet. Kulturskolen samarbeider med ungdomshusene om et undervisnings- og aktivitetstilbud for band og improvisasjon som skal videreutvikles.

Med støtte fra Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet driver kulturskolen utviklingsprosjektet "Ås internasjonale kultursenter" som vil bli videreført i 2013. Prosjektet

drives i samarbeid med Bjørnebekk asylmottak, voksenopplæringen, skoler og frivillige organisasjoner. Tiltaket vil bli utvidet ved opprettelse av åpne og gratis kulturaktiviteter gjennom året med et flerkulturelt perspektiv.

Kulturskolen er i ferd med å etablere et samarbeid med Ungt entreprenørskap om etablering av langsiktige elevbedrifter i kulturskolen. Dette ønskes prøvd ut i 2013.

Det er viktig å sikre det gode undervisningstilbudet som er bygget opp gjennom 40 år samtidig som kulturskolen utvikles til å kunne dekke flere behov og ønsker enn tidligere. Innenfor dagens rammer er det en utfordring for kulturskolen å kunne gi elever et rikt og omfattende breddetilbud samtidig som man gir mulighet for fordypning i forhold til den enkeltes behov.

Etter at kulturskolen startet undervisningstilbud i dans er det flere elever ved skolen enn noen gang. Imidlertid er kapasiteten for liten til piano- og gitarundervisning.

Ettersom den største delen av kulturskolens undervisning foregår i Ås sentrum er det forholdsvis få barn og unge fra den nordre delen av kommunen som er elever i kulturskolen. Kulturskolen ønsker å utvide undervisningstilbudet ved undervisningsbasen i Nordby for å bidra til at kulturskolens virksomhet kan være relevant for flere unge i denne regionen.

Kulturskolen skal utvikles som ressurs- og kompetansesenter for skole og kultur i tråd med de nasjonale målsetningene i Strategisk plan for kunst og kultur i opplæringen.

Kulturskolen har gode undervisningslokaler for de fleste av sine tilbud. Likevel er det dårlige undervisningsforhold for fagene teater og dans, og kulturskolen har behov for tilrettelagte lokaler for disse fagene.

Biblioteket

Innbyggerne i Ås er svært fornøyde med biblioteket. I tillegg til å låne bøker bruker mange biblioteket som et informasjons-, inspirasjons- og/eller arbeidssted. Biblioteket driver aktiv formidling til skole- og barnehagegrupper. Et enda tettere samarbeid mellom skole/barnehage og bibliotek er ønskelig.

Tiltak i 2013

- Utvikle nye elevtilbud gjennom kulturskolen i samarbeid med barnehage, grunnskole og SFO og gjennomføre utviklingsprosjekter i samarbeid med skoler, PPS og andre.
- Pilotprosjekt med elev- og ungdomsbedrifter i kulturskolen i samarbeid med Ungt entreprenørskap.
- Se på mulighetene for bedre undervisningslokaler for fagene teater og dans i kulturskolen.
- Fokuserer på kvalifisering / motivasjon av ungdom til i større grad initiere/medvirke i planlegging/gjennomføring av ungdomstilbud

4.1.3 Voksenopplæring og flyktningtjenesten

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk:

Administrasjon: 3 årsverk

Introduksjonsordningen: 1 årsverk

Voksenopplæringen: Norsk: 6,05 årsverk, STO 2,75 årsverk

Flyktninger: 1 årsverk

Fritid for funksjonshemmede: 2 årsverk

Hovedoppgaver

- Gi opplæring til voksne personer som har rett til opplæring på følgende områder:
 - Voksne med utviklingshemming eller funksjonshemming mottar spesialundervisning etter Opplæringslovens § 4A-2
 - Voksne personer som mangler fullverdig grunnskoleeksamen eller basisferdigheter innen lesing, skriving, regning og/eller IKT har rett til opplæring etter Opplæringslovens § 4A-1
 - Innvandrere, flyktninger og asylsøkere har rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven
- Flyktningtjenesten skal:
 - Bidra til en god bosettings- og integreringsprosess for de flyktningene som Ås kommune bosetter
 - Være kommunens kontaktperson for MDI og nyankomne flyktninger og innvandrere og formidle informasjon om kommunens tilbud
 - Søke inn integreringstilskudd og saksbehandle refusjonsordninger med andre kommuner ved inn/utflytting
 - Administrere og videreutvikle ordningen med flyktningsguider
- Fritidstilbudet for funksjonshemmede skal:
 - Gi funksjonshemmede tilbud om fritidsaktiviteter som gir mestringsopplevelser og bidra til å styrke og bevare de sosiale, kognitive og psykiske funksjonene hos den enkelte bruker

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 17. Målkart for tjenesteområde Voksenopplæring og flykningtjenesten, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse	Antallet deltakere i introduksjonsordningen i jobb eller utdanning etter avsluttet program	Registreringer i NIR	50 %	80 %	60 %
	Antallet bosatte flyktninger i jobb eller utdanning etter 5 år	Registreringer i NIR og i kommune	80 %	100 %	80 %
Trygghet og tilhørighet	Antall flyktninger som har flyktningsguide i løpet av tre første år	Rapportering fra flyktningskonsulent	50%	70%	60%

Utfordringer

Fritidstilbud for funksjonshemmede

Tilbudet ble i 2009 organisert sammen med voksenopplæringssenteret, men enhetene er ikke samlokalisert. Tilbudene består av sosiale, fysiske og kulturelle aktiviteter, og mange av aktivitetene skjer i samarbeid med frivillige organisasjoner eller de øvrige Follo-kommunene. Aktivitetstilbudene strekker seg gjennom hele uken.

Det er vanskelig å passe dette tilbudet inn i VO's øvrige aktiviteter. Etaten er i gang med en vurdering av tilbudet og organisatorisk plassering.

Voksenopplæringen

Voksenopplæringssenteret er lokalisert i 2.etg i Moerveien 10. Lokalene er lite hensiktsmessige for undervisning. Dårlig inneklima, både i forhold til lys, luft og støy, sammen med lite hensiktsmessig utforming av klasserom gjør skolehverdagen utfordrende. I tilfelle heisstans er det en utfordring å frakte rullestoler ned trappen. Lokalene er også dårlig vedlikeholdt og det er flere provisoriske løsninger. Kommunen bør derfor søke å finne andre og bedre egnede lokaler til tjenesten..

Flykningetjenesten

Flykningetjenesten vurderes flyttet til NAV fra 1.1.13. Dette for å få til et tettere samarbeid mellom de instanser som har ansvar for flyktninger i kommunen.

Flykningetjenestens største utfordring er boligmarkedet i Ås. I konkurranse med studenter og familier med sikre inntekter taper flyktingene i boligmarkedet.

Tiltak i 2013

- Vurdere endret lokalisering av voksenopplæringssenteret

Fokusområde brukere

Tabell 18. Målkart for tjenesteområde Voksenopplæring og flyktningtjenesten, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske Suksess-faktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat*	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Antallet personer med rett og plikt til norskopplæring som tar ut retten sin i løpet av tre år	Registreringer i NIR	Usikre måletall	90 %	%
	Antallet asylsøkere som benytter retten til norskopplæring	Registreringer i NIR	70 %	75 %	70 %
Avklare forventnings-nivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/serviceerklæringer	Registrering ved kommunen	2	5	4

Utfordringer

Voksenopplæringssenteret

Voksenopplæringssenteret er organisert i to team:

1. Spesielt tilpasset opplæring for voksne - STO
2. Norsk med samfunnskunnskap

Spesielt tilpasset opplæring for voksne – STO:

STO gir opplæring til voksne etter opplæringslovens § 4A 1 og 2. Tilbudet har ca.20 elever som har et stort sprik i behovene for opplæring. Det gis opplæring innenfor grunnleggende ferdigheter: Kunne lese, kunne uttrykke seg skriftlig, kunne uttrykke seg muntlig, kunne regne og å kunne bruke digitale verktøy. Det arbeides også innenfor områdene alternativ og supplerende kommunikasjon, lese- og skriveopplæring for dyslektikere, norsk for døve, lytte- og artikulasjonstrening for CI-opererte. Noen av skolens elever går etter endt opplæring ut i ordinært arbeid. Andre er ansatt i vernet bedrift.

Skolens undervisningslokaler egner seg dårlig for elevene, og det er ønskelig å komme i nye og tilpassede lokaler som er egnet for vårt bruk.

Tiltak for 2013:

- Videreutvikle samarbeid med andre enheter i kommunen som har oppgaver knyttet til elevene.

Norsk og samfunnskunnskap

I 2008 innførte regjeringen bestått Norskprøve som grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap. Fra 2010 er Norskprøve 2 eller 3 obligatorisk for alle som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det er viktig å bidra til at flest mulig deltakere når tilstrekkelig norsknivå i henhold til regjeringens måltall.

Ås VO er ikke godkjent som teststed for norskprøver inntil videre. Når skolen er trygge på at de kan gi et tilbud om dette, som er i tråd med lov og forskrift, vil kommunen igjen søke om at skolen kan bli teststed.

Elever med rett og plikt til norskopplæring har krav på tett oppfølging både når det gjelder antall undervisningstimer de får og når det gjelder faglig progresjon. Likeledes må det stilles krav til kvalitetsmessig god testing og veiledning av elever.

Grunnskole

Stadig flere som flytter til Ås mangler helt eller delvis grunnskoleutdanning fra hjemlandet. Når innflytterne også mangler ferdigheter som morsmålslesere, stiller det nye krav til Voksenopplæringssenteret. I skoleåret 2011/2012 ga Ås VO dette tilbudet. Det ble imidlertid vurdert ved en organisasjonsgjennomgang at det ville være hensiktsmessig å kjøpe plasser i Ski kommune. Dette samarbeidet startet skoleåret 2012 / 2013. I fremtiden kan det være aktuelt å gjenoppta denne undervisningen i Ås under forutsetning at det er et tilstrekkelig elevgrunnlag.

Introduksjonsprogrammet

Programrådgiver for Introduksjonsprogrammet er p.t. tilknyttet VO. Denne tjenesten vurderes overført til NAV sammen med flyktningetjenesten. Dette for å få et tettere samarbeid mellom de som arbeider med kvalifisering av flyktninger i Ås kommune.

Tiltak i 2013

- Videreutvikle rutiner som sikrer både elevenes rett på tilstrekkelig undervisning og skolens inntekter.
- Ås kommunale voksenopplæring skal arbeide for å bli teststed for norskprøvene innen 2014.

4.2 Helse og sosial

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene medarbeidere og økonomi

Fokusområde medarbeidere

Utfordringer

Fra 01.01.2012 trådte ny lov om folkehelse og ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester i kraft. I tillegg til den demografiske utviklingen, har dette gitt kommunen store utfordringer.

Rekruttering av helsepersonell anses som en stadig større utfordring i årene som kommer. Årsaken til dette er først og fremst at andelen yrkesaktive synker, og andelen pensjonister øker sterkt. Eksempelvis er det i dag (2012) ca 6 yrkesaktive pr. pensjonist. I 2040 vil det være 2 yrkesaktive pr. pensjonist i Norge i følge SSBs fremskrivninger. Rekruttere og beholde fagutdannet og kompetent arbeidskraft er derfor en viktig oppgave for etaten, som krever helhetlig lederskap, fokus på kompetanseutvikling og strategisk kompetansestyring. Det er en utfordring med sykefraværsoppfølging og oppfølging av ny IA avtale, da dette blir stadig mer omfattende og tidkrevende. Noen avdelinger har en stor andel av ansatte med minoritetsbakgrunn som gir utfordringer i forhold til språk- og kulturforståelse. Det er fortsatt et økende behov for å forebygge vold og trusler i arbeidsmiljøet.

Ås kommune har en etablert stipendordning for ansatte som ønsker å gjennomføre sykepleier- eller vernepleierutdanning. 4 ansatte holdt i 2012 på med en slik utdanning med stipend. I tillegg er det flere ansatte som gjennomfører en videreutdanning eller master med stipend jfr kompetanseløftet 2015. Kommunen ser fortsatt et stadig større behov for ansatte med videreutdanningskompetanse (geriatri/demens, også innenfor funksjonshemming) psykiatri / psykisk helsearbeid, onkologi / palliasjon, folkehelse, informatikk og helse, atferdsanalyse etc).

Det utarbeides årlig kompetanseutviklingsplaner avdelingsvis, enhetsvis og for hele etaten, og kommunen søker- og får øremerkede kompetansemidler jfr *Kompetanseløftet 2015* til gjennomføring hvert år.

Det gjennomføres et omfattende friskvernsarbeid i helse og sosial i forbindelse med helse som strategisk satsningsområde. Det gjennomføres medarbeidersamtaler/ ledersamtaler, kompetansekartlegging og medarbeiderundersøkelser som følges opp med tiltaksplaner. Etaten ønsker å videreutvikle dette friskvernsarbeidet, men erfarer at det kan være krevende å sette av tid til friskvernstiltak.

Tiltak i 2013

- Følge opp resultatene fra medarbeiderundersøkelsen
- Videreutvikle friskvernsarbeidet i etaten
- Bidra til å videreutvikle tiltak/ordninger som gjør at kommunen kan møte nye behov i forhold til samhandlingsreformen
- Videreutvikle samarbeidet med syke - og vernepleierutdanningene på høyskolene
- Stimulere ansatte til kompetanseheving, utdanning og videreutdanning.

- Besette vakante stillinger med fagpersoner
- Følge opp arbeidet som er gjort i forhold til prosjektet Strategisk kompetansestyring
- Vurdere hvilke muligheter som kan redusere deltidsstillinger
- Søke veiledning/kurs og opplæring for å kunne minimalisere forekomst av vold og trusler
- Jobbe for å forebygge sykefravær bla gjennom å følge de nye retningslinjene i IA - avtalen.

Fokusområde økonomi

Utfordringer

En sterk befolkningsvekst, og den demografiske utviklingen med stadig flere eldre, fører til økt belastning på store deler av tjenestetilbudet i helse og sosial. Det er også sterk vekst av unge mennesker som trenger boliger og tilrettelagte tjenester.

Økningen i ressursbruken samsvarer ikke med økningen i det brukerantall som skal betjenes og leder til en kontinuerlig effektivisering og press på tjenestetilbudenes kapasitet og kvalitet. "Terskelen" for å kvalifisere til en tjenesteytelse blir stadig høyere.

"Samhandlingsreformen" har gitt Ås kommune store utfordringer. Det har derfor vært behov for å gjøre en rekke grep, som til sammen tar et utgangspunkt i å møte disse utfordringene. Noen av behovene har ikke rådmannen funnet plass til i budsjettene.

Helse og sosial har en varierende brukergruppe med sterke rettmessige krav knyttet til grunnleggende menneskelige behov. Dette gjør det utfordrende å ha total økonomisk kontroll, spesielt med tanke på sosialhjelp, plasseringer i barnevernet, brukerstyrt personlig assistent (BPA) og nyinnflyttede ressurskrevende brukere.

Tiltak i 2013

- Videreutvikle et system og en oversikt som håndterer den kommunale medfinansieringen av somatiske sykehustjenester, og som gir kommunen muligheter til å iverksette egne tiltak som demper presset på sykehus.
- Iverksette forebyggende tiltak, som igjen fører til mindre forbruk av spesialisthelsetjenester. ("økonomisk positiv spiral")
- Unngå avvik i forhold til budsjett.
- Månedssrapportering sikrer kontinuitet og oversikt, samt regulering innad i budsjett ved behov.
- Vurdere muligheter for økt inntjening ved for eksempel vederlag, ulike tilskudd og reisevaksinasjon.
- Etablere et enda tettere samarbeid med kommunens økonomiavdeling
- Vurderer fortløpende bruk av ressurser i forhold til budsjett.
- Følge opp rapport om miljøarbeidertjeneste, og behovet for flere boliger.

Budsjettrammer og konsekvenser

	Ansvar	2013	2014	2015	2016
A. Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		257 874 000	257 874 000	257 874 000	257 874 000
Konsekvensjustert budsjett		268 380 000	269 469 000	278 224 000	293 383 000
B. Nye tiltak					
75. 0,5 årsverk ergoterapeut, korttidsavd	3411	289 000	289 000	289 000	289 000
76. 1,0 årsverk avd.sykepleier	3420	674 000	674 000	674 000	674 000
77. 2,0 årsverk sykepleiere forsterket enhet	3430	1 218 000	1 218 000	1 218 000	1 218 000
78. 1,4 årsverk hjelpepleier forsterket enhet	3430	782 000	782 000	782 000	782 000
79. Leasingbil til hjemmetjenesten	348*	84 000	84 000	84 000	84 000
80. 0,64 årsverk x 3 sykepleier på natt	3480	897 000	1 233 000	1 233 000	1 233 000
81. 1,0 årsverk sykepleier	3480	443 000	609 000	609 000	609 000
82. 1,0 årsverk sykepleier	3510	582 000	582 000	582 000	582 000
83. 0,3 årsverk miljøarbeider	3550	100 000	100 000	100 000	100 000
84. 1,2 årsverk miljøterapeut	3560	733 000	733 000	733 000	733 000
85. Driftstilskudd manuellterapeut	3800	125 000	300 000	300 000	300 000
86. 0,5 årsverk ergoterapeut	3810	289 000	289 000	289 000	289 000
Sum nye tiltak og omprioriteringer		6 216 000	6 893 000	6 893 000	6 893 000
C. Nye besparelser					
87. Ref. ressurskrevende bruker til dekning av kons.just	3342	-2 054 000	-2 054 000	-2 054 000	-2 054 000
88. 0,5 årsverk Solfallsveien	3540	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
89. 0,4 vakant stilling	3511	-196 000	-196 000	-196 000	-196 000
Sum innsparinger		-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
Ramme 2013-2016 Rådmannens forslag		272 096 000	273 862 000	282 617 000	297 776 000

- A.** For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.2012 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av budsjettvedtak 14.12.2011 og endringer utover i perioden.
- B.** Nye tiltak vises i hele tall per år.
- C.** Forslag til besparelser i hele tall per år.

Kommentarer

Kommentarer til konsekvensjustert budsjett (note 1 – 74), se vedlegg 3.

Nye tiltak

75. 0,5 årsverk ergoterapeut ved korttidsavd. ved Moer sykehjem – samhandlingsreformen.
76. 1,0 årsverk avdelingssykepleier ved Moer sykehjem, omorganisering av PLO.
77. 2,0 årsverk sykepleier ved forsterket enhet, 2:1 bemanning for ressurskrevende bruker.
78. 1,4 årsverk hjelpepleier ved forsterket enhet, 2:1 bemanning for ressurskrevende bruker.
79. Leasingbil til hjemmetjenesten.
80. 0,64 årsverk sykepleier i 3 nattstillinger i hjemmetjenesten- samhandlingsreformen. Oppstart 1.april 2013.
81. 1,0 årsverk sykepleier i hjemmetjenesten. 50 % av stillingen skal brukes som kreftkoordinator. Oppstart 1.april 2013.
82. 1,0 årsverk psykiatrisk sykepleier ved samtaleetjenesten i psykiatri.
83. 0,3 årsverk, seniorgruppe i miljøarbeidertjenesten.
84. 1,2 miljøterapeut ved barneboligen, 1:1 bemanning til ressurskrevende bruker.

85. Driftstilskudd til manuellterapeut i Ås, utvidelse av tilskudd. Oppstart 1.august 2013.
86. 0,5 årsverk ergoterapeut (voksne) i enhet for Folkehelse og frivillighet.

Forslag til besparelser

87. Refusjon ressurs krevende brukere.
88. 0,5 årsverk Solfallsveien.
89. 0,4 årsverk holdes vakant ved psykiatri.

4.2.1 Pleie og omsorg

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Bolig for personer med funksjonshemning i Kajaveien: 20,05 årsverk, inkl.40 % støttekontakt-koordinator
- Bolig for personer med funksjonshemning i Solfallsveien: 14,6 årsverk
- Bolig for personer med funksjonshemning i Dr. Sørdringsvei: 12,76 årsverk
- Barne- og avlastningsbolig i Ljungbyveien: 14.8 årsverk (fra 1 aug. 2012 ble 1 årsverk overført Dagtilbudet):
- Leiligheter med bistand/ambulerende miljøarbeidertjeneste (Liaveien): 6 årsverk
- Dagtilbud for personer med funksjonshemning (Moerveien): 4,9 årsverk
- Moer sykehjem
 - Avdeling 1AB 18,466 årsverk
 - Avdeling 2AB 21,758 årsverk
 - Avdeling 1 og 2 CD 35,558 årsverk
 - Lege 1 årsverk
 - Merkantil 2 årsverk
 - Enhetsleder 1 årsverk
- Hjemmebaserte tjenester: 62,3 årsverk (herav 13 årsverk BPA)
- Demensomsorgen: 44 årsverk (Bokollektivene, forsterket skjermet enhet, dagavdeling for personer med demens, lege, demenskoordinator og ny avdelings sykepleier stilling)
- Driftsenheten: 15,68 årsverk
- Forvaltningen: 9,1 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Barn, ungdom og voksne med funksjonshemning
- Fritid for personer med funksjonshemning
- Enslig mindreårige asylsøkere
- Forebyggende -, hjemmetjenester og institusjonstjenester.
- Kommunal ergo - og fysioterapi
- Driftsenheten
- Forvaltningsenheten

Hovedoppgaver

- Praktisk bistand og opplæring i eget hjem eller heldøgnsstilbud og dagtilbud til personer med funksjonshemninger.
- Avlastnings-, korttids-, rehabiliterings- og langtidsopphold i institusjon, hjemmesykepleie, praktisk bistand i hjemmet og dagopphold.

- Drift av produksjonskjøkken, kafeteria ved Moer Sykehjem, vaskeri, sjåførtjenesten og ulike oppgaver med hjelpemidler til brukere.
- Behandle søknader og tildele tjenester etter lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene.
- Støttekontakt
- ESTU: Etterskoletilbud til ungdom med særskilte behov i ungdoms- og videregående skole

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 19. Målkart for tjenesteområdet Pleie og omsorg, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruket på Moer sykehjem (KWt/m ²)	Registrering ved kommunen	Ikke målet tidligere	180	200

Utfordringer

Samhandlingsreformen med nye lovverk og de demografiske endringer

Kommunens ansvarsområder jfr. kommunalt ansvar for utskrivningsklare pasienter fra første dag og kommunal medfinansiering av somatiske sykehustjenester gir formidable samfunnsmessige utfordringer på mange områder. For utenom tilstrekkelig kapasitet og tilstrekkelig kompetanse, krever det også økt samarbeid med frivillige organisasjoner, enda bedre samhandling med fastlegene og spesialisthelsetjenesten. Tidligere utskriving av pasienter fra sykehus gir høyere krav til kvalitet på tjenestene fra brukere og pårørende og et enda større behov for tilrettelegging og hjelpemidler. Til pasienter som har krav på rehabilitering er det viktig å starte rehabiliteringsprosessen så tidlig som mulig. Fysioterapeut og ergoterapeut vil sikre et best mulig faglig riktig pasientforløp og et tettere tverrfaglig samarbeid.

Eldresentrene i Ås og Nordby, og aktivitetssentrene på Moer

Eldresentrene er en arena for eldre og uføretrygdde. Sentrene fokuserer på egeninnsats og forebygging av ensomhet, passivitet og ernæring. Sentrene tilbyr sosiale og kulturelle aktiviteter og tiltak rettet mot den fysiske helsen. Det gis også mulighet til å delta i ulike gruppeaktiviteter. Det er en utfordring at eldresenterets lokaler i Ås er for små i forhold til antall deltakere/medlemmer, og det fordrer mulighet for å ta imot flere / nye brukere. Det fører igjen til at tilbudet ikke "er for alle".

Aktivitetssenteret på Moer

Aktivitetssenteret på Moer er også et viktig forebyggende tilbud, som er medvirkende til utsatt institusjonsinnleggelse. Kommunen åpnet i 2011 også aktivitetssenter / dagtilbud til personer med demenssykdom. Dette tilbudet har vist seg å være nødvendig, og det er allerede fullt. Et slikt tilbud vil bidra til at brukerne kan bo lengre i eget hjem, og pårørende får den nødvendige bistand og evt avlastning. Det foreligger en utvidelse av tilbudet i det

nye bokollektivet (Ås demenssenter) som bygges i 2013/2014. Dette vil gi kommunen muligheter til å benytte seg av tilskuddsmidler gitt i statsbudsjettet.

Forebyggende tiltak i hjemmet

Kommunen har ca. 200 brukere med trygghetsalarmer. Kommunen har avtale med Hjelp24 hvor alarmene mottas. Hjelp24 varsler hjemmetjenesten som igjen rykker ut til brukere ved behov. Hjemmetjenesten har i snitt 80 utrykninger til trygghetsalarmer i måneden. Det kjøres daglig ut 50-60 middagsporsjoner fra kjøkkenet ved Moer sykehjem til hjemmeboende brukere. Det leveres både kald- og oppvarmet mat, alt etter brukernes behov.

Det blir stadig flere hjemmeboende som trenger hjelpemidler. Det er en stor utfordring for kommunen at hjelpemiddeltilbudet er redusert etter sammenslåing av NAV Oslo og Akershus hjelpemiddelsentral. God forebygging med flere hjelpemidler til brukerne som bor hjemme er helt avgjørende.

Omsorgsboliger

Kommunen har 24 omsorgsboliger på Granheimtunet og 58 omsorgsboliger i Dr. Sørdringsvei. 14 av boligene i Dr. Sørdringsvei er tilknyttet miljøarbeidertjenesten. Det brukes ca. 6 årsverk til å gi hjemmetjenester i omsorgsboligene i Dr. Sørdringsvei nummer 8 og 10. Beboerne på Granheimtunet har et økende behov for omsorgstjenester, spesielt innen demens og alderspsykiatri/hjernesykdommer. Det er her viktig å etablere felles aktiviteter som for eksempel måltider og sosiale aktiviteter som kan forebygge sykdommer som følge av feil ernæring. Et tilbud om omsorgsbolig fører til at mange kan bo lengre hjemme, da disse boligene er tilrettelagt for hjelpemidler etc. På bakgrunn av ventelister og tjenesteomfanget i omsorgsboligene er det behov for å etablere nye omsorgsboliger i handlingsplanperioden. Det er en utfordring at det er for få omsorgsnivåer i pleie- og omsorgstjenesten i Ås kommune. Kommunen bør derfor vurdere muligheten for å etablere omsorgskollektiv og / eller omsorgsbolig med bemanning. Begge disse tilbudene er med på å forebygge ensomhet og isolasjon, samt kan utsette institusjonsinnleggelse.

Universell utforming og tilpasset boligmasse

Universell utforming innebærer at hensynet til alle brukergrupper er lovfestet og skal innarbeides i løsningene så langt det er teknisk og praktisk mulig.

Et tilgjengelig samfunn er en av forutsetningene for å lykkes med rehabilitering. I Ås kommune er det fortsatt virksomheter rettet mot allmennheten som ikke er tilrettelagt i henhold til prinsippet om universell utforming. Det er en utfordring at det ikke foreligger økonomi til oppfølging av planforslag, som ofte tar hensyn til prinsippene om universell utforming. Kommunens ergoterapeuter erfarer at den nye boligmasse i Ås sentrum ikke er tilstrekkelig bygd etter prinsippene om universell utforming. Kommunen har derfor de siste par årene brukt mye ressurser på tilretteleggingstiltak i disse og det byr på utfordringer.

Folkehelse

Samhandlingsreformen med nytt lovverk med Folkehelseloven gjør at kommunen i større grad enn tidligere har et lovfestet krav om å forebygge sykdom og utjevne helseforskjeller. For å få til det må kommunen tenke helse i alt de gjør.

Ås kommune vil som andre kommuner ha en plikt til å kartlegge innbyggernes helsetilstand for å finne hvilke utfordringer kommunen har i forhold til innbyggernes helse med tanke på forebygging av sykdom og tilrettelegging av helsetilbudet for innbyggerne.

Tiltak i 2013

- Bidra videre i prosjektet "Samhandlingsreformen i Follo"
- Planlegge videre bygging av kommunale boliger, omsorgsboliger / omsorg pluss / omsorgsboliger med bemanning.
- Videreutvikle "boligteamet", et samarbeid mellom teknisk etat og helse og sosialetaten v/ergoterapitjenesten.
- Videreutvikle demensteam
- Inkludere frivillig arbeid i forhold til sosiale arrangementer og følgetjenester i større grad i pleie- og omsorgstjenesten
- Videreutvikle rutiner for samhandling og innføring av EPJ (elektronisk pasientjournal), spesielt mot spesialisthelsetjenesten
- Videreutvikle frisklivscentralen
- Utarbeide en prosjektplan som ser på hvordan man kan kartlegge helsetilstanden blant kommunens innbyggere.
- Utarbeide en plan for hvordan man kan sikre involvering av innbyggerne i folkehelsearbeidet i kommunen.

Fokusområde brukere

Tabell 20. Målkart for tjenesteområdet Pleie og omsorg, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Dekningsgrad av tjenester	Registrering ved KOMPAS			
		Institusjonsplasser i forhold til aldersgruppe 80 år +	19 %	25 %	16,5 %
	Saksbehandlings-tid /svartid minst like god som lov krever	Registrering ved kommunen			
		Forvaltningsenheten	3 uker	3 uker	3 uker
	Antall påklagde vedtak som er omgjort av fylkesmannen	Registrering ved kommunen			
		Forvaltningsenheten	0	0	1
	Antall brukere pr. plass i løpet av et år.	Registrering ved kommunen			
Korttids- /avlastnings- opphold		10,5	12	10	
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/serviceerklæringer	Alle skal oppdateres årlig	100 %	100 %	95 %

Utfordringer i pleie og omsorgstjenestene

Økt press på tjenestene

En økning av innbyggerantallet fører til økt belastning på store deler av tjenestetilbudet. Ved at de samme ressurser stadig skal betjene et økende brukerantall fører det til en kontinuerlig effektivisering og prioritering av tjenestetilbudenes kapasitet og kvalitet. Kommunen må til en hver tid være i stand til å møte veksten i behovet for pleie-, omsorg- og rehabiliteringstjenester sett i sammenheng med den demografiske utviklingen. Antall brukere innen ovennevnte tjenester vil øke i løpet av handlingsplanperioden. Det vil bli en vekst av eldre, og flere oppgaver for kommunen. De nye oppgavene fører til et mer spesialisert tjenestebehov som krever mer medisinsk og sykepleiefaglig kompetanse. Tjenesten må fokusere på å bygge opp under brukernes egenomsorgsevne og mulighet til å bo hjemme lengst mulig. Det er nødvendig å bygge ut tjenestekjeden ved å tilby mer tilrettelagte bomiljøer med ulike servicetilbud, samtidig som det forebyggende og helsefremmende arbeidet trappes opp. Det forebyggende arbeidet bør videreutvikles. Institusjonstilbudet må tilpasses/spesialiseres, samtidig som det hjemmebaserte tilbudet styrkes og videreutvikles. Dette bør på sikt føre til et utvidet tjenestetilbud i hjemmene, og et spesialisert institusjonstilbud. For institusjonen betyr dette at kompetansen må bygges opp og videreutvikles ifht hva institusjonen trenger og hva som forventes fra spesialisthelsetjenesten at kommunen innehar av kompetanse. For å redusere behovet for sykehjemsplasser er det nødvendig at hjemmetjenestene er godt utbygd og fungerer optimalt. Det blir stadig flere hjemmeboende med hjelpebehov som trenger hjelpemidler.

Antall personer med demenssykdommer som bor hjemme øker og disse personene og deres pårørende bør få tjenester fra kommunen på et tidlig tidspunkt for å utsette

innleggelse i institusjon. Kommunen har i dag ikke et tilstrekkelig tilbud i institusjon, eller til hjemmeboende brukere/innbyggere og deres pårørende som har utviklet demenssykdom. Det skal derfor etableres et nytt bokollektiv for personer med demens (skjermet enhet) på Moer i 2013/2014.

Hjemmebasert tjenestetilbud

Hjemmetjenesten har pr d.d. 319 brukere fordelt på distrikt sør og nord. Totalt har 13 brukere vedtak om brukerstyrt personlig assistent (BPA), samt at 219 har vedtak om praktisk bistand. Brukerne har flere aktive diagnoser, og har generelt et dårligere funksjonsnivå nå enn tidligere, noe som krever mer tid hos den enkelte.

Praktisk bistand har oppdrag av 1-3 timers varighet. I tillegg kommer kjøretid til/fra brukere. Det er en utfordring at hjemmetjenesten er presset på kapasitet, da de stadig betjener flere og flere brukere med konstante ressurser. Det er også et økende antall personer med rus og psykiatriske lidelser som mottar tjenester fra hjemmesykepleien. En for liten bilpark utfordrer hjemmetjenestens evne til maksimal ressursutnyttelse.

Korttidsplasser, avlastning, rehabilitering og langtidsplasser i sykehjem

	2011			01.01.12 – 16.10.12		
	Antall brukere	Antall vedtak	Antall vedtak m/forlengelser	Antall brukere	Antall vedtak	Antall vedtak m/forlengelser
Langtidsplass	44	44	--	30	30	--
Korttid – rehab	28	31	55	21	23	46
Korttid – utredning/behandling	0	0	0	1	1	2
Korttid – annet	111	163	325	119	179	286
Avlastning Moer og Moertunet	9	28	28	5	6	6

Nye befolkningsprognoser viser at kommunen ut i fra en dekningsgrad på 20 % har behov for 129 plasser i 2013. Kommunen har totalt 108 sykehjemsplasser/rom. I tillegg benyttes i 2013 inntil 12 flersengsrom / bruk av pårønderom. Kommunen har derfor inntil 120 sengeplasser i 2013. Dette er allikevel under målet om 20 % dekning, og langt under statens anbefalinger på 25 % dekningsgrad.

Driftsenheten

Kjøkkenet leverer mat til sykehjemmet, gruppeboligene for personer med demens, hjemmeboende, kafeteria på Moer, og catering til kurs og møtevirksomhet i hele kommunen. Vaskeriet vasker institusjonens og beboernes private tøy. I tillegg tilbyr vaskeriet vask av tøy til enkelte hjemmeboende mot betaling. Serviceteknikere har ansvar for å gi hjemmeboende hjelp etter lov om sosiale tjenester, d.v.s. snømåking og vedbæring, samt i den utstrekning de rekker å gi tilbud om andre tjenester og enklere vedlikehold i trygdeboligene. Hovedtyngden av arbeidet er i tilknytting til utkjøring og montering av tekniske hjelpemidler. Sjåførtjenesten har ansvar for å kjøre brukere til og fra Aktivitetssenteret og institusjonens beboere til og fra lege, tannlege, optiker osv. Sjåfører har ansvar for at service/ vedlikeholdsavtaler blir holdt på etatens bilpark.

Forvaltningsenheten

Forvaltningsenheten mottar henvendelse på helse og sosiale tjenester. Enheten er første instans når det er et behov en tjeneste. Den har også en koordineringsfunksjon for

etablering av ansvarsgrupper, og fatter vedtak på individuelle planer. De ansatte har en tverrfaglig sammensatt kompetanse.

Som del av saksbehandlingen, drar tjenesten ofte på hjemmebesøk for å kartlegge/vurdere brukers funksjonsnivå og sammen med bruker definere hjelpebehov. Tjenesten har utstrakt samarbeid med øvrige enheter i helse og sosial, andre enheter/etater i kommunen, sykehus, Fylkesmannen og andre.

Utfordringer i neste planperiode blir å tilpasse tjenesten til de økte krav som er i samhandlingsreformen, være i stand til å behandle henvendelser som kommer fortløpende, vurdere riktig tjeneste og riktig kompetanse, og å komme i gang med riktig tiltak så raskt som mulig.

Utfordringer i tjenestene til personer med funksjonshemninger

Tjenester til barn og ungdom med funksjonshemninger, Ljungbyveien

Det er mange barn og ungdom som i dag har avlastningstilbud, som vil ha behov for permanent botilbud i årene som kommer. Kapasiteten vil dermed bli presset. Flere har søkt bolig, men kommunen har ikke noe tilbud. Disse ungdommene blir dermed boende hjemme hos sine foreldre. Det er derfor nødvendig å øke tilbudet av døgnbemannede boliger til denne gruppen. To prosjekterte leiligheter i Ljungbyveien 17 ble ferdige høsten 2012. Dette vil medføre behov for økte personalressurser.

Dr. Sørdringsvei

Det er økende utfordringer ifht. demens og somatikk pga. høyere alder hos brukergruppen. Dette krever ny kompetanse og større bistandsbehov. Det er også større variabler i forhold til funksjonsnivå, og dette er utfordrende med tanke på sammensetning av brukergruppen. I Dr. Sørdringsvei skal det i utgangspunktet bo eldre utviklingshemmede.

Flere av de eldre har utviklet demens, og de må ha mer og tettere oppfølging av personalet. Boligen har 8 eldre brukere/pensjonister som ikke lenger har noe dagtilbud, og er hjemme hele dagen uten noen faste aktiviteter. Det er derfor et stort behov for å etablere faste aktiviteter for pensjonistgruppa, men dette lar seg ikke gjøre uten at det blir tilført ekstra lønnsmidler.

Kajaveien boliger for personer med funksjonshemning og støttekontaktordningen.

Brukergruppen det gis tjenester til får tidligere aldersrelaterte sykdommer som til eksempel demens. Dette er en økende utfordring på grunn av høyere levealder hos brukergruppen. Dette krever ny kompetanse og større personalbehov. I denne sammenheng er det viktig å se på sammensetningen av brukergruppen med tanke på funksjonsnivå og alder, hvilke tilbud om bolig og dagtilbud til brukerne som ikke kan benytte seg av Åspro, skole eller Dagtilbudet for personer med funksjonshemninger skal bruke.

Støttekontakt ordningen har en stor utfordring når det gjelder rekruttering av støttekontakter. Dette kan ha en sammenheng med at de som er støttekontakter er ansatt på oppdrag og har ikke krav på sykepenger, feriepenger og får ikke pensjonspoeng.

Generelt for boliger med tjenester

Det er behov for å øke boligmasse/personalressurser. Pr. i dag er det 5 personer som står på venteliste for bolig med tjenester.

Dagtilbud for personer med funksjonshemninger

Fra høsten 2010 ble det etablert et etter skoletilbud (EST) til ungdomsskoleelever med behov for tilsyn etter skoletid og i skolens ferier. I 2011 ble tilbudet utvidet til å gjelde også ungdommer fra videregående skole og går nå under betegnelsen ESTU. Det søkes om plass for hvert skoleår, - det vil derfor være uforutsigbart mtp. hva som kreves av personalressurser. Pr i dag er tilbudet en integrert del av Dagtilbudets øvrige drift da dette er mest hensiktsmessig for alle parter. Evt. behov for økte personalressurser må ses i sammenheng med økte ESTU-brukere og deres grad av funksjonshemning.

Solfallsveien

Tiltaket ble ferdig etablert i 2011 og omfatter nå Solfallsveien 27b, Liaveien 17b, ambulerende miljøarbeidertjeneste og enslige mindreårige asylsøkere. Tiltaket omfatter ca. 22 årsverk. Tiltaket gir timebaserte tjenester til over tjue brukere, og døgn tjenester til fire personer med 2:1 - og 1:1 bemanning.

Tiltaket gir tjenester basert på vedtak fra forvaltningsenheten og enkeltvedtak fra barneverntjenesten. Målgruppen for tiltakene er ungdom med spesielle behov.

Tiltaket fikk i 2012 tilført ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere. Dette tiltaket vil utvikles gradvis i løpet av 2013 med endelig slutt i oktober. Dette fordi de som er i tiltaket alle fyller tjue år i 2013. Etter fylte tjue år vil brukerne av dette tiltaket ha rett til videre oppfølging, men kommunen vil ikke få refundert utgiftene til det. Denne oppfølgingen er planlagt utført av ambulerende miljøarbeidertjeneste, omfanget er avhengig av hvor langt den enkelte mottaker har kommet på sin vei mot ett godt selvstendig liv.

Solfallsveien har miljøarbeidertjenestens kompetanse på tegnspråk, tjenestemottakere med slike behov. EM har ved de ansatte mye kompetanse som det vil være klokt av kommunen å ta vare på også etter tiltaket er avsluttet.

Tiltak i pleie og omsorgstjenestene 2013

- Etablere og forankre ny organisering av pleie og omsorgstjenestene.
- Videreføre arbeidet med prosjektet "Samhandlingsreformen i Follo" og implementere nytt lovverk.
- Følge opp prioriterte områder i temaplan for helse- og omsorgstjenester
- Videreføre prosessen med etablering av Norsk helsenett.
- Etablere demensteam med demenskoordinator
- Prioritere kompetanseutvikling innenfor de områdene som er beskrevet i temaplanen, og opprettholde / videreutvikle fjorårets opplæringsplan.
- Etablere et tettere samarbeid med Enhet for psykisk helse og rus
- Bedre samhandling med hjelpemiddellageret sentralt

Tiltak i tjenester til personer med funksjonshemninger 2013

- Evaluere ambulerende miljøarbeidertjeneste og ungdomstiltakene i Liaveien, sett i sammenheng med tilbudene i Solfallsveien (Etterverntiltak iht. barnevernloven)
- Følge opp aktuelle / vedtatte tiltak jfr. "Prosjektrapport - evaluering av miljøarbeidertjenesten"
- Videreføre samarbeidet mellom fagkoordinatorerne i forhold til kompetanseutvikling
- Jobbe videre med en ytterligere utbygging av leiligheter i Ljungbyveien.
- ESTU (etterskoletilbud for ungdom) er et godt etablert tilbud som er integrert i Dagtilbudets øvrige drift.
- Dagtilbudet: Pensjonistgruppen måtte vike plass for 3 nye brukere med behov for heldagsplasser.

- Sysselsettingstilbudet, sett i sammenheng med sjåførtjenester / transport, er evaluert og heldags dagtilbud etablert.

4.2.2 Sosialtjenesten i NAV

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

Fra 2013 har NAV etablert et felles kontaktsenter (all telefoni) og trukket ut ressurser fra lokalkontorene og til kontaktsentret. Fordelingen er derfor nå:
12 kommunale årsverk / 11 statlige årsverk.

Tjenesten omfatter

Lov om arbeids og velferdsforvaltningen

- Alle som henvender seg til NAV kontoret, og som trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Individuelle tjenester:

- Opplysning, råd og veiledning, innbefatter også økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning
- Stønad til livsopphold
- Kvalifiseringsprogram

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Hovedoppgaver

- Informasjon og generell forebyggende virksomhet
- Samarbeid med andre deler av forvaltningen
- Samarbeid med frivillige organisasjoner
- Boliger til vanskeligstilte
- Beredskapsplan og gjensidig hjelpeplikt mellom kommuner ved ulykker og akutte situasjoner

Fokusområde samfunn

Tabell 21. Målkart for tjenesteområdet Sosial, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse	Deltakere i "Aktiv på dagtid"	Registrering ved kommunen	119	130	119
	Antall bostedsløse	Registrering ved kommunen	3	0	2
	Deltakere / innbyggere i "Kvalifiseringsprogrammet"	Registrering av vedtak	19	20	18

Utfordringer

NAV Ås har gjennom sitt fokus på ungdom under 25 år, avdekket at kontoret har ca. 220 brukere i målgruppen. En forholdsvis stor andel mottar sosialhjelp i kortere og lengre perioder. En utfordring er å komme i tidlig dialog med unge som er i ferd med å droppe ut av videregående, eventuelt allerede har droppet ut, uten å ha tilbud om opplæring eller arbeid.

NAV Ås samarbeider med Aktiv på dagtid. Det er en utfordring å spre informasjon og rekruttere til tiltaket.

Tjenesten har også problem med å skaffe hensiktsmessig botilbud til alle sine brukere.

Tiltak i 2013

- Treningstilbud skal inngå i aktivitets-/ tiltaksplaner for brukere som gjennomfører Kvalifiseringsprogrammet
- Informasjon om Aktiv på Dagtid gis i samtale med brukere, der trening synes å være et hensiktsmessig tiltak
- NAV Ås benytter "frisklivsresept" fra etablering av Frisklivssentral i Ås
- Det tas kontakt med Ås kommune, UMB (Universitetet) og andre arbeidsgivere for å skaffe tilveie praksisplasser og arbeidstreningsplasser
- Prosjekt forebygging av barnefattigdom videreføres ved at det søkes tilskudd for 2013
- Samarbeid med andre deler av forvaltningen, og friville lag og organisasjoner videreutvikles
- NAV Ås deltar i kommunalt planarbeid for å skaffe tilveie egnede boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet
- Evaluere boligtildelingsutvalget i Ås (tildeling av kommunale boliger)

Fokusområde brukere

Tabell 22. Målkart for tjenesteområdet Sosial, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Brukertilfredshet med tjenesten	Brukerundersøkelse			
		Barnevern			
		Psykisk helse	3.3	3,5	3.3.
	Saksbehandlingstid /svartid minst like god som lov krever	Registrering ved kommunen/NAV			
		Sosial	3 uker	3 uker	3 uker
		Barnevern	3 uker	3 uker	3 uker
	Antall påklagde vedtak som er omgjort av fylkesmannen	Registrering ved kommunen			
		Sosial	3	0	2
		Barnevern	0	0	1
Avklare forventningsnivå	Brukertilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse			
		Barnevern			
		Psykisk helse	2,9	3,5	2,9
	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/ serviceerklæringer	Registrering ved kommunen	100 %	100 %	95 %

Utfordringer

NAV Ås har hatt en økning i antall sosialhjelpsmottakere, hvorav en stor andel er under 25 år. Et stort antall brukere har rusproblemer og problemer av sosial- og helsemessig art. For at brukere med sammensatte problemer skal unngå å bli sosialhjelpsmottakere over lang tid, kreves tett oppfølging.

En del flyktninger bosatt av kommunen har ikke fått tilstrekkelig bistand til å kunne forsørge seg ved arbeid etter avsluttet introduksjonsprogram.

Tiltak i 2013

- Ved søknad om sosialhjelp forsøkes saken løst ved økonomisk rådgivning / veiledning
- Sosialhjelpssøkere får avklart sitt bistandsbehov i henhold til arbeids - og velferdsforvaltningsloven
- Ved bistandsbehov ut over laveste nivå ("standard innsats") gjennomføres arbeidsevnevurdering
- Ved omfattende bistandsbehov vurderes om det bør etableres samarbeid med andre instanser, i samarbeid med bruker
- Hovedfokus i arbeidet med brukere uten arbeid er kvalifisering til arbeid
- Ungdom som henvender seg gis rask bistand

4.2.3 Rus og psykisk helse

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

Bolig for mennesker med psykiske lidelser/ambulerende tjeneste i Tunveien. 2: 12,57 årsverk

Dagsenter for mennesker som har en psykisk lidelse: 2,5 årsverk

Samtaletjeneste psykisk helse i Tunveien 2: 6 årsverk

Samtaletjeneste rus i Tunveien 2 / Fjellveien: 4,4 årsverk

Tjenesten omfatter

Tjenester til mennesker over 18 år som har en psykisk lidelse og/eller et rusmisbruk og deres pårørende

Hovedoppgaver

- Praktisk bistand og opplæring i eget hjem eller bemannet bolig.
- Dagsentertilbud for mennesker med psykiske lidelser.
- Støttesamtaler og gruppetilbud til mennesker med psykiske lidelser.
- Samtaler i påvente av døgnopphold for mennesker som har et rusproblem og evt. en psykisk lidelse.
- LAR, legemiddelassistert rehabilitering.
- Oppfølging av gravide rusmisbrukere.
- Veiledning, råd og støtte til pårørende.
- Veiledning av samarbeidende enheter i kommunen.
- Samarbeid med frivillige organisasjoner, som f.eks. LPP.

Fokusområde Brukere

Utfordringer

Enheten for Psykisk helse ble fra 1.9.11 slått sammen med den kommunale rustjenesten. Utfordringer i den forbindelse blir dels å integrere de to tjenestene og dels å videreutvikle rustjenesten i henhold til statlige føringer og kommunale vedtak.

Psykisk helse har de siste årene hatt større og større pågang i søknader om tjenester. I 2013 vil tjenesten få en stor utfordring i forhold til å kunne tildele kvalitativt gode nok tjenester til alle. Dette må også vurderes i et Folkehelseperspektiv.

Samarbeidet med spesialisthelsetjenesten i forbindelse med tvangsvedtak utenfor institusjon (TPH) er en annen utfordring.

Tiltak i 2013

- Videreutvikle tjenestetilbudet tilknyttet boligene i Fjellveien.
- Det er utarbeidet en kommunal retningslinje for Legemiddel Assistert Rehabilitering. Det må arbeides videre med å utvikle rutiner i tråd med denne.
- Fortsette arbeidet med å gi tjenester av kortere varighet og samtidig holde tilbudet innenfor en faglig forsvarlig ramme.
- Tjenesten vil fortsette å samarbeide med kommunelegen og DPS for å få til tydeligere ansvars og oppgavefordeling i TPH - saker.

4.2.4 Barnevernstjenesten

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

8,8 årsverk finansiert av Ås kommune

2,2 årsverk finansiert med tilskudd fra BLD

Hovedoppgaver

I henhold til Barnevernloven, FNs barnekonvensjon og Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, skal tjenesten arbeide for og:

- Fremme barn og unges velferd og utvikling og arbeide for deres muligheter til økt deltakelse i lokalsamfunnet.
- Forhindre og begrense utvikling av spesielle problemer i risikogrupper og miljøer.
- Motvirke og forhindre at allerede eksisterende problemer videreutvikles som kan skade barn og unges helse og utvikling ved å gi nødvendig hjelp til rett tid på rett sted.

Fokusområde Brukere

Utfordringer

- Utvikle en helhetlig, effektiv og produktiv offentlig barneverntjeneste som sikrer samsvar mellom tjenestene som produseres og de faktiske behov.
- Forhindre og forebygge nye avvik i barneverntjenesten
- Utvikle en barneverntjeneste i kommunen som gjennom organisering, ledelse og planlegging fremmer brukerperspektiv og tilgjengelighet.
- Tilrettelegge for en økonomistyring hvor planlegging av totale omkostninger som tid, kompetanse og økonomiske utgifter vurderes i forhold til forventede resultater.

Tiltak i 2013

- Implementere en ny organisasjonsstruktur, nye retningslinjer og internkontroll i det daglige arbeidet i barneverntjenesten
- Informere om barn og unges rettigheter og muligheter i "FNs barnekonvensjon".
- Utvikle en helhetlig informasjonsstrategi for barneverntjenesten.
- Delta i det rullerende planarbeidet og det tverretatlige samarbeidet i kommunen.
- Orienter om barnevernets tjenester, muligheter og begrensninger ihht "Barnevernloven".
- Arbeide i tverrfaglig team (for å belyse og vurdere tiltak rettet mot den enkelte bruker spesielt, og negative utviklingstrekk i enkelte barne- og ungdomsmiljøer generelt.)
- Utvikle kompetanse for informasjonsformidling og veiledning (slik at foreldre i størst mulig grad settes i stand til å ivareta sine foreldrefunksjoner uten barnevernets inngripen.)
- Sette inn hjelpetiltak for barn og familier der barn på grunn av forhold i hjemmet har særlige behov.
- Gi arbeidet med «Seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner» nødvendig prioritet lokalt og regionalt.
- Gjennomføre brukerundersøkelse våren 2013.
- For å kunne møte nye og endrede behov hos brukerne er det nødvendig å:
 - Innarbeide systemer for kunnskaps- og erfaringsinnhenting.
 - Foreta en kontinuerlig justering av innsatsfaktorer, metoder og tjenester.
 - Målrette og tidsavgrense tiltak

- Estimere og planlegge de totale omkostningene dvs. tid, kompetanse og økonomiske utgifter som vurderes i forhold til forventede resultater
- Ta i bruk verktøy for rapportering, evaluering, behandling av avvik og justering av planer
- Utvikle kompetansen til ansatte i barneverntjenesten
- Utrede forebyggende arbeids plass i barneverntjenesten og foreslå satsningsområder.
- Utarbeide en plan for styrking av arbeidet med fosterhjem.

4.2.5 Helsetjenester

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Forebyggende helsetjeneste: 13,66 årsverk. (inkl. ny lege stilling)
- Kommuneoverlege: 1 årsverk
- Fastlegeordningen: 12 fastlegehjemler
- Privatpraktiserende fysioterapeuter: 7,67 % driftstilskuddshjemler

Hovedoppgaver

- Svangerskapsomsorg / Jordmortjeneste
- Helsestasjonstjeneste for små barn
- Skolehelsetjeneste (barne-, ungdoms- og videregående skole)
- Helsestasjon for ungdom/studenter (13-25 år)
- Familie - og nettverksteam (for foreldre, familier barn/unge 0-20 år)
- Helsetjeneste for asylsøkere/flyktninger
- Smittevern og reisevaksinasjon
- Psykologtjeneste
- Tverrfaglige team med tjenester og tilbud til familier med barn i alle aldre.

Annen helsetjeneste:

- Kommunelege 1 – smittevern og miljørettet helsevern.
- Fastlegeordningen.
- Folkehelsekoordinator for hele kommunen.
- Legevakt (kommunal daglegevakt og interkommunal legevakt)
- Privatpraktiserende fysioterapi
- Medisinsk nødmeldetjeneste
- Saksbehandling alkohol- og skjenkebevilling, samt oppfølging av kontroll.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 23. Målkart for tjenesteområdet Helsetjenester, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Livsstil som bidrar til god fysisk og psykisk helse	Antall ammende spedbarnsmødre etter 4 mnd. (fullamming)	Registrering ved kommunen	52 %	50 %	35 %
	Antall ammende spedbarnsmødre etter 1 år	Registrering ved kommunen	25 %	50 %	36 %

Utfordringer

Kommuneoverlegerollen og folkehelsekoordinator

Med nye lovverk fra 2012 fikk kommunen flere nye oppgaver og må derfor ikke bare videreutvikle samhandlingen med andre kommuner og spesialisthelsetjenesten, men også videreutvikle egne helsetjenester og organisasjon "internt". Et større samfunnsmedisinsk fokus i kommunen synes å tvinge seg fram, men vil også kunne være lønnsomt for kommunene å prioritere. Plikten om kommunal medfinansiering krever medisinsk kompetanse og administrere, likeledes avtalene mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten. Kommunene opplever ofte at sykehuset / spesialisthelsetjenesten har det "medisinskfaglige overtaket", og at det kan føre til at kommunene blir "taperen" i tvister. Ås kommune vil kunne stå i en særstilling i Follo i forhold til forskning og utvikling i perspektivet "Folkehelse på kommunalt plan" med tanke på samarbeid med UMB.

Folkehelse og frivillighet

Over halvparten av landets kommuner har nå etablert en "Frisklivssentral" og Helsedirektoratet har utgitt en veileder for disse sentralene. Ved frisklivssentralene gir kommunene ulike tilbud til personer med økt risiko for å utvikle sykdommer på grunn av levevaner (Sekundærforebygging). Både hjerte- og karsykdommer, kreft og diabetes 2 kan forebygges ved at man kutter ned på usunn mat, tobakk og alkohol og øker den fysiske aktiviteten og spiser sunn mat. Ved å etablere frisklivssentral i kommunen vil den gjennom arbeidet kunne bistå i å forebygge og begrense sykdom. Det er både en investering i livskvalitet for mange mennesker og en god samfunnsøkonomisk investering.

Det ble i august 2012 ansatt en dagligleder/frisklivskoordinator for Frisklivssentral i Ås kommune. Frisklivssentralen åpner i januar 2013.

Rusforebyggende tiltak

Enhet for forebyggende helsetjenester, psykisk helse, barnevernet i Ås kommune og politiet ved Forebyggende enhet ved Follo politidistrikt har valgt å opprette ett "tilbud" for ruskontrakt hos ungdom som viser en bekymringsfull utvikling. Tiltaket er rettet mot ungdom i alderen 13-20 år og omfatter tilbud om urintesting og støttesamtaler. Erfaringer fra andre kommuner som har et tilsvarende tilbud er gode. Det forebyggende arbeidet mot barn og unge med fokus på psykisk helse og rusrelaterte problemer skal videreføres. Det er etablert et Interkommunalt Ruskontrakt team for Follo med målsetting å samkjøre og kvalitetssikre tiltaket i kommunene.

Ammekyndig helsestasjon

Ås ble i 2010 godkjent som ammekyndig helsestasjon, etter et opplegg basert på en nasjonal standard initiert av Nasjonalt senter for amming.

Overvekt blant barn og unge

Overvekt blant barn og unge er et samfunnsproblem som kommunen må arbeide med. Inaktivitet blant barn og unge fører til uønsket vektøkning, er et økende problem i samfunnet og utvikling av overvekt/fedme er en risikofaktor for senere helseutfall. I følge Folkehelseinstituttet (2011) er ca. 15 % av 8-9 åringer i Norge overvektige eller sterkt overvektige (Har fedme) og 13 % av 15 åringer er sterkt overvektige (Helsedirektoratet 2008).

En ny rapport fra Kunnskapssenteret nr. 6-2012 gir en systematisk oversikt over effekten av helsefremmende og forebyggende tiltak på kosthold, fysisk aktivitet og seksuell helse hos barn og unge. Rapporten sier noe om viktigheten av å få en oversikt over effekten av tiltakene før man setter i gang, for eksempel for å fremme fysisk aktivitet og sunt kosthold.

Enhet for forebyggende helsetjenester er i dialog med Ås IL og leder for Frisklivssentralen om å videreføre aktivitetsgrupper for barn og unge med overvektsproblemer, i samarbeid med foreldre.

Tiltak i 2013

- Oppstart av Frivilligsentralen og utvikle et samarbeid mellom Frivilligsentralen og Frisklivssentralen som begge er lokalisert på Moer sykehjem.
- Utvide kommunelege 1 stillingene fra 40 % til 60 % kommuneoverlege, med ansvar for bl.a. folkehelse og kommunal medfinansiering jfr. samhandlingsreformen.
- Videreføre "Ruskontrakt" prosjekt i kommunal regi. Det tverretatlige prosjektet vurderer til enhver tid hvor det er nødvendig å sette inn innsats i det rusforebyggende arbeidet i kommunen, og retter fokus, kunnskap og handling etter hvor behovet er for tidlig intervensjon for ungdom som viser en bekymringsfull utvikling og eksperimenterer med rus.
- Videreføre ordningen med PIS grupper for barn i barne- og ungdomskolen. (skilsmissegrupper)
- Videreføre arbeidet og innsatsen som en godkjent Ammekyndig helsestasjon.
- I samarbeid med Ås IL, være i dialog om å videreføre treningsgrupper for barn med overvekt i regi av Ås IL og evt i samarbeid med Frisklivssentralen.
- Ny Veileder med retningslinjer for vekt og høyde måling i barne- og ungdomsskolealder innebærer veiing og måling av elever på 3.og 8.trinn. Hvis gjennomføring av dette på ungdomstrinnet må det foreligge et etablert tilbud og et bedre samarbeid i kommunen om oppfølging av de unge som kartlegges med en KMI over 25.
- Sikre at melding om hjemreise etter fødsel kommer til helsesøster/jordmor så raskt som mulig.
- Koordinator for Aktiv på dagtid er organisert under Frisklivssentralen og man har evaluert hvilke tiltak /tilbud det bør samarbeides om.

Utfordringer

Det er stor etterspørsel etter tjenester ved Helsestasjon for ungdom og studenter (13-25 år). Det er en overvekt av studentbesøk (10-15 pr. uke) og hovedsakelig jenter (80-90 %). Ungdommer fra andre Follo kommuner kommer til HFU Ås, da de ikke får lignende tilbud i egen kommune. En viktig utfordring er å opprettholde og videreutvikle samarbeidet med UMB.

Et stadig økende innbyggertall fører til økt belastning på store deler av tjenestetilbudet. De større barna på helsestasjonen, 2 og 4 års kontroller, kan bli forskjøvet i inntil ett halvt år da de minste barna, 0-2 år må prioriteres for avtaler med de helsesøster- og legeressurser enheten disponerer. Dette gjelder både i Ås og i Nordbyområdet. Det er registrert 1500 flere kontakter fra 2005 til 2010, men ressursene har ikke økt tilsvarende.

Ved at de samme ressursene på helsestasjonene skal betjene et stadig økende brukertall, fører til en kontinuerlig effektivisering og prioritering av tjenestetilbudets omfang og kapasitet. Brukere til tilbudene i Ås og Nordby krever ofte en stor grad av tilrettelegging, ifht. språk og kulturell forståelse. Det gis tilpasset omsorg til minoritetskvinner og deres familier etter fødsel, ved økt fokus på tiltak som fødselsforberedelse, integrering og nettverksbygging. Dette arbeidet krever mye ressurser.

Innsatsområder er å følge opp arbeidet med smittevern og helseopplysning som utfordres som følge av mange utenlandsstudenter ved UMB, flere asylsøkere og en økende reisevirksomhet i befolkningen.

Svangerskapsomsorgen opplever stor pågang, til tider venteliste. Jordmødrene registrerer mer fokus på mestring og psykisk helse i samtaler, og opplever flere kvinner med sammensatte problemstillinger nå enn tidligere.

Flere kvinner reiser tidlig hjem fra barselavdeling. Ofte får ikke helsestasjonen beskjed om dette, fra sykehuset eller fra kvinnen selv. Da kan hjemmebesøk bli forsinket, problemer med amming oppstå og flere mister «fødselssamtalen» med jordmor.

Forskning viser at antallet barn i Norge som vokser opp i en familie med lavinntekt, er økende. I Ås kommune bor det familier med barn som har så begrenset økonomi at de ikke har mulighet til å være en del av det aktive lokalsamfunnet.

Dette fører til at barna ikke får delta på den sosiale arena hvor de fleste barn i dag oppholder seg. Dette hindrer at de får utvikle seg og bli inkludert slik de bør. En del familier strever i forhold til psykisk helse og mangel på nettverk, som gir en begrenset mulighet til å kunne følge opp barna slik at de blir inkludert.

Prosjekt Aktive familier kan blant annet bidra til at barn, unge og deres familier vil få opplevelser og erfaringer som bidrar til å øke deres sosiale kompetanse. Gjennom aktiviteter og samhold vil de kunne få mestringsopplevelser, som bidrar til å styrke disse utsatte barn/ungdom sin livskvalitet.

Tiltak i 2013

- Helsesøstre og jordmødre møter kvinner så raskt som mulig etter tidlig hjemreise og sjekke at amming er i gang og / eller følge opp til dette er på plass.
- Tilby tjenester hos lege, jordmor, helsesøster og psykolog.
- Sikrer samarbeid og kontinuitet i kontakten med studentstyret og rådgivningstjenesten ved UMB.
- Utvide tjenesten ved HFU med ekstra dag i uken, finansiert av UMB.

- Videreføre samarbeidet med rektor, kontaktlærer og sosiallærer. Være synlig i det tverrfaglige arbeidet. Bidra til implementering av retningslinje for rusforebyggende arbeid i ungdomskolen.
- Videreføre prosjektet "Aktive familier" i kommunal regi. Det er et tverretatlig prosjekt som gir familier med barn/unge en unik mulighet til å få gode opplevelser i samspill med andre familier og ressurspersoner ansatt i kommunen.

4.3 Tekniske tjenester

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene medarbeidere og økonomi

Fokusområde medarbeidere

Utfordringer

Det siste året har vært preget av at mange medarbeidere har sluttet og at flere stillinger har stått ubesatt, noe som har medført stort arbeidspress på de øvrige ansatte. Dette har igjen ført til manglende oppfølging av saker og oppfølging av henvendelser. Det er nå tilsatt i alle stillingshjemler ved kommunalteknisk avdeling. Det er imidlertid en stor utfordring å følge opp overordnet miljøvernmyndigheters krav til overvåkning og tiltak innenfor avløpssektoren. Det er også vanskelig å løse oppgavene innenfor samferdsel og trafikk sikring. Ås kommune har vedtatt å være sykkelby. Det er utfordrende å følge opp alle oppgavene som det medfører.

Leder ved eiendomsavdelingen er sluttet. Det samme har leder for bygningsvedlikeholdet. Det er krevende å rekruttere i disse stillingene. Ås kommune skal i de nærmeste årene gjennomføre en rekke større investeringsprosjekter – både innenfor skole- og barnehageområdet og pleie- og omsorgssektoren. For å kunne gjennomføre disse i samsvar med vedtatte framdriftsplaner, er det nødvendig å styrke prosjektadministrasjonen. Kommunen må ha nødvendig framdrift på prosjekteringen og foreta store innkjøp på en forskriftsmessig måte. Lønnsmidlene til stillingen tas fra byggeprosjektene. Stillingen er fast.

I de nærmeste årene vil det bli gjennomført store utbyggingsprosjekter i Ås kommune. Det er vedtatt nye reguleringsplaner for områder tilknyttet UMB. Det forventes at utbyggingen på Einarstujordet vil starte i 2013. Så starter utbyggingen av veterinærhøyskolen. Dette er arbeid som må ha høy prioritet. Det vil derfor være nødvendig å ansette medarbeidere med god kompetanse på behandling av bygge- og reguleringssaker.

Gjennomsnittsalderen på ansatte er høy og stiger fortsatt. Yngre ingeniører har sluttet og det har vært vanskelig å rekruttere nye, særlig med utdannelse innenfor vann- og avløpsfag. Det er tilfredsstillende bemanning ved uteseksjonen.

Tiltak i 2013

- Beholde og rekruttere kompetente medarbeidere i ulike alder

Fokusområde økonomi

Utfordringer

God forvaltning og drift av kommunens eiendomsmasse er en forutsetning for en effektiv og god tjenesteyting. Den største utfordringen er å opprettholde verdiene denne eiendomsmassen representerer og gi de ansatte og brukerne av bygningene gode fysiske rammevilkår for utførelsen av sine oppgaver. Bevilgninger til drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse ligger for lavt til å sikre et godt og verdibevarende vedlikehold. De siste årene er det foretatt en betydelig registrering av det etterslepet som

eksisterer og det bevilgningsbehovet som er nødvendig for å foreta et mer tilfredsstillende vedlikehold. En vedlikeholdsplan er et viktig verktøy for å prioritere mellom ulike rehabiliterings- og vedlikeholdsbehov.

Veilysanleggene i kommunen forfaller. I tillegg er det krav om måling av strømmen som blir levert til lyspunktene. Dersom det ikke finnes midler til ombygging og rehabilitering av veilysanleggene, vil dette gå ut over trafikksikkerheten langs de kommunale veiene. Det har ikke vært utført reasfaltering de siste årene. Asfaltdekket er i ferd med å bryte sammen. Lapping av hull er ikke lenger tilstrekkelig vedlikehold. Etter at bevilgningen til vedlikehold av grusveiene forsvant i 2010, har vedlikeholdet av disse veiene vært på et minimumsnivå. Dette har medført stort forfall. Med de nedbørsmengdene som har vært siste år, har grusmassmassene blitt ført bort av vannmassene og veiene har vært nærmest uframkommelige.

Tiltak i 2013

- Sikre bedre utnyttelse av tildelte økonomiske rammer til bygningsvedlikehold
- Sikre bedre utnyttelse av tildelte økonomiske rammer til vedlikehold og ombygging av veilysanlegg
- Sikre bedre utnyttelse av tildelte økonomiske rammer til øvrig vedlikehold

Budsjettrammer og konsekvenser

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
A.	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		81 962 000	81 962 000	81 962 000	81 962 000
	Konsekvensjustert budsjett		88 051 000	88 058 000	88 833 000	89 295 000
B.	Nye tiltak					
18.	1,0 årsverk ved byggesaksbehandling	6080	350 000	700 000	700 000	700 000
19.	Driftskonsekvenser utvidelse Solbergstunet	7300	43 000	43 000	43 000	43 000
20.	1,3 årsverk drift av kommunale bygg	7100	317 000	631 000	631 000	631 000
21.	1,0 årsverk ved vei og plasser	68*	491 000	491 000	491 000	491 000
22.	Ubundet pott til vedlikehold av bygninger ved behov	7200	250 000	250 000	250 000	250 000
	Sum nye tiltak		1 451 000	2 115 000	2 115 000	2 115 000
C.	Nye besparelser					
23.	Økte inntekter reguleringsgebyr	6080	-850 000	-850 000	-850 000	-850 000
24.	Redusert FDV samlokalisering Org pers og Økonomi	7300	-100 000	-300 000	-300 000	-300 000
	Sum nye besparelser		-950 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
	Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag		88 552 000	89 023 000	89 798 000	90 260 000
	VAR-sektoren					
	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		-14 328 000	-14 328 000	-14 328 000	-14 328 000
1.	Sentralt tariffoppgjør 2012 kap. 4	69*	82 000	82 000	82 000	82 000
2.	Økt pensjonssats Storebrand	69*	82 000	82 000	82 000	82 000
3.	Inntekter og fondsbruk	69*	-140 000	-775 000	-775 000	-775 000
4.	Endringer kjøp fra andre	69*	-678 000	-678 000	-678 000	-678 000
	Konsekvensjustert budsjett		-14 982 000	-15 617 000	-15 617 000	-15 617 000
	Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag VAR-sektoren		-14 982 000	-15 617 000	-15 617 000	-15 617 000
	Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag Teknikk og miljø		73 570 000	73 406 000	74 181 000	74 643 000

- A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.11 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av konsekvensjustert budsjett foregående år og endringer.
- B. Nye tiltak vises i hele tall per år.
- C. Forslag til besparelser vises i hele tall per år.

Kommentarer

Kommentarer til konsekvensjustert budsjett (note 1 – 17), se vedlegg 4.

Nye tiltak

- 18. Det er lagt inn en ny stilling ved byggesaksbehandling for å møte økt pågang. Denne dekkes av økte inntekter jfr. pkt. 23 under.
- 19. Driftskonsekvenser (renhold) knyttet til utvidelse av Solbergstunet barnehage fra 1.8.2013.
- 20. Det er lagt inn økning i stillinger ved driftsenheten grunnet økte behov for vaktmestertjenester. Disse fordeler seg på 0,3 årsverk til drift av administrative bygg, 0,5 årsverk til barnehage/skole/uteområder og 0,5 årsverk drift av Moer sykehjem.
- 21. Opprettelse av en ny stilling ved kommunalteknisk. Arbeidsoppgavene skal være knyttet til vei og plasser.
- 22. Opprettelse av en ubundet pott til vedlikehold. Denne er tenkt brukt til f.eks. oppussing av kommunale leiligheter ved bytte av leietakere.

Forslag til besparelser

- 23. Gebyret for behandling av private reguleringsplaner økes med 0,85 mill. kroner.
- 24. Organisasjon og personal skal samlokaliseres med økonomiavdelingen i 2.etg på Erik Johansen bygget. Dette fristiller lokaler og reduserer behovet for renhold. Flyttingen gir en innsparing på 0,1 mill. kroner i 2013.

Kommentarer VAR-sektoren

Konsekvensjustert budsjett

- 1. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk grunnet sentralt lønnsoppgjør kap. 4 i 2012.
- 2. I budsjettet ligger det en økning av arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand fra 14,5 % til 18 %.
- 3. Inntekter og fondsbruk er økt med 0,14 mill. kroner.
- 4. Det er netto reduserte kostnader til IKS-er der kommunen er medeier. Renovasjon er redusert med 2,4 mill. kroner og avløp har økt med 1,722 mill. kroner.

Gebyrene vil se slik ut for perioden:

	2013	2014	2015	2016
Tilknytningsgebyr vann – lav sats	100 kr/m2	100 kr/m2	100 kr/m2	100 kr/m2
Tilknytningsgebyr vann – høy sats	200 kr/m2	200 kr/m2	200 kr/m2	200 kr/m2
Abonnementsgebyr vann	200 kr/år	200 kr/år	200 kr/år	200 kr/år
Årsgebyr vann	9,21 kr/m3	11,33 kr/m3	11,59 kr/m3	11,95 kr/m3
Tilknytningsgebyr avløp – lav sats	110 kr/m2	110 kr/m2	110 kr/m2	110 kr/m2
Tilknytningsgebyr avløp – høy sats	220 kr/m2	220 kr/m2	220 kr/m2	220 kr/m2
Abonnementsgebyr avløp	350 kr/år	350 kr/år	350 kr/år	350 kr/år
Årsgebyr avløp	18,01 kr/m3	18,72 kr/m3	15,29 kr/m3	15,78kr/m3
Renovasjonsgebyr	2 280 kr/år	2 687 kr/år	2 689 kr/år	2 739 kr/år

4.3.1 Bygg og regulering

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Bygning og regulering: 8 ansatte/7,5 årsverk
- Oppmåling: 5 ansatte/4,5 årsverk

Tjenesteområdet omfatter

- Bygg og regulering
- Oppmåling

Hovedoppgaver

- Behandle byggesaker korrekt og innen de tidsrammer lovverket fastsetter
- Utarbeide og behandle regulerings- og bebyggelsesplaner
- Opprettholde et tilstrekkelig kartverk
- Gjennomføre dele- og oppmålingsforretninger

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Utfordringer

Regulering

Hvert år blir 5 – 10 reguleringsplaner sluttbehandlet i kommunestyret. Omtrent halvparten av disse planene blir utarbeidet av kommunen. I tillegg behandles omtrent samme antall mindre vesentlige endringer av reguleringsplaner. Kommuneplanen fastsetter i stor grad hvilke arealer som skal reguleres, og når arealene skal reguleres.

Byggesaksbehandling

Det er vedtatt å flytte veterinærhøyskolen og veterinærinstituttet til Ås. Dette, sammen med andre store byggesaker, vil medføre et stort press på regulerings- og byggesaksbehandlingen. For å betjene disse tiltakshaverne, vil det være nødvendig å tilføre bygnings- og reguleringsavdelingen økte ressurser, og det foreslås å øke bemanningen med ett årsverk.

Kart, oppmålings- og geodataforvaltning

Gjennom IKT-Follo pågår et utviklingsarbeid for å hente ut effektiviseringsgevinster og øke brukervennligheten gjennom samordning og ved å ta i bruk nye elektroniske verktøy. Som delprosjekt under IKT-Follo foregår en samordning av rutiner, informasjonsmateriale og vedtaksmaler for byggesaksbehandlingen i Follo. IKT-Follo arbeider fortsatt med å tilrettelegge og beskrive rutiner for mottak og behandling av elektroniske byggesøknader gjennom byggsøk. Noen kommuner har begynt, men det er fortsatt utfordringer med praktisk gjennomføring.

IKT-Follo arbeider med å standardisere og samordne det karttekniske arbeidet i Follokommunene. Dette gir større muligheter for å utnytte felles kompetanse og ressurser, som igjen er viktig for å kunne følge utviklingen på området. Det er etablert en felles kartinnsynsløsning for publikum via internett og for kommunenes saksbehandlere via

ekstranett/intranett. Publikum har fått enklere tilgang til bedre kartdata. Det er viktig for kommunen å utnytte systemet best mulig og hente ut effektiviseringsgevinsten.

Universell utforming

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings - og tilgjengelighetsloven) trådte i kraft 01.01. 2009. Universell utforming innebærer at hensynet til alle brukergrupper skal innarbeides i løsningene så langt det er teknisk og praktisk mulig.

Gjennom regulering og annen planlegging er det et mål å gjøre utbyggingsarealer tilgjengelige for alle. Universell utforming er innarbeidet i sjekklister for planlegging. Det er fortsatt en del bygninger og virksomheter rettet mot allmennheten som ikke er tilrettelagt i henhold til prinsippene om universell utforming. I alle byggesaker for publikumsbygg settes det krav til at alle får fysisk tilgjengelighet til bygget. Dette blir gjort for å sikre at bygningen kan nyttes til sitt forutsatte formål og at utformingen gir gode bruksmuligheter for orienterings- og bevegelseshemmede. I forbindelse med rehabilitering/ombygging vil en så langt mulig påse at bygninger gjøres tilgjengelige for alle.

Tiltak i 2013

- Hente ut effektiviseringsgevinster p.g.a. enklere tilgang og bedre kartdata

Fokusområde Brukere

Tabell 24. Målkart for tjenesteområde Bygg og regulering, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Saksbehandlings-tid /svartid minst like god som lov krever	Registrering ved kommunen			
		Byggesak, et trinnsøknad	30 dager	40 dager	45 dager
		Byggesak, rammesøknad	35 dager	45 dager	50 dager
		Byggesak, enkle tiltak	16 dager	18 dager	25 dager
	Antall påklagde vedtak som er omgjort av fylkesmannen	Registrering ved kommunen			
		Byggesak/-søknad	2 (av 9)	5	9
	Digitalisering av reguleringsplaner	Digitaliserte reguleringsplaner	16	Alle eldre reguleringsplaner er digitalisert i løpet av 2012. Oppretting av feil skjer fortløpende	
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjeneste-beskrivelser/	Registrering ved kommunen	2	Ferdigstilles i løpet av 2012	

Utfordringer

Regulering

Loven fastsetter maksimale behandlingstider for private reguleringsforslag. Det er en utfordring å overholde fristene, samtidig som kommunen utarbeider reguleringsplaner i egen regi.

Byggesaksbehandling

I løpet av ett år behandles det over 400 byggesøknader og over 100 meldingssaker. Det er en utfordring å overholde saksbehandlingstiden for byggesaker. Med den forventede økningen i store byggesaker de nærmeste årene, vesentlig på grunn av flyttingen av veterinærhøyskolen til Ås, vil det være nødvendig å øke bemanningen ved avdelingen.

Gjennom IKT-Follo arbeides det med å tilrettelegge og beskrive rutiner for mottak og behandling av elektroniske byggesøknader gjennom byggsøk. Noen kommuner har begynt, men det er fortsatt utfordringer med praktisk gjennomføring.

Tiltak i 2013

- Ansette ny medarbeider for å holde saksbehandlingstida ved store byggesaker nede.
- Sikre god kvalitet på saksbehandlingen slik at antall klager blir redusert.
- Innføre byggsøk for elektroniske byggesøknader

4.3.2 Friluftsliv, nærmiljø og idrett

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

6 ansatte/5,5 årsverk

Hovedoppgaver

- Planlegging, drift og vedlikehold av kommunens anlegg, friluftsområder, parker og plasser, nærmiljøanlegg og idrettsområder, ski- og lysløyper.
- Saksbehandling og teknisk godkjenning av søknader om spillemidler.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 25. Målkart for Friluftsliv, nærmiljø og idrett, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Gode bo- og nærmiljøer	Andel miljøtiltak som er gjennomført ihht plan	Registrering ved kommunen	40 %	80 %	40 %

Utfordringer

Kommunens tilrettelegging for friluftsliv, nærmiljø og idrett er viktig for trivsel og folkehelse. Kommunen bør derfor ha et attraktivt tilbud som er lett tilgjengelig.

Friluftsliv

Det er viktig å legge forholdene til rette slik at innbyggerne får lyst til å bruke friområdene i kommunen. Det er lagt til rette med turstier og badeplasser, lysløyper og andre skiløyper. Dette er tiltak som blir mye brukt. Friområdene på Breivoll, Berg og Tangen må holdes ryddige og attraktive for brukerne i sommersesongen. Badeplassen på Breivoll blir mye brukt, både av kommunens innbyggere og av andre. Kommunen må derfor gi god informasjon om vannkvaliteten slik at brukerne kan bade trygt.

I en tid med mindre ressurser er det viktig å utnytte de ressursene som fins så langt som mulig. Kommunen må derfor arbeide for å få til et samarbeid med velforeninger eller andre frivillige organisasjoner om rydding, merking og vedlikehold av turløyper i nærområdet.

Nærmiljø

Lekeplassene ved skoler og barnehager skal være aktivitetsområder som bidrar til å dekke barnas aktivitetsbehov. Det er derfor viktig at lekeplassene er trygge og at lekeutstyret er av god standard. Det vil være meget krevende å opprettholde standarden da tilgjengelige ressurser ikke er i samsvar med behovet. Konsekvensen av dette er bl.a. at lekeplassutstyr må fjernes i stedet for å bli utbedret.

For å redusere behovet for skoleskyss må det bygges gangveier og settes i verk andre tiltak som kan bidra til sikrere skoleveiene.

Idrett

Kommunens rolle er først og fremst å bidra med idrettsanlegg for bredden der barn og unge prioriteres. Det er ressurskrevende å ivareta eksisterende anlegg og ikke minst å bygge nye. Krav og forventninger fra idrettsorganisasjonene til kapasitet og kvalitet i de kommunale idrettsanleggene er ikke samstemt med kommunens ressurstilgang.

For å vitalisere Ås sentrum og gi et aktivitetstilbud og treningstilbud, er det uttrykt ønske om å etablere et mindre isanlegg i sentrum.

Universell utforming

Arbeidet med å gjøre kommunale friområder tilgjengelig for alle videreføres. Arbeidet med universell utforming i Ås sentrum forutsettes avventet til godkjent plan for utearealene i Ås sentrum foreligger.

Tiltak i 2013

- Merke turveier i samarbeid med velforeninger
- Gjennomføre kortsiktige og langsiktige tiltak som kan bidra til sikrere skolevei.

Fokusområde Brukere

Tabell 26. Målkart for tjenesteområde Bygg og regulering, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/service-erklæringer	Registrering ved kommunen	0	1	1

4.3.3 Teknisk service og infrastruktur

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

Samferdsel: 3 ansatte, 3 årsverk

Vann, avløp renovasjon: 6 ansatte, 6 årsverk

Tjenesten omfatter

- Samferdsel
- Vannforsyning
- Avløp/vannmiljø
- Renovasjon

Hovedoppgaver

- Være pådriver i arbeidet for et bedre kollektivtilbud i Ås
- Samarbeid med Statens Vegvesen/fylkeskommunen om riksvegene og fylkesvegene i kommunen
- Drift, vedlikehold og utvikling av de kommunale vegene og sykkelvegene.
- Forvaltning av vassdragene og opprettholde en sikker vannforsyning med god vannkvalitet
- Forvaltning, drift og vedlikehold av vann- og avløpsledninger
- Oppfølging av interkommunale tjeneste innen renovasjon.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 27. Målkart for tjenesteområdet Tekniske tjenester og infrastruktur, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Vannkvalitet i Årungenvassdraget (µg total P/l)	Registrering ved kommunen	19 (2011)	15	20
	Vannkvalitet i Østensjøvannet (µg total P/l)	Registrering ved kommunen	63 (2011)	50	75
	Vannkvalitet i Gjersjøen (µg total P/l)	Registrering ved kommunen	14 (2011)	10	14

Utfordringer

Samferdsel

Mye av boligbyggingen i kommunen er planlagt i Ås sentralområde, og det er viktig at kollektivdekningen er god. Kommunen vil derfor gjennom samarbeid med de andre Follokommunene være en pådriver for å bedre kollektivtilbudet, spesielt knyttet til antall togavganger.

For å redusere transportbehovet er det viktig å styrke busstilbudet i Ås. Kommunen vil derfor være en pådriver for å styrke dette tilbudet. E6 og E18 bør forbedres som bussbaserte kollektivlinjer med parkeringsmuligheter ved Korsegården, Vinterbro, Nygårdskrysset og Holstad.

Fv 152 representerer en betydelig barriere i Ås sentralområde med flere utsatte kryss og gangfelt og forventet befolkningsvekst vil lede til økt trafikk. Ny trase mellom Ås sentrum og Holstad er vedtatt i gjeldende kommuneplan. Statens vegvesen viser imidlertid liten vilje til å prioritere realisering. Etter at kommuneplanen ble vedtatt har imidlertid vegvesenet innledet et samarbeid med kommunen om å utarbeide en vei- og gateplan for Ås sentrum, hvor bl.a flytting av Fv 152 vil bli vurdert. Formålet er å utvikle robuste og framtidsrettede vegløsninger for sentrum som møter de trafikkutfordringene befolkningsveksten i sentrum medfører.

Veilysanleggene i kommunen forfaller. I tillegg er det krav om måling av strømmen som blir levert til lyspunktene. I løpet av 2013 vil det bli forbudt å selge kvikksølvarmaturer. Veilysene må derfor skiftes ut snarest mulig. I tillegg er strømmen dyr. Armaturene bør derfor skiftes ut med mer energibesparende armaturer. Dersom det ikke finnes midler til ombygging og rehabilitering av veilysanleggene, vil dette gå ut over trafiksikkerheten langs de kommunale veiene.

I handlingsprogrammet for 2012 ble det satt av 3 mill kroner for å redusere forfalle på kommunale veier. Midlene blir brukt til asfaltering, men fortsatt bryter asfalt dekket

sammen på en rekke veier. Lapping av hull er ikke lenger tilstrekkelig vedlikehold. Det er et mål å opprettholde standarden på de kommunale veiene, sikre en reasfalteringsfrekvens på 20 år.

Etter at bevilgningen til vedlikehold av grusveiene forsvant i 2010, har vedlikeholdet av disse veiene vært på et minimumsnivå. Dette har medført stort forfall. Med de nedbørsmengdene som har vært, har grusmassene blitt ført bort av vannmassene og veiene har vært nærmest uframkommelige.

For å ta vare på nedlagt kapital i viktig infrastruktur er det nødvendig å intensivere veivedlikeholdet kraftig.

Avløp og vannmiljø

Arbeidet med å forbedre funksjonaliteten av kommunale avløpsanlegg videreføres. Dette vil bidra til forbedring av vannkvaliteten i bekker/vassdrag.

Kommunen deltar i PURA-prosjektet hvor det er et mål å bedre vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungenvassdraget. For å nå dette målet er det utarbeidet tiltaksplaner som skal danne grunnlag for gjennomføring av tiltak. Tiltakspakken skal godkjennes i Miljøverndepartementet. Det vil være en utfordring å følge opp de vedtatte tiltakene. Kommunen er i 2011 også innlemmet i vannområdet Morsa. Dette gjelder områdene som drenerer til Oslofjorden utenfor Drøbakterskelen, dvs Ås sentrum og områdene sørover. Dersom kommunen skal oppnå sine mål innenfor avløpssektoren og bedre vannkvaliteten i fjorden med tilhørende innsjøer, bekker og vassdrag, og oppfylle målene i utslippstillatelsene, må det ansettes fagfolk innen VAR-sektoren. Arbeidet med oppgradering av mindre avløpsanlegg i spredt bebyggelse videreføres.

Renovasjon

Follo Ren IKS ivaretar håndteringen av husholdningsavfallet i Ås kommune. Ås kommunes muligheter for å påvirke Follo Ren er gjennom selskapets styre og representantskap. Ås kommune må gjennom de styrende organene bidra til at den totale avfallsmengden blir redusert, at mengden restavfall blir redusert og at utnyttelsen av ressursene i avfallsmengden øker.

Tiltak i 2013

- Samarbeide med Follokommunene om å bedre tog- og busstilbudet i Ås og Follo
- Påvirke Statens vegvesen til å gjennomføre tiltak på riksveier og fylkesveier som kommunen har prioritert i trafikksikkerhetsplanen
- Videreføre arbeidet med vei- og gateplan for sentrum
- Gjennomføre tiltak på kommunale veier ihht tiltaksplan for trafikksikkerhet
- Videreføre oppgraderingsarbeidet av mindre avløpsanlegg i spredt bebyggelse
- Fastsette mål for vannkvalitet og utarbeide tiltaksplaner for alle sektorer som bidrar til forurensning av Vassdrag med utslipp til Oslofjorden utenfor Drøbakterskelen, samt gjennomføre tiltak ihht tiltaksplanen.

Fokusområde brukere

Tabell 28. Målkart for tjenesteområde Bygg og regulering, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/service-erklæringer	Registrering ved kommunen	1	1	1

Utfordringer

Vannforsyning

Arbeide for å opprettholde sikker vannforsyning med god vannkvalitet, ved å kontinuerlig vurdere og eventuelt forbedre driftsrutinene. Videreføre arbeidet med å redusere lekkasjeandelen gjennom lekkasjesøking og utbedring/fornyelse av ledningsnett.

Tiltak i 2013

- Aktivt lekkasjesøk på ledningsnett
- Overvåke vannkvaliteten ved prøvetaking og analyse
- Spyle/rengjøre ledningsnett og høydebasseng
- Forny/omlegge ledningsnett iht vedtatt tiltaksplan

4.3.4 Eiendomsforvaltning

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Administrasjon 1,5 årsverk
- Drift 10,0 årsverk
- Vedlikehold / rehabilitering 6,0 årsverk
- Prosjekt 1,0 årsverk
- Renhold 42,0 årsverk
- Forvaltning og bolig 2,0 årsverk
- Folkebadene 2,3 årsverk

Hovedoppgaver

- Eiendomsavdelingen skal forvalte, drifte og vedlikeholde bygg med kommunal virksomhet med sikte på kvalitet og optimal ressursutnyttelse innenfor gitte rammer.
- Ved prosjektering og bygging skal eiendom være byggherrerepresentant med ansvar for planlegging og bygging av kommunens nybygg og rehabilitering av eksisterende bygg.
- Forvaltning av kommunens eiendommer, utleie av kommunens utleieboliger, inngå leieavtaler for eiendommer, kjøp og salg av eiendommer, behandling av søknader om startlån og boligtilskudd etter husbankens ordninger, planlegging og gjennomføring av kommunens byggeprosjekter, drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse.
- Daglig renhold, hovedrenhold og vinduspuss

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 29. Målkart for tjenesteområdet Eiendomsforvaltning, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Gode bo- og nærmiljøer	Turnover på utleieboliger (nyinnflyttinger)	Registrering ved kommunen	2011:28 Jan-aug 2012:14	30	20
Bærekraftig forvaltning av arealer og teknisk infrastruktur	Energiforbruk pr m ² i kommunale bygg Kwh/m2	Registrering ved kommunen	2011:181 Jan-aug 2012 111	175	200
	Energiforbruket totalt i kommunen (KWh)	Registrering ved kommunen	18 000 000	15 000 000	17 000 000

Utfordringer

Drift

Nytt FDV-fagsystem er tatt i bruk. Registrerte feil og mangler ved bygningsmassen innarbeides i systemet. Dette hjelper oss å prioritere drifts- og vedlikeholdsoppgaver og gir oss oversikt over alle planlagte og faste arbeidsoppgaver. Målet vil være å drifte og vedlikeholde byggene slik at vi forebygger uønskede hendelser.

Vedlikehold.

Innføring av IK-bygg tilstandsanalyse av bygninger er gjennomført sommeren 2011 med unntak av boliger og omsorgsbygg. Så langt er det funnet et etterslep på 110 mill. Tilstandsanalysen vil ligge til grunn for vedlikeholdsplanen som er et viktig verktøy for prioriteringer av vedlikehold neste år. Registrering av nødvendige tiltak i kommunale boliger vil bli prioritert.

Universell utforming

Ikke alle kommunens eiendommer der det drives virksomhet rettet mot allmennheten er tilrettelagt i henhold til universell utforming og det er en utfordring at det ikke foreligger økonomi til oppfølging av lovens intensjoner. Men ved alle ombyggings- og rehabiliteringsarbeider som kommunen gjennomfører er det et mål at alle får fysisk tilgjengelighet til bygget, slik at utformingen gir gode bruksmuligheter for orienterings- og bevegelseshemmede. For å nå målene foreslås øremerkede midler i investeringsbudsjettet i årene framover.

Prosjekt

Det ble innført ny investeringsmodul i Agresso i 2012. Dette vil gi bedre kvalitet på prosjektreknskap både for rehabiliteringsprosjekter og nybygg.

Renhold

Samhandlingsreformen har ført til mer renhold på sykehjemmet, noe som medfører at renholdsstaben der må økes med 0,4 årsverk.

Kulturhuset var tenkt drevet i privat regi, renholdet var tenkt inkludert i driften. Ingen tilbydere meldte seg og kommunen skal stå for driften, inkludert renholdet. Renhold må derfor styrkes med ett årsverk.

Forvaltning

Husleiene i kommunale utleiebygg er forholdsvis lave. For 4 år siden var det en større gjennomgang av utleiemassen med henblikk på å heve husleien til såkalt gjengs leie som er mer i samsvar med markedsleie. Husleielovgivningen setter strenge krav til regulering av leienivået. Administrasjonen setter i gang utredning av hvilke leiligheter husleien kan heves for og hvor mye. Reguleringen må varsles 6 måneder før den trår i kraft. Ny husleie vil være gjeldende fra 1. september. Vi antar at reguleringen kan gjøres gjeldende for omkring 1/3 av boligmassen fra 1.9.2013, 1/3 fra 1.3.2014 og resten fra 1.9.2015. Dette er lagt inn i budsjettforslaget.

Tiltak i 2013

- Påse at bygninger gjøres tilgjengelig for alle i forbindelse med nybygg og rehabilitering
- Regulere husleien opp mot gjengs leie.

Fokusområde brukere

Tabell 30. Målkart for tjenesteområde Bygg og regulering, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat	Mål 2013	
				Ønsket	Godt nok
Avklare forventningsnivå	Andel oppdaterte tjenestebeskrivelser/service-erklæringer	Registrering ved kommunen	3	1	1

Utfordringer

Eksterne brukere

Det er økende behov for utleieboliger til innbyggere kommunen har et spesielt ansvar for å bistå og tilrettelegge for. Det arbeides med planlegging og lokalisering av denne typen boliger.

Det foretas befaring av kommunens utleieboliger i forbindelse med inn- og utflytninger og ved henvendelser fra beboerne om mangler og skader. For å få et realistisk bilde av bevilgningsbehovet, bør det også gjennomføres rutinemessige befaringer av hele boligmassen.

Renhold

Kulturhuset var tenkt drevet i privat regi, renholdet var tenkt inkludert i driften. Ingen tilbydere var interessert i arbeidet, og kommunen skal stå for driften, inkludert renholdet.

Interne brukere

Bevilgninger til drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse ligger for lavt til å sikre et godt og verdibevarende vedlikehold. De siste årene er det foretatt en betydelig

registrering av det etterslepet som eksisterer og det bevilgningsbehovet som er nødvendig for å foreta et mer tilfredsstillende vedlikehold. Det har resultert i en vedlikeholdsplan som er et nyttig verktøy for å prioritere mellom ulike rehabiliterings- og vedlikeholdsbehov.

Renhold

Renholdet har gjennomgått en effektivisering de siste årene, bygningsmassen har blitt større uten at bevilgningene er utvidet tilsvarende. Tjenesten utføres i henhold til gjeldende forskrifter og vedtatte planer. Det jobbes kontinuerlig med at renholdet skal være best mulig innenfor gitte økonomiske rammer. Det er viktig at bygningsvedlikeholdet opprettholdes på et slikt nivå at renholdet ikke blir skadelidende eller tyngre å utføre, noe som igjen vil føre til økt sykefravær.

Samhandlingsreformen har ført til mer renhold på sykehjemmet, noe som medfører at renholdsstaben der må økes med 0,4 årsverk.

Tiltak i 2013

- Bedre dialog med brukerne av kommunens bygningsmasse.

4.4 Rådmannens stab og støttefunksjoner

4.4.1 Organisasjons- og personalavdelingen

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

Organisasjon og personalavdelingen: 6 ansatte/5 årsverk

Tjenesten omfatter

Organisasjon og personal

Hovedoppgaver

Organisasjons- og personalavdelingen er ansvarlig for arbeidsgiverpolitikk, personalforvaltning, rådgivning, opplæring og lederutvikling. Til avdelingen ligger også overordnede oppgaver knyttet til Arbeidsmiljøutvalget, seniorpolitiske tiltak, kvalitetssystemet, BHT-tjenesten og lærlingeordningen.

Utfordringer

En helhetlig arbeidsgiverstrategi

Ås kommunes arbeidsgiverpolitikk og kommunens verdier skal vise seg gjennom hele kommunens virksomhet. Den gjennomsyrrer møtet med brukere, innbyggere og samarbeidspartnere, gjenfinnes i lederutøvelse og arbeidsmiljø. Det er avgjørende hvordan omverdenen ser på kommunen og i hvilken grad kommunen evner å tiltrekke seg og beholde kompetent arbeidskraft. En helhetlig arbeidsgiverstrategi skal beskrive konkrete tiltak og ansvar. Utvikling av arbeidsgiverstrategien inkl lønnspolitikken involverer administrativ og politisk ledelse, samt tillitsvalgte.

Helse som strategisk satsningsområde

Helse som strategisk satsningsområde innebærer å bruke mer av ressursene på å fremme god helse enn på å "reparere". Det helsefremmende skal prioriteres, men arbeidet med å ivareta de som allerede er blitt syke foregår som tidligere gjennom innarbeidede rutiner i sykefraværsoppfølgingen. Helsefremmende arbeid er å konsentrere tiltak mot de som er på jobb, godt arbeidsmiljø, god organisering av arbeidet, høy trivsel og en aktiv arbeidsgiverpolitikk som rekrutterer og beholder kvalifisert personell.

De statlige rammer for IA-avtalen som ble godkjent i 2011 legger opp til at alle som er sykmeldte, tidlig skal inn til samtale. Det må foretas tettere oppfølging av sykmeldte ansatte og dette er krevende både for den sykmeldte, ledere som skal følge opp, NAV sine lokalkontor, NAV arbeidslivssenter, fastleger og organisasjonen som sådan. Det er en utfordring å følge opp de syke samtidig som det er en forventning om å bruke mer ressurser for å fremme god helse for langtidsfriske ansatte.

Seniortiltakene:

Ås kommune har i tidligere HP/Budsjett vedtatt at seniortiltaksordningene skal vurderes. Administrasjonsutvalget signaliserte i møte i juni 2012 ønske om gjennomgang av hele

den seniorpolitiske ordningen og ikke bare for undervisningssektoren. Senioravtalene er som følge av dette sagt opp og utløper 31.12.2012.

Rådmannen har i budsjettet for 2013 lagt inn et innsparingsforslag på kr 500.000,- uten å spesifisere hvordan tiltakene skal endres, men slik at innsparingen behandles som en del av budsjettprosessen. Rådmannen har den 23.10.2012 presentert en alternativ ordning overfor arbeidstakerorganisasjonene ifht hvordan innsparingen kan gjennomføres. Denne og evt andre alternativer skal drøftes videre mellom administrasjonen og arbeidstakerorganisasjonene i november-desember 2012.

Tiltak i 2012

- Ny arbeidsgiverstrategi med implementering av tiltak, herunder kompetanse.
- Implementere ny/endrede seniorpolitiske tiltak for ansatte.
- Videreføre arbeidet med helse som satsningsområde. Videreføre arbeidet med tilrettelegging av helserelaterte aktiviteter i og utenfor arbeidstiden, friskvernarbeid og nærværarbeid.
- Bistå ved gjennomføring av lovpålagte dialogmøter og oppfølgingsmøter for å avklare aktuelle tiltak for sykemeldte.
- Jevnlig oppdatering av kvalitetssystemet og oppfølging av avvik og forbedringssystemer.

4.4.2 Økonomi

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

Økonomiavdelingen: 17 ansatte/16,5 årsverk

Tjenesten omfatter

Økonomi

Hovedoppgaver

Økonomiavdelingens oppgaver er i hovedsak knyttet til følgende:

- Budsjettering, rapportering og økonomiske analyser.
- Førings og avlegging av Ås kommunes regnskap samt Kirkelig Fellesråd, Nordre Follo Renseanlegg. Fra og med 2012 føres også regnskap for Follo Krisesenter og menighetsrådene i Ås.
- Utfakturerings og innfordring av kommunale krav, herunder vederlagsberegning for institusjonsopphold
- Utbetaling av lønn, refusjoner fra NAV, rapporteringer til ulike registre, systemansvarlig turnusprogram
- Låneforvaltning og likviditetsstyring.
- Koordinering av innkjøpsprosesser.
- Felles økonomisystem sammen med Frogn, Nesodden og Vestby samt felles innkjøpskontor med de samme tre kommunene. Interkommunalt samarbeid knyttet til Kemneren i Follo og Follo overformynderi

Utfordringer

Hovedfokus for 2013 vil være å sørge for at hele organisasjonen gjennomfører nødvendig effektivisering av arbeidsprosesser slik at kommunens økonomi forbedres.

Bruk av KOSTRA, med sammenligning av ressursbruk i andre kommuner vil være en viktig del av dette arbeidet. Samtidig som kostnadene reduseres må også inntekspotensialet utnyttes fullt ut.

Tiltak i 2013

- Analysere potensialet for innsparinger i kommunenes totale utgifter gjennom strukturelle endringer, herunder organisering av tjenester og eiendomsstruktur.
- Videreføre arbeidet med effektivisering av administrative arbeidsprosesser.
- Videreføre et høyt fokus på økonomistyring.
- Utnytte inntekspotensialet, med fokus på store inntekstposter.
- Ha økt fokus på innkjøp.

Budsjetttrammer og konsekvenser

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
A.	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		77 984 000	77 984 000	77 984 000	77 984 000
	Konsekvensjustert budsjett		77 245 000	77 195 000	78 795 000	78 195 000
B.	Nye tiltak					
26.	0,8 årsverk arkiv	1140	435 000	435 000	435 000	435 000
27.	1,0 årsverk jurist/kommuneadvokat	1300	338 000	763 000	763 000	763 000
28.	Lederprogram - rådmann og kommunale ledere	1300	50 000	50 000	50 000	50 000
29.	Områderegulering/sentrumsutvikling	1410	400 000	0	0	0
30.	1,0 årsverk systemansvalig Agresso	1500	0	306 000	693 000	693 000
31.	0,4 årsverk GAT stilling	1600	100 000	230 000	230 000	230 000
	Sum nye tiltak		1 323 000	1 784 000	2 171 000	2 171 000
C.	Nye besparelser					
32.	Innkrevning av kapitalkostnad Bjørnebekk	1600	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
33.	Porto	1600	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
34.	Betaling for tjenesteyting av FIKS	1600	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
35.	Samlokalisering org & pers og økonomi (FDV)	15*/16*	0	0	0	0
	Sum besparelser		-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
	Ramme 2013-2016 Rådmannens forslag		78 208 000	78 619 000	80 606 000	80 06 000

A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.2011 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av budsjettvedtak 14.12.2011 og endringer utover i perioden.

B. Nye tiltak vises i hele tall per år.

C. Forslag til besparelser vises i hele tall per år.

Kommentarer

Kommentarer til konsekvensjustert budsjett (note 1 – 25), se vedlegg 5.

Nye tiltak og omprioriteringer

26. 0,8 årsverk ved arkiv. Krav til registrering/dokumentasjon i alle typer saker er sterkt økende. Lav bemanning over mange år har gitt kommunen et etterslep i papirarkivene. Med innføring av nytt sak- og arkivsystem og fullelektronisk arkiv må kapasiteten ved arkivet økes for at kommunen skal være i stand til å ta i mot fremtidige krav innenfor arkivering og økt vekst. Arkivet har 0,2 årsverk som finansieres med tilskuddsmidler fra Krisesenteret, denne stillingen må styrkes med 80 %.
27. 1,0 årsverk jurist/kommuneadvokat. Ås kommune er en vekstkommune og kommunen møter i økende grad juridiske utfordringer. Oppstart 1.august 2013.
28. Masterprogram for rådmannen og kommunale toppledere utviklet av Handelshøyskolen BI i samarbeid med Norsk Rådmannsforum.
29. Ekstern kompetanse til utvikling av planarbeid for god sentrumsutvikling. For at Ås kommune skal lykkes med å fortette med kvalitet, må utredninger og medvirkningsprosesser prioriteres.
30. 1,0 årsverk prosjektleder Agresso. Øktende vekst i ansatte skaper nå betydelige utfordringer for kommunen, da støtteenhetene ikke klarer å betjene utøvende enheter på en god måte. Kommunens interne administrasjon må styrkes og interne prosesser forbedres. Dette krever kompetanse i implementering av elektroniske systemer for administrative prosesser. Oppstart senhøstes 2013 dersom en finner dekning ellers 2014.
31. 0,4 årsverk GAT stilling. GAT er kommunens system for ressursstyring og turnusplanlegging. En effektiv forvaltning av ansatte er en viktig forutsetning for effektiv ressursbruk og god økonomistyring. Med økende årsverk innen helse og sosial og barnehager de senere årene, og åpning av ny barnehage og demenssenter kreves det mer turnusplanlegging, opplæring og oppfølging av ledere.

Nye besparelser

32. Foreslått oppgradering av bygningsmassen på Bjørnebekk asylmottak finansieres gjennom årlige tilskudd fra UDI, samt gjennom reduksjon i driftsrammen på Bjørnebekk på 200.000kr pr år som skal tilsvare kommunenes kapitalkostnader ved investering.
33. Kostnadene til porto øker hvert år. Kommunene har etablert tilbud om e-faktura til innbyggerne. Antall brukere av e-faktura øker og dette bidrar til reduserte utgifter. Utsendelse av avtalegiro begrenses til en papirfaktura pr år for fakturaer som ikke endres fra forrige periode. I tillegg har Ås kommune i 2012 startet overgang fra lønsslipp pr post til pr epost.
34. Inngått avtale der FIKS skal betale for administrativ tjenesteyting etter selvkost f.o.m. 2013.
35. Organisasjon og personal skal samlokaliseres med økonomiavdelingen i 2.etg på Erik Johansen bygget. Dette fristiller lokaler og det blir redusert behov for renhold. Flyttingen gir en innsparing på 0,1 mill. kroner i 2013. Innsparingen ligger under teknikk og miljø, se vedlegg 4 punkt 24.

4.4.3 Lokalsamfunnsutvikling

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Plan- og utviklingsavdelingen: 2 ansatte/2 årsverk
- Landbrukskontoret: 6 ansatte/5,8 årsverk

Tjenesten omfatter

- Plan- og utviklingsavdelingen
- Landbrukskontoret

Hovedoppgaver

- Kommuneplan og kommunedelplaner
- Utviklingsoppgaver knyttet til miljø
- Overordnet ansvar for klima- og energiarbeidet i kommunen
- Sentrumsutvikling, herunder områderegulering
- Næringsutvikling, særlig knyttet til utvikling av Campus Ås
- Utviklingsarbeid knyttet til innbyggerdialog og medvirkning
- Befolkningsprognoser
- Oppfølging av areal- og transportplanlegging på regionalt nivå
- Tjenestestøtte innen beredskap
- Kommunens styringsdokumenter og styrings- og rapporteringssystemet balansert målstyring
- Personalansvar for landbrukskontoret og faglig ansvarlig for landbrukskontorets virksomhet i Ås

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Oppfølging av kommunal planstrategi

Kommunens planstrategi vedtas i 2012. Denne vil gi en oversikt over hvilke planbehov kommunen har i kommunestyreperioden. Det må følges opp at planarbeidet som er forutsatt i planstrategien gjennomføres og at strategien eventuelt justeres dersom dette ikke lar seg gjøre.

Sentrumsutvikling

Ås sentrum er i utvikling og skal styrkes med bolig-, nærings-, handel-, service og kultur. Samtidig er det viktig å ivareta de grønne områdene og skape trivelige møteplasser i sentrum. Det er viktig å få til et godt samarbeid med de aktørene som kan bidra til en slik utvikling. Det skal fokuseres på utviklingen av Ås sentrum gjennom følgende tiltak:

- Utarbeide en områderegulering for å styre utviklingen av sentrum, som sikrer helhetlige løsninger på veier, parkeringer, bygninger, grønnstruktur, møteplasser og andre uterom. Planen må ha fokus på bred medvirkning, involvering og forankring. Planen skal baseres på grundige utredninger.
- Deltakelse i arkitektkonkurransen European 12, der arkitektteam vil utarbeide forslag til utvikling av et konkret område i sentrum med kulturverdier og mulighet for

fortetting. Teamene skal også gi innspill til utviklingen av hele tettstedet med særlig fokus på å skape god sammenheng mot Campus-området.

- Forberede revidering av kommuneplanen ved å utrede potensialet for fortetting og transformasjon innen bebygde områder, samt se på mulighetene for utnytting av nye arealer nær sentrum.
- Opprettholde samarbeidet med UMB som grunneier og som fagmiljø.
- Dialog med sentrale aktører som Jernbaneverket, NSB, Ruter og Statens vegvesen.

Samarbeid mellom kommunen, FoU-miljø og kunnskapsbasert næringsliv

Kommunen bør bidra aktivt i arbeidet med å styrke samarbeidet mellom det offentlige, FoU-miljøet og næringslivet. Dette må gjøres gjennom god kommunikasjon, tydelige strategier og konkretisering av tiltak. For å lykkes i arbeidet med næringsutvikling bør kommunen prioritere følgende fokusområder:

- Utvikle et attraktivt og trivelig Ås sentrum med boliger, et mangfold av handels- og servicetilbud, kulturaktiviteter, møteplasser og kontorarbeidsplasser.
- Legge til rette for etablering og vekst av kunnskapsbaserte virksomheter knyttet til Campusmiljøet.
- Bidra aktivt i prosessen med etableringen av et innovasjonssenter på Campus Ås.

Regionalt plansamarbeid areal og transport

I løpet av 2014 skal Regional plan for areal og transport vedtas. Det legges opp til sterk involvering av kommunene i planprosessens ulike faser. Det er viktig at Ås kommune kommer med innspill til planarbeidet og prioriterer tid til å kunne gi grundige og kompetente tilbakemeldinger.

Bærekraftig forvaltning av miljø og naturressurser

Reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning og bevaring av biologisk mangfold skal fokuseres i kommunens planer. Arbeidet med å følge opp tiltak i kommunens klima- og energiplan videreføres. I samarbeid med Follo-kommunene gjennomføres også oppgaver og prosjekter i nettverksgrupper for klima og miljø.

Fokusområde brukere

Eksterne brukere

- Sørge for avklaring hvis overordnede planer og føringer ikke er tilstrekkelig tydelige.

Interne brukere

- Yte faglig og administrativ støtte til utviklingsarbeid innen miljø og samfunn.
- Bistå med kompetanse i gjennomføring av prosjekter.
- Sikre helhetlig planlegging i kommunen ved å lede administrasjonens planforum.

4.4.4 Kommunikasjon og service

Tjenestens omfang og innhold

Antall ansatte/årsverk

- Service og kommunikasjonsavdelingen: 24 ansatte/20,7 årsverk

Tjenesten omfatter

- IKT-avdelingen
- Servicetorget
- Arkivtjenesten
- Politisk sekretariat

Hovedoppgaver

IKT-avdelingen

- Drifte kommunens IKT-systemer i tråd med kommunens IKT-strategi. Det er i dag 1300 ansatte og 2300 elever som skal ha tilganger til kommunens It systemer. Skolene har 1600 klienter fordelt på terminaler, pc er, bærbare pc er og elektroniske tavler. Resten av kommunen har ca. 500 klienter fordelt på terminaler, pc er, bærbare pc er, smarttelefoner, iPad er. Drift av til sammen 68 servere.
- Drift av kommunens telefoniløsninger 17 telefonsentraler med til sammen 700 telefoner og 350 mobiltelefoner.
- Drift av kommunens IKT infrastruktur som består av ytre og indre brannmur, sikkerhets løsninger for mail og virus. Kjerne nett bestående av over 100 nettverksbokser og trådløstnettverk bestående av kontrollere og over 100 aksesspunkter.
- Utviklings oppgaver knyttet til integrasjoner mellom ulike IKT systemer.
- Innkjøp av IKT utstyr for hele kommunen
- Delta i IKT-prosjekter
- Helpdesk funksjon for ansatte i kommunen, Landbrukskontoret, FIKS, Kirkekontoret, Krisesentret og Overformynderiet.
- Opplæring av ansatte i IKT, oppbygging og vedlikehold av opplæringsportalen.
- Hustrykkeri

Servicetorget

- Første møtepunkt for henvendelser til kommunen ved oppmøte, ved telefonhenvendelser, mail og Chat
- Saksbehandling, tildeling og vedtak av regelstyrte tjenester
- Ansvar for informasjon via trykte og elektroniske medier og kommunens nettsider
- Utsendelse av eiendomsopplysninger
- Forhåndsstemming ved valg

Arkivtjenesten

- Ansvar for mottak, fordeling og registrering av kommunens post. Det kommer ca. 3000 jobbsøknader pr år, 25000 journalposter pr. år i sak og arkiv systemet.
- Ansvar for arkivbegrensning, periodisering og kassasjon.
- Ansvar for sikring av dokumenter mot ødeleggelse, tap og urettmessig innsyn.

- Ansvar for dokumentdistribusjon, - sørge for at relevant dokumentasjon kommer til rette vedkommende til rett tid.
- Initiere og utarbeide rutiner for arkivarbeidet i kommunen.
- Ansvar for betjening og vedlikehold av kommunens dagligarkiver, bortsettingsarkiver og arkivdepot. Til sammen 1302 hyllemeter med arkiver.
- Ansvar for fysisk arkivutstyr, oppbevaringslokaler og magasiner.
- Ansvar for faglig veiledning, brukerstøtte samt opplæring i kommunens sak- og arkivsystem. Brukerstøtte for 250 brukere av sak og arkivsystem.
- Behandle forespørsler om dokumentinnsyn.
- Følge med i den arkivfaglige utviklingen og initiere nye muligheter.
- Ansvar for klargjøring og overføring av arkivmateriale til depot.

Politisk sekretariat

- Arrangering av politiske møter; sakspapirer og generelt for- og etterarbeid
- Bistand til politikere, samt bistand ved folkevalgtopplæring
- Godtgjørelse og refusjon til folkevalgte
- Tilskudd til politiske partier i kommunestyret
- Ansvar for gjennomføring av kommunestyre-, fylkestings-, Stortings- og Sametingsvalg, herunder opplæring av stemmestyrer
- Saksbehandling i saker om valg, fritak, tilskudd fra ordfører, møteplaner, salg- og skjenkebevillinger m.m.
- Veiledning til saksbehandlere, samt opplæring og brukerstøtte, i forbindelse med utvalgsmøter
- Ås kommunes reglementer
- Styrer, råd og utvalg og styrevervregisteret
- Meddommervalg og –fortegnelser
- Bistand til ordfører og rådmannens ledergruppe
- Delta i prosjekter på tvers i organisasjonen.

Utfordringer og tiltak innenfor fokusområdene samfunn og brukere

Fokusområde samfunn

Tabell 31. Målkart for tjenesteområdet, fokusområdet Samfunn

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat 2011	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Levende lokaldemokrati og samfunnsliv	Registrering ved Norge.no	Antatt stjerner	5	6	5

Utfordringer

Tilfredshet med kommunens nettsider

I dag er det vanlig at innbyggerne søker informasjon på internett. Det er en utfordring å ha en internettside som innbyggerne lett finner det de søker etter. En annen utfordring er at de opplysninger som er tilgjengelige til en hver tid er korrekte. Kommunens nettside skal videre bidra til bedre kunnskap om behov og problemstillinger, som finnes i kommunen, og synliggjøre beslutningsprosessen.

Medvirkning og dialog

Et godt lokaldemokrati kjennetegnes ved at innbyggerne har tillit til lokalpolitikere. De folkevalgte setter dagsorden, styrer ressursbruken, er ombud for innbyggerne og leverer det de lover. En fellesnevner for disse punktene er god kommunikasjon, dialog og samhandling med innbyggerne.

IKT er et godt verktøy for å synliggjøre de formelle politiske prosessene i kommunen. Gjennom aktiv bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi kan kommunen gjøre det enklere for innbyggerne å skaffe seg informasjon om virksomhet og beslutninger i politiske fora.

Etablering av digitale kanaler for dialog mellom innbyggerne, kommunen og de folkevalgte, bidrar til å utvide den politiske arenaen og innbyggeres muligheter til reell medvirkning. Det er viktig å legge til rette for deltakelse og påvirkning gjennom ulike kanaler som kommunens nettside, e-post, blogger, chat, og SMS. Ved å ta i bruk sosiale medier som Facebook og Twitter, vil kommunen kunne nå nye grupper av innbyggere. For å gi flere mulighet til å følge med i de beslutninger som politikerne gjør, bør en legge til rette for overføring av kommunestyre pr. web

Tiltak i 2013

- Innarbeide KommiT(KS sitt program for IKT –samordning i kommunesektoren) i fremtidige IKT planer.
- Utvikle bruken av Facebook for å få økt brukermedvirkning
- Samordning av ulike portalløsninger som benyttes for publisering av informasjon og selvbetjeningsløsninger.
- Gjennomføre Stortingsvalg og Sametingsvalg, og ta i bruk departementets elektroniske valgadministrasjonssystem (EVA)
- Videreutvikle løsning for publisering av sakspapirer til politiske møter på Internett for innbyggere
- Skanning av byggesaksarkivene= tilgjengelighet for innbyggere
- Tilrettelegge for innsyn ved å etablere lesesalsplass på fjernarkivet
- Tilrettelegge for at innbyggere kan melde feil og mangler til kommunen igjennom FiksD.
- Ta i bruk web-overføring av kommunestyremøtene.

Fokusområde brukere

Tabell32. Målkart for tjenesteområdet, fokusområdet Brukere

Hva vi må lykkes med (Kritiske suksessfaktorer)	Hva vi skal måle (Måleindikatorer)	Hvordan vi måler (Målemetoder)	Forrige resultat 2011	Mål 2012	
				Ønsket	Godt nok
Tilstrekkelig tjenestetilbud med riktig kvalitet	Andel søknader mottatt elektronisk - Barnehage - Kulturskole - Stilling søknader	Telling	Ikke gjennomført i 2010	90 % 90 % 90 %	85 % 85 % 85 %
	Besvarelser e-post, web og telefoni. Forbrukerrådet sin undersøkelse.	Forbrukerrådets serviceundersøkelse	75	81	75

Utfordringer

Veksten i Ås kommune gir også utfordringer innenfor IKT området. Bruken av IKT i alle ledd i kommunen er sterkt økende, det er et sterkt press på økt tilgjengelighet til data og muligheter for nett i alle enheter i kommunen. Utviklingen med økt bruk av IKT løsninger, øker sårbarheten. Stadig flere tjenester er avhengig av IKT løsningene er tilgjengelig for å kunne utføre sine oppgaver. Det kommer spesielt frem i forbindelse med samhandlingsreformen etter hvert som stadig mer av kommunikasjonen skal skje elektronisk. Også innenfor skole området øker sårbarheten i forbindelse med at alle større prøver, eksamen og nasjonale prøver nå gjennomføres elektronisk. Dette setter store krav til systematisk vedlikehold av alle deler av kommunens infrastruktur og IKT løsninger. Dette krever tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i IKT avdelingen. Det vil også være nødvending med vaktordning knyttet til de mest kritiske tjenestene.

Riktig utnyttelse av de mulighetene som teknologi gir, kan forenkle arbeidsoppgaver, øke mulighetene for verdiskapning, bidra til økt selvhjelpenhet og dermed redusere eller dempe behovet, for mer arbeidskraft. Viktig arbeid i 2013 vil være å jobbe med innføring av nytt sak og arkiv system og innføring av fullelektronisk arkiv. Dette vil være med på å ta bort en del doble arbeidsoppgaver og forenkle arbeidsprosessene for saksbehandlere. I en periode når en innfører / gjør kartleggingen av arbeidsprosesser vil en få en god del dobbelt arbeid. Dette gir et betydelig merarbeid på arkivtjenesten i innføringsfasen som gjør det nødvendig å styrke kapasiteten ved arkivet. Det vil også i perioder være nødvending med en fleksibel organisering av ansatte innenfor Service og kommunikasjon for å gjøre endringer i forhold til hvor presset er størst.

Gevinstene kommer ikke automatisk gjennom å anskaffe IKT-utstyret og programvare, gevinsten kommer gjennom målrettet arbeid for å forbedre arbeidsprosesser og tenke nytt. Utfordringen ligger i den kritiske gjennomgangen av dagens arbeidsprosesser og se disse opp mot nye arbeidsprosesser knyttet til utvidet bruk av IKT. Viktig område for kommunen i 2013 vil være å gå igjennom de ulike arbeidsprosessene for å se på hvilke endringer som kan gjøres når ny programvare tas i bruk. Det vil i 2013 være mye arbeid knyttet til å gjennomføre integrasjon mellom ulike systemer. Utfordringene de nærmeste årene vil være å ha tilstrekkelig kapasitet til daglig drift og samtidig kunne gjennomføre utviklingsoppgaver. Derfor vil det være nødvending med en styrking av kapasiteten på utviklingsarbeidet de neste årene.

Interne brukere

- Økt kompetanse innen IKT hos kommunens ansatte.
- Etablere effektive integrasjoner mellom ulike datasystemer.
- At ansatte tar informasjonssikkerhet på alvor
- Videre utvikle ePolitiker løsningen

Eksterne brukere

- Portalløsninger for kommunale tjenester fungerer optimalt til en hver tid slik at søknader kan sendes elektronisk.
- Ta i bruk flere elektroniske skjemaer og flere integrasjoner mot fagsystemene.
- Til en hver tid ha korrekt og oppdatert informasjon på kommunens internettside.

Tiltak i 2013

- Utvikle bruken av opplæringsportalen.
- Rullere informasjonssikkerhetsplanen.
- Etablere effektive integrasjoner mellom ulike datasystemer i kommunen.
- Overgang til elektroniske sakspapirer i møter for lokalpolitikere (ePolitiker)
- Gjennomføre kurs/opplæring for lokalpolitikere i ePolitiker-løsningen
- Innføre nytt sak og arkivsystem med integrasjon til andre fagsystemer
- Fullføre etablering av fullelektronisk arkiv og saksbehandling.
- Alle saksbehandlere/ledere skal på kurs og opplæring i NYTT sak og arkivsystem og reglene for arkivering.
- Rullering av arkivplan
- Utvikle bruken av elektronisk system for registrering av henvendelser til servicetorget og kommunalteknisk.

Vedlegg 1: Nye planer og planer som skal rulleres i 2013

Utgår og innarbeides i Planstrategi 2013-2016

Vedlegg 2: Oppvekst og kulturretaten, budsjettrammer og konsekvenser

	Ansvar	2013	2014	2015	2016
A. Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		316 012 000	316 012 000	316 012 000	316 012 000
1. Sentralt tariffoppgjør 2012	2*	11 461 000	11 461 000	11 461 000	11 461 000
2. Endring pensjonssatser	2*	3 636 000	3 636 000	3 636 000	3 636 000
3. Lønnsgradning	2*	1 081 000	1 081 000	1 081 000	1 081 000
4. Endring tilleggsbevilgningsposter inkl elevtallsvekst	20*	1 907 000	2 502 000	4 067 000	4 067 000
5. Tilskudd private barnehager	2070	1 000 000	2 163 000	2 163 000	2 163 000
6. Økt bosetting av flyktninger gir økt introduksjonsordning	2107	396 000	486 000	486 000	486 000
7. Ny barnehage i drift fra 01.08.2014. Utsatt	2070	-3 481 000	-3 481 000	0	5 131 000
8. Flytting enslige mindreårige til HS	210*	-279 000	-279 000	-279 000	-279 000
9. Økte inntekter pga flere barn barnehage	23*	-1 126 000	-1 126 000	-1 126 000	-1 126 000
10. Utvidelse Solberg skole	2060	0	691 000	691 000	691 000
11. Utsatt til 2016: Buffer i fht nye behov skole	2060	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	3 000 000
12. Endring refusjon/kostnad gjesteelever	2060	830 000	830 000	830 000	830 000
13. Endring refusjon/kostnad gjestebarn barnehage	2070	-2 800 000	-2 800 000	-2 800 000	-2 800 000
14. Overføring kostnad BPA	2143	-1 305 000	0	0	0
15. Omdisponering av midler innen skole	2060	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
16. Flytting av integreringstilskudd fra ansvar 8000 til 2109	2109	-11 000 000	-11 000 000	-11 000 000	-11 000 000
17. Overføring av TDF-kostnader vedr komm. drift kulturhuset	2082	-687 000	-687 000	-687 000	-687 000
18. Overført midler til badevakt til 7400	2420	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
19. Overføring av kostnader ESTU	2060	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
20. Prisvekst kjøp fra kommuner	20*	170 000	170 000	170 000	170 000
21. 1 time kulturskole/uke/skole SFO		161 000	282 000	282 000	282 000
Konsekvensjustert budsjett		314 796 000	318 761 000	323 807 000	333 938 000
B. Nye tiltak					
22. God start 9.trinn		200 000	200 000	200 000	200 000
23. Åpen barnehage Vinterbro-området		60 000	150 000	150 000	150 000
24. Ny avdeling Solbergstunet bhg, 24 barn + +4 voksne		727 000	1 582 000	1 582 000	1 582 000
25. SLT-koordinator fra aug. 2013	2060	250 000	600 000	600 000	600 000
26. Oppretting av mottaks klasse	21*	300 000	0	0	0
27. PPS psykologstilling 1mnd 2013	2511	55 000	610 000	610 000	610 000
28. Økt stilling avdelingsleder biblioteket fra 90 til 100%	2430	55 000	55 000	55 000	55 000
Sum nye tiltak		1 647 000	3 197 000	3 197 000	3 197 000
C. Nye besparelser					
29. Kutt barneskoler	21*	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
30. Reduserte kostnader skoleskyss	2173	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
31. Økt pris SFO	21*2	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
32. Økt pris kulturskolen	2410	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
33. Redusert ant årsverk VO/økte inntekter	2108	-1 553 000	-1 553 000	-1 553 000	-1 553 000
34. Avslutning veileder PPS	2511	0	-309 000	-309 000	-309 000
Sum nye besparelser		-2 953 000	-3 262 000	-3 262 000	-3 262 000
Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag		313 490 000	318 696 000	323 742 000	333 873 000

A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.11 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av konsekvensjustert budsjett foregående år og endringer.

B. Nye tiltak og besparelser vises i hele tall pr år.

Kommentarer

Konsekvensjustert budsjett

1. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk i henhold til sentrale tillegg kap 4 i 2012.
2. Arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand øker fra 14,5 % til 18 %.
3. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. D dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet og kompetanse.
4. Skolemodellen er økt som følge av høyere elevtall. Pr september 2012 er det 2133 elever i grunnskolen i Ås. Elevprisen for 2013 for barneskolene er 47 793 kroner og 66 083 kroner for ungdomsskolene. Anslaget for elevtallsvekst er justert i forhold til ny befolkningsprognose. Hver høst styrkes/redueres skolenes budsjett i forhold til endringer i elevtallet. Prognosen tilsier en økning i elevtallet i hele perioden.
5. Private barnehagers inntektskilder er foreldrebetaling og kommunalt tilskudd. Fra 2011 fikk private barnehager, etter kommunestyrets vedtak, tilskudd tilsvarende 100 % av kommunens kostnader. Dette kan ikke reverseres. Familiebarnehager i Ås får midler i henhold til nasjonale satser da kommunen ikke har egne familiebarnehager. Familiebarnehagene får i 2013 94 % av nasjonal sats. Det er satt av 1 mill kroner til refusjon av søskenmoderasjon og gradert foreldrebetaling til private barnehager. Totalt er det satt av 64, 2 mill kroner til tilskudd private barnehager og familiebarnehager. Det er lagt opp til en økning utover i perioden.
6. Økt antall brukere av introduksjonsordningen gir økt kostnad.
7. Befolkningsprognosen viser en økning i barnetallene i perioden, og fra 1. 8. 2013 var det planlagt en ny femavdelingsbarnehage. Byggingen av barnehagen er utsatt og oppstartsdato er nå satt til 1.8.2015. Det legges opp til en barnehage i Nordbyområdet, men det er foreløpig usikkert hvor den blir lagt. Det er lagt til grunn 22,6 årsverk og mellom 78 og 100 barn. Nettoutgift vil være 8,6 mill. kroner i året.
8. Ansvar for Enslige mindreårige ble flyttet til Helse og sosialetaten i løpet av 2012.
9. Antall barn i kommunale barnehager har økt. Dette gir økte inntekter.
10. Befolkningsprognosen viser en økning i barnetallene i perioden og skolekapasiteten utfordres. Solberg skole må utvides i perioden og planlegges å stå ferdig med drift fra august 2014.
11. Rammetilskuddet er budsjettet i forhold til økningen i barnetall i perioden. Budsjetteknisk var det lagt inn en økning på 2 mill i rammen for 2013 som følge av nye behov grunnet befolkningsveksten. Denne flyttes utover i perioden.
12. Netto endring i «refusjoner fra andre for grunnskolen» er en økning på 0,830 mill kroner. Økningen skyldes endring i forholdet mellom antall elever som går på skole i andre kommuner og antall elever fra andre kommuner som går på skole i Ås (stort sett fosterhjemsplasserte barn) samt kostnader knyttet til elever vi har i andre kommuner.
13. Netto endring refusjoner fra/til andre kommuner for barn i barnehage gir en økt inntekt på 2,8 mill. kroner. Dette skyldes at kommunen har flere barn fra andre kommuner i våre barnehager og færre barn fra Ås i andre kommuner.
14. Det er overført 1,305 mill. kroner fra Rustadtunet til Helse og sosialetaten for å dekke kostnader knyttet til to elever med behov for brukerstyrt personlig assistent.
15. Det er tatt 1 mill. kroner fra barneskolene i skolemodellen. Disse er omdisponert til etatsjefen for utdeling til skole og SFO ved behov for økte ressurser knyttet til elever med spesielle behov.
16. Integreringstilskuddet er flyttet fra sentrale inntekter til Flyktninger under Ås voksenopplæring. Integreringstilskuddet er beregnet til 11 mill. kroner. En økning på 2 mill. kroner i forhold til 2012.

17. Da kulturhuset skal drives av kommunen er det overført midler til renhold, strøm og vaktmestertjenester. Beløpet er stipulert til 0,687 mill. kroner.
18. Badevaktene er flyttet fra Tilbud for funksjonshemmede til Teknisk etat j.fr f-sak 58/12.
19. Det er overført 0,1 mill. kroner til Helse og sosialetaten for Etter skoletid-tilbud til funksjonshemmede elever som går i ungdomsskolen og videregående skole.
20. Kostnaden knyttet til kjøp fra andre kommuner, blant annet skoleplasser ved Follo Barne- og Ungdomsskole har økt.
21. Jf Statsbudsjettet 2013 er det lagt inn ressurser til 1 time kulturskole per uke i barneskole/SFO fra 1.8.2013.

Nye tiltak

22. Det foreslås oppstart at God start for 9. trinn. Tilbud i norsk, engelsk og matematikk for elever som kan ha nytte av en intensiv undervisning i disse fagene i noen uker. Kostnaden er 0,2 mill. kroner per år.
23. Oppstart av Åpen barnehage i Vinterbro - området. Behov for et tilbud for foreldre som ikke har barnehageplass til sine barn.
24. Det bygges om i et eksisterende lokale på Solbergtnet barnehage og startes en ny avdeling med 24 barn og 4 ansatte. Dette vil netto koste 0,727 mill. kroner i 2013.
25. Det foreslås opprettet en SLT-koordinator. Stillingen skal jobbe både i ungdomsmiljøet og koordinere rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for ungdom.
26. Det foreslås å opprette mottaksklasse for ungdomstrinnet på Ås ungdomsskole og for barnetrinnet på Kroer skole
27. Psykologstilling i PPS. Det har vært en 3-årig prosjektstilling i PPS som utløp 2011. PPS har greid å finansiere stillingen i 2012 og fram til slutten av 2013. Det er da ønskelig at den omgjøres til fast stilling.
28. Avdelingslederstillingen ved biblioteket er i dag 90 %. Denne ønskes økt til 100 %.

Nye besparelser

29. Det er lagt inn en innsparing på 0,5 mill. kroner i skolemodellen.
30. Kostnader til skoleskyss reduseres med 0,2 mill kroner basert på tidligere års regnskapstall.
31. Prisen for SFO økes til 2500 kr for full plass og 1730 kr for inntil 10 timer per uke. Dette gir en innsparing på 0,6 mill. kroner.
32. Prisene i kulturskolen økes jfr. vedlegg 11. Dette gir en innsparing på 0,1 mill kroner.
33. Ås voksenopplæring har redusert antall ansatte samtidig som per capita - tilskuddet er økt. Dette gir 1,5 mill. kroner i innsparing.
34. PPS avslutter en 50 % veilederstilling på barnehage. Dette gir besparelse fra i 2014 på 0,3 mill. kroner.

Vedlegg 3: Helse og sosialetaten, budsjettrammer og konsekvenser

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
A.	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		257 874 000	257 874 000	257 874 000	257 874 000
1.	Sentralt tariffoppgjør kap 4 2012	3*	6 917 000	6 885 000	6 885 000	6 885 000
2.	Sentral tariffoppgjør kap 2012 - tillegg	3*	1 297 000	1 292 000	1 292 000	1 292 000
3.	Lønnsøkning vikamidler	3*	639 000	639 000	639 000	639 000
4.	Lønnsglidning	3*	1 322 000	1 322 000	1 322 000	1 322 000
5.	Lønnsvekst BPA	3483	763 000	763 000	763 000	763 000
6.	Økning pensjon og arb.giv.avg. Storebrand	3*	5 647 000	5 592 000	5 592 000	5 592 000
7.	Justering nye behov i forhold til befolkningsvekst	3*	0	0	0	6 000 000
8.	Kjøp av sykehjemsplasser	3000	0	2 555 000	1 155 000	0
9.	Omprioriteringer innen etatens rammer	3000	-510 000	-510 000	-510 000	-510 000
10.	Prisjustering av kjøp fra andre	3000	84 000	84 000	84 000	84 000
11.	0,4 årsverk kommuneoverlege	3010	350 000	350 000	350 000	350 000
12.	IKS Legevakt (Ahus)	3010	261 000	261 000	261 000	261 000
13.	IKS Legevakt (Follo legevakt)	3010	50 000	50 000	50 000	50 000
14.	Basistilskudd leger	3010	463 000	463 000	463 000	463 000
15.	Gjesteoppgjør fastlege	3010	100 000	100 000	100 000	100 000
16.	0,2 årsverk til utvidelse av GAT stilling	3030	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000
17.	Red. medfinansieringsmidler samhandlingsreformen	3030	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
18.	Lisenser	3110	95 000	95 000	95 000	95 000
19.	Ruskontrakt Helsestasjon for ungdom	3110	100 000	100 000	100 000	100 000
20.	0,5 årsverk familieveiledning rus	3111	250 000	250 000	250 000	250 000
21.	0,4 årsverk lege helsestasjon	3110	260 000	260 000	260 000	260 000
22.	1,0 årsverk koordinerende rus/NAV	3210	600 000	600 000	600 000	600 000
23.	Bidrag sosial omsorg/barnevern	3220	800 000	800 000	800 000	800 000
24.	Bidrag flyktninger - sosialhjelp	3220	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
25.	Fosterhjemsgodtgjørelse	3230	750 000	750 000	750 000	750 000
26.	Lisenser	3230	50 000	50 000	50 000	50 000
27.	Prisjustering IKS (Follo barnevernvakt)	3230	200 000	200 000	200 000	200 000
28.	0,25 årsverk saksbehandler rus	3341	125 000	125 000	125 000	125 000
29.	Økt refusjon ress.krev. brukere	3342	-10 700 000	-10 700 000	-10 700 000	-10 700 000
30.	Medikamenter, Med.forbruksmat., kjemikalier etc	3400	265 000	265 000	265 000	265 000
31.	Økte inntekter Moer sykehjem	3400	-1 596 000	-1 596 000	-1 596 000	-1 596 000
32.	Inntekter mottaksavd Moer sykehjem	3400	0	0	-228 000	-456 000
33.	Salg av plasser ved Moer sykehjem	3400	2 150 000	2 150 000	2 150 000	2 150 000
34.	1,8 årsverk Moer sykehjem	3411	940 000	940 000	940 000	940 000
35.	1,0 årsverk avd.spl., omorganisering PLO	3430	674 000	674 000	674 000	674 000
36.	Lønn og driftskostnader nye institusjonsplasser. Utsatt	3430	-12 137 000	-12 137 000	-6 069 000	0
37.	Inntekt nye institusjonsplasser inkl dagsenter. Utsatt	3430	1 600 000	1 600 000	800 000	0
38.	2,0 årsverk dagsenter og prisjustering nye inst.plasser	3430	0	0	1 432 000	2 863 000
39.	Mottaksavd Moer sykehjem	3430	0	0	3 843 000	7 685 000
40.	1,92 årsverk nattstillinger 1:1 tiltak	3480	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
41.	1,3 årsverk 1:1 tiltak	3480	605 000	605 000	605 000	605 000
42.	Medisinske forbruksvarer (endring folketrygdloven)	3480	100 000	100 000	100 000	100 000
43.	1,0 årsverk enhetsleder, omorganisering PLO	3481	734 000	734 000	734 000	734 000
44.	Medisinske forbruksvarer (endring folketrygdloven)	3482	100 000	100 000	100 000	100 000
45.	Overføring BPA fra OK	3483	1 305 000	0	0	0
46.	Prisstigning kjøp fra ULOBA	3483	116 000	116 000	116 000	116 000
47.	0,2 årsverk til ruskontrakt	3511	100 000	100 000	100 000	100 000
48.	2,0 årsverk miljøarbeidere Fjellveien	3512	1 099 000	1 099 000	1 099 000	1 099 000
49.	Bortfall av tilskudd	3512	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
50.	Vikamidler Fjellveien	3512	70 000	70 000	70 000	70 000

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
51.	Ferievikarer Fjellveien	3512	72 000	72 000	72 000	72 000
52.	Driftsmidler Fjellveien	3512	35 000	35 000	35 000	35 000
53.	Kjøp av private Fjellveien	3512	350 000	350 000	350 000	350 000
54.	Leasingbil Fjellveien	3512	80 000	80 000	80 000	80 000
55.	Støttekontakt	3520	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
56.	0,4 årsverk kompetanseansvarlig HS	3530	250 000	250 000	250 000	250 000
57.	ESTU midler fra OK	3530	100 000	100 000	100 000	100 000
58.	Kjøp fra andre, Sandefjord kommune	3540	100 000	100 000	100 000	100 000
59.	Leasingbil Solfallsvn	3540	80 000	80 000	80 000	80 000
60.	Enslige mindreårige	3542	359 000	0	0	0
61.	Flytting av inntekter	3560	48 000	48 000	48 000	48 000
62.	Prisstigning matvarer	3600	206 000	206 000	206 000	206 000
63.	Økte inntekter	3600	-42 000	-42 000	-42 000	-42 000
64.	Prisstigning vare- og tjenesteposter	36*	53 000	53 000	53 000	53 000
65.	Prisstigning av kostnader knyttet til leasingbiler	36*	148 000	148 000	148 000	148 000
66.	Innlevering leasingbiler	3640	0	240 000	80 000	80 000
67.	Lisenser	3640	81 000	81 000	81 000	81 000
68.	Programvare til drift av legemiddelkabinett	3640	50 000	50 000	50 000	50 000
69.	Utstyr i forbindelse med samhandlingsreformen	3640	0	50 000	50 000	50 000
70.	Driftsmidler Folkehelse og frivillighet	3800	27 000	27 000	27 000	27 000
71.	Frivilligsentral	3830	299 000	299 000	299 000	299 000
72.	Daglig leder Frisklivssentral	3840	626 000	626 000	626 000	626 000
73.	Driftsmidler Frisklivssentral	3840	46 000	46 000	46 000	46 000
74.	Utvikelse av privat fysiohjælp fra 0,2 til 0,4 årsverk	3810	100 000	100 000	100 000	100 000
	Konsekvensjustert budsjett		270 465 000	271 554 000	280 309 000	295 468 000
B.	Nye tiltak					
75.	0,5 årsverk ergoterapeut, korttidsavd	3411	289 000	289 000	289 000	289 000
76.	1,0 årsverk avd.sykepleier	3420	674 000	674 000	674 000	674 000
77.	2,0 årsverk sykepleiere forsterket enhet	3430	1 218 000	1 218 000	1 218 000	1 218 000
78.	1,4 årsverk hjelpepleier forsterket enhet	3430	782 000	782 000	782 000	782 000
79.	Leasingbil til hjemmetjenesten	348*	84 000	84 000	84 000	84 000
80.	0,64 årsverk x 3 sykepleier på natt	3480	897 000	1 233 000	1 233 000	1 233 000
81.	1,0 årsverk sykepleier	3480	443 000	609 000	609 000	609 000
82.	1,0 årsverk sykepleier	3510	582 000	582 000	582 000	582 000
83.	0,3 årsverk miljøarbeider	3550	100 000	100 000	100 000	100 000
84.	1,2 årsverk miljøterapeut	3560	733 000	733 000	733 000	733 000
85.	Driftstilskudd manuellterapeut	3800	125 000	300 000	300 000	300 000
86.	0,5 årsverk ergoterapeut	3810	289 000	289 000	289 000	289 000
	Sum nye tiltak og omprioriteringer		6 216 000	6 893 000	6 893 000	6 893 000
C.	Nye besparelser					
87.	Ref. ressurskrevende bruker til dekning av kons.just	3342	-2 054 000	-2 054 000	-2 054 000	-2 054 000
88.	0,5 årsverk Solfallsveien	3540	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
89.	0,4 vakant stilling	3511	-196 000	-196 000	-196 000	-196 000
	Sum innsparinger		-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
	Ramme 2013-2016 Rådmannens forslag		274 181 000	275 947 000	284 702 000	299 1 000

A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.2012 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av budsjettvedtak 14.12.2011 og endringer utover i perioden.

- B. Nye tiltak vises i hele tall per år.
- C. Forslag til besparelser i hele tall per år.

Kommentarer

Konsekvensjustert budsjett 2013

1. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk i sentralt tariffoppgjør i kap. 4 i 2012.
2. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk i sentralt tariffoppgjør i kap 4 i 2012 for økningen i lørd-/sønd- tillegg fra kr 35 til kr 50 per time.
3. Lønnsvekst vikarmidler i henhold til lønnsveksten i 2012.
4. Lønnskostnadene øker mer enn det som er tilført gjennom sentrale tillegg blant annet på grunn av ansiennitet og kompetanse.
5. Lønnsvekst ressurs krevende brukere, må sees i sammenheng med refusjonen for ressurs krevende brukere.
6. I budsjettet ligger det en økning av arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand fra 14,5 % til 18 %.
7. Utsatt til 2016. Imøtekomme nye behov som følge av befolkningsveksten, jf. HP 2011-2014.
8. Som følge av befolkningsveksten, dekningsgrad i sykehjem og utsettelse av nytt demenssenter vil det være behov for å kjøpe sykehjemsplasser en periode.
9. Omprioriteringer innen etatens rammer, jf. 1.tertial 2012.
10. Budsjettposten for kjøp av andre prisjusteres, gjelder kjøp av plass ved Andebu.
11. Økning av kommuneoverlege fra 0,6 årsverk til 1,0 årsverk, jf. 1.tertial 2012.
12. Prisjustering av Ås kommunes andel av drift av Åhus - delen av legevakten.
13. Prisjustering av Ås kommunes andel av drift av Follo legevakt IKS.
14. Basistilskudd til leger øker.
15. Dette er kostnader knyttet til innbyggere i Ås kommune som har fastlege i en annen kommune.
16. Styrking av GAT-stilling (turnusprogram) fra 0,4 til 0,6 årsverk, jf. 1.tertial 2012.
17. Reduksjon tilskudd til medfinansiering av samhandlingsreformen.
18. Økt kostnad til IT-lisenser ved forebyggende helsetjenester, jf. 1.tertial 2012.
19. Ruskontrakt ved Helsestasjon for ungdom, jf. 1.tertial 2012.
20. 0,5 årsverk til familieveiledning i forbindelse med ruskontrakt. Midler overføres i rammetilskuddet.
21. 0,4 årsverk lege helsestasjon, jf. 1.tertial 2012.
22. 1,0 årsverk til koordinerende tiltak mellom rus og NAV. Midler overføres i rammetilskuddet.
23. Økt utgift til sosial omsorg/barnevern, jf. 1.og 2. tertial 2012.
24. Økt utgift til flyktninger og sosialhjelp, jf. 1.tertial 2012.
25. Styrking av fosterhjemsgodtgjørelse, jf. 2.tertial 2012.
26. Økt utgift til lisenser ved barnevernet, jf. 2.tertial 2012.
27. Prisjustering av kommunal andel til Follo Barnevernvakt. (utvidelse)
28. 0,25 årsverk til saksbehandling rus. Midler overføres i rammetilskuddet.
29. Økt refusjon for ressurskrevende brukere.
30. Økt kostnad til medisinsk forbruksmateriell, medikamenter, kjemikalier, hygieniske artikler (bleier, m.m.) ved Moer sykehjem som følge av samhandlingsreformen, jf. 2.tertial.2012.
31. Økte inntekter for korttids- og langtidsopphold ved Moer sykehjem.
32. Inntekter mottaksavdeling Moer sykehjem. Oppstart 1.juli 2015.

33. Salg av 5 plasser ved Moer sykehjem lar seg ikke gjennomføre da plassene må tas i bruk som følge av samhandlingsreformen.
34. 1,8 årsverk i styrket grunnbemanning ved 2 A/B avd. på Moer sykehjem, jf. 1.tertial 2012.
35. 1,0 årsverk avdelingssykepleier ved demenssenteret i forbindelse med omorganiseringen i PLO, jf. 1. tertial 2012.
36. Utsatt, oppstart 1.juli 2015. Lønn og driftskostnader knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser ved demenssenteret med oppstart 1.januar 2013. Basert på lønnsnivå per 2010. Jf HP 2011-2014. Demenssenteret gir mulighet for 6 nye dagsenterplasser som ikke ligger budsjettet i disse kostnadene.
37. Utsatt, oppstart 1.juli 2015. Inntekter knyttet til 12 nye institusjon/skjermede demensplasser. Inntektene er basert på 2010-priser.
38. 2,0 årsverk til 6 plasser ved dagsenter på demenssenteret, jf. punkt 34, og lønns- og prisjustering opp til 2012-nivå av stillinger og driftskostnader knyttet til 12 nye demensplasser.
39. Mottaksavdeling Moer sykehjem. Oppstart 1.juli 2015.
40. 0,64 årsverk i 3 nattstillinger (1,92 årsverk) til 1:1 tiltak, jf. 1 tertial 2012.
41. 1,3 årsverk til 1:1 tiltak, må sees i sammenheng med punkt 39.
42. Økt utgift til medisinske forbruksvarer ved Hjemmetjenesten Sør som følge av endring i folketrygdloven.
43. 1,0 årsverk enhetsleder ved hjemmebaserte tjenester som følge av omorganisering av PLO, jf. 1.tertial 2012.
44. Økt utgift til medisinske forbruksvarer ved Hjemmetjenesten Nord som følge av endring i folketrygdloven.
45. Rustad skole har overført lønnsmidler til Helse og Sosial for å dekke kostnader knyttet til elever med behov for personlig brukerstyrt assistent.
46. Prisstigning kjøp av tjeneste fra ULOBA.
47. 0,2 årsverk til arbeid med ruskontrakt. Midler overføres i rammetilskuddet.
48. 2,0 årsverk miljøarbeidere i Fjellveien. Midler overføres i rammetilskuddet.
49. Bortfall av tilskuddsmidler i Fjellveien.
50. Lønnsmidler til vikar i Fjellveien, jf. 1 tertial 2012.
51. Lønnsmidler til ferievikar i Fjellveien, jf. 1 tertial 2012.
52. Driftsmidler til Fjellveien, jf. 1 tertial 2012.
53. Kjøp av private plasser for Fjellveien, jf. 1 tertial 2012.
54. Leasingbil til Fjellveien, jf. 1 tertial 2012.
55. Styrking av lønnsmidler til støttekontakter, jf.2 tertial 2012.
56. 0,4 årsverk kompetanseansvarlig HS
57. Overførte midler fra OK til ESTU.
58. Prisjustering av kjøp av plass hos Sandefjord kommune.
59. Leasingbil Solfallsveien, jf. 1 tertial 2012.
60. Enslige mindreårige er flyttet fra OK til HS.
61. Husleie inntekter er flyttet ut fra Helse og sosial etaten over til eiendom.
62. Prisjustering av matvarer ved kjøkkenet og kantinen på Moer sykehjem.
63. Prisjustering av inntekter fra matlevering og catering.
64. Prisjustering av vare- og tjenesteposter ved driftsenheten på Moer sykehjem.
65. Prisstigning av kostnader knyttet til leasingbiler.
66. Korrigering av kostnad knyttet til innlevering av leasingbiler, jf. HP 2010-2013.
67. Prisjustering av lisenser ved driftsenheten på Moer sykehjem.
68. Programvare til drift av legemiddelkabinett som er kjøpt inn i 2012 hvor Ås kommune er pilot.

69. Medisinsk teknisk-/ og laboratorie utstyr som kommunen er nødt til å anskaffe i forbindelse med samhandlingsreformen, jf. HP 2011-2014 og HP 2012-2015.
70. Driftsmidler til ny enhet i Helse og Sosial etaten, Folkehelse og frivillighet.
71. Frivilligsentralen er flyttet fra Sentraladministrasjonen over til Helse og sosial etaten i 2012.
72. Lønnsmidler til 1,0 årsverk daglig leder ved Frisklivssentralen, Samhandlingsreformen.
73. Driftsmidler til ny enhet i Helse og Sosial etaten, Frisklivssentralen.
74. Lovpålagt krav utvidelse av privat fysioterapi hjemmel fra 0,2 til 0,4 årsverk, jf. 1. tertial 2012.

Nye tiltak

75. 0,5 årsverk fysioterapeut til innsatsteamet – samhandlingsreformen. Oppstart 1.august 2013.
76. Pålagt veiledning, sykehjemslege.
77. 0,5 årsverk fysioterapeut ved korttidsavd. ved Moer sykehjem – samhandlingsreformen. Oppstart 1.august 2013.
78. 0,5 årsverk ergoterapeut ved korttidsavd. ved Moer sykehjem – samhandlingsreformen.
79. 1,0 årsverk avdelingssykepleier ved Moer sykehjem, omorganisering av PLO.
80. 1,8 årsverk sykepleier ved Moer sykehjem.
81. 2,0 årsverk sykepleier ved forsterket enhet, 2:1 bemanning for ressurskrevende bruker.
82. 1,4 årsverk hjelpepleier ved forsterket enhet, 2:1 bemanning for ressurskrevende bruker.
83. 2 leasingbiler til hjemmetjenesten.
84. 0,64 årsverk sykepleier i 3 nattstillinger i hjemmetjenesten- samhandlingsreformen. Oppstart 1.april 2013.
85. 1,0 årsverk sykepleier i hjemmetjenesten Sør. 50 % av stillingen skal brukes som kreftkoordinator. Oppstart 1.april 2013.
86. 1,0 årsverk sykepleier i hjemmetjenesten Nord. 50 % av stillingen skal brukes som kreftkoordinator. Oppstart 1.april 2013.
87. 1,0 årsverk psykiatrisk sykepleier ved samtaletjenesten i psykiatri.
88. 0,3 årsverk, seniorgruppe i miljøarbeidertjenesten.
89. 1,2 miljøterapeut ved barneboligen, 1:1 bemanning til ressurskrevende bruker.
90. Driftstilskudd til ny fysioterapeut i Nordby. Oppstart 1.august 2013.
91. Driftstilskudd til manuellterapeut i Ås, utvidelse av tilskudd. Oppstart 1.august 2013.
92. 0,5 årsverk ergoterapeut (voksne) i enhet for Folkehelse og frivillighet.

Forslag til besparelser

93. Refusjon ressurs krevende brukere.
94. 0,5 årsverk Solfallsveien.
95. 0,4 årsverk holdes vakant ved psykiatri.

Vedlegg 4: Teknisk etat, budsjettrammer og konsekvenser

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
A.	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		81 962 000	81 962 000	81 962 000	81 962 000
1.	Sentralt tariffoppgjør 2012 kap 4	6/7	1 263 000	1 263 000	1 263 000	1 263 000
2.	Økning pensjonskostnader Storebrand	6/7	1 314 000	1 314 000	1 314 000	1 314 000
3.	Lønnsglidning	6/7	1 581 000	1 581 000	1 581 000	1 581 000
4.	Effekt fjernvarme	7101	0	-500 000	-500 000	-500 000
5.	Driftskonsekvenser ny barnehage (utsatt)	7*	-295 000	-295 000	0	212 000
6.	Driftskonsekvenser Solberg skole	7*	0	227 000	450 000	450 000
7.	Driftskonsekvenser kommunal drift kulturhuset	7*	687 000	687 000	687 000	687 000
8.	Driftskonsekvenser samhandlingsreformen	7300	200 000	200 000	200 000	200 000
9.	Driftskonsekvenser økt bruk av gamlestua Nordby skole	7300	85 000	85 000	85 000	85 000
10.	Driftskonsekvenser bokollektiv demente utsatt til 1.8.2015	7*	-552 000	-552 000	-295 000	-45 000
11.	Indekserregulering/prisvekst varer og tjenester	7*	1 154 000	1 154 000	1 154 000	1 154 000
12.	Økt kostnad brannvesen	6898	930 000	930 000	930 000	930 000
13.	Økte kostnader feiervesen	6899	134 000	134 000	134 000	134 000
14.	Overført lønnsmidler til badevakt fra 2420	7400	80 000	80 000	80 000	80 000
15.	økning vedlikehold	7200	0	280 000	280 000	280 000
16.	Regulering inntekter/kostnader	7420	-484 000	-484 000	-484 000	-484 000
17.	Økte inntekter Bjørnebekk	7400	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
	Konsekvensjustert budsjett		88 051 000	88 058 000	88 833 000	89 295 000
	Nye tiltak					
18.	1,0 årsverk ved byggesaksbehandling	6080	350 000	700 000	700 000	700 000
19.	Driftskonsekvenser utvidelse Solbergstunet	7300	43 000	43 000	43 000	43 000
20.	1,3 årsverk drift av kommunale bygg	7100	317 000	631 000	631 000	631 000
21.	1,0 årsverk ved vei og plasser	68*	491 000	491 000	491 000	491 000
22.	Ubundet pott til vedlikehold av bygninger ved behov	7200	250 000	250 000	250 000	250 000
	Sum nye tiltak		1 451 000	2 115 000	2 115 000	2 115 000
	Nye besparelser					
23.	Økte inntekter reguleringsgebyr	6080	-850 000	-850 000	-850 000	-850 000
24.	Redusert FDV samlokalisering Org pers og Økonomi	7300	-100 000	-300 000	-300 000	-300 000
	Sum nye besparelser		-950 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
	Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag		88 552 000	89 023 000	89 798 000	90 260 000
	VAR-sektoren					
	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		-14 328 000	-14 328 000	-14 328 000	-14 328 000
1.	Sentralt tariffoppgjør 2012 kap 4	69*	82 000	82 000	82 000	82 000
2.	Økt pensjonssats Storebrand	69*	82 000	82 000	82 000	82 000
3.	Inntekter og fondsbruk	69*	-140 000	-775 000	-775 000	-775 000
4.	Endringer kjøp fra andre	69*	-678 000	-678 000	-678 000	-678 000
	Konsekvensjustert budsjett		-14 982 000	-15 617 000	-15 617 000	-15 617 000
	Ramme 2013-2016 -Rådmannens forslag VAR-sektoren		-14 982 000	-15 617 000	-15 617 000	-15 617 000
	Ramme 2013-2016 - Rådmannens forslag Teknikk og miljø		73 570 000	73 406 000	74 181 000	74 643 000

- A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.11 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av konsekvensjustert budsjett foregående år og endringer.
- B. Nye tiltak og besparelser vises i hele tall pr år.
- C. Forslag til besparelser.

Kommentarer

Konsekvensjustert budsjett 2013

1. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk i henhold til sentrale lønnsoppgjør kap. 4 i 2012.
2. I budsjettet ligger en økning av arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand fra 14,5 % til 18 %.
3. Nyansettelser, endringer i ansiennitet og kompetanse har ført til økning i lønnsutgiftene utover generelle tillegg.
4. Etablering av fjernvarmeanlegg i Ås antas å gi en reduksjon av energiutgifter på 0,5 mill kroner. Det er usikkert når anlegget er klart – innsparingen legges derfor budsjetteknisk inn fra 2014.
5. Driftsutgifter (renhold, strøm, kom. avgifter og forsikringer) knyttet til ny barnehage er utsatt til 1.8.2015 grunnet utsatt bygging.
6. Driftsutgifter (renhold, strøm, komm.avgifter og forsikringer) knyttet til utvidelse av Solberg skole fra 1.8.2014.
7. Driftsutgifter (renhold, strøm, vaktmestertjenester) knyttet til kommunal drift av kulturhuset.
8. Økte driftsutgifter for renhold knyttet til samhandlingsreformen.
9. Driftskonsekvenser (renhold) grunnet økt bruk av gamlestua ved Nordby skole.
10. Driftsutgifter (renhold, strøm, komm.avgifter og forsikringer) knyttet til bokollektiv for demente er utsatt til 1.8.2015.
11. Økte kostnader til blant annet leasing av biler, alarmsystemer og generell prisvekst.
12. Tilskudd til brannvesen er økt med 0,93 mill. kroner i forhold til gjeldende plan.
13. Utgiften til feiervesenet økes med 0,134 mill. kroner.
14. Arbeidsgiveransvaret for badevakter ved Tilbud for funksjonshemmede er overført til 7400 jfr. F-sak 58/12.
15. Budsjettet for vedlikehold av bygninger økes i perioden med 0,28 mill. kroner pr år, jf. HP 2011-2013.
16. Leieinntekter og leiekostnader er regulert. Nettoeffekten utgjør 0,484 mill. kroner.
17. Husleieinntekter for Bjørnebekk er indeksregulert.

Nye tiltak

18. Det er lagt inn en ny stilling ved byggesaksbehandling for å møte økt pågang. Denne dekkes av økte inntekter jfr. pkt. 23 under.
19. Driftskonsekvenser (renhold) knyttet til utvidelse av Solberg tunet barnehage fra 1.8.2013.
20. Det er lagt inn økning i stillinger ved driftsenheten grunnet økte behov for vaktmestertjenester. Disse fordeler seg på 0,3 årsverk til drift av administrative bygg, 0,5 årsverk til barnehage/skole/uteområder og 0,5 årsverk drift av Moer sykehjem.
21. Opprettelse av en ny stilling ved kommunalteknisk. Arbeidsoppgavene skal være knyttet til vei og plasser.

22. Opprettelse av en ubundet pott til vedlikehold. Denne er tenkt brukt til f.eks. oppussing av kommunale leiligheter ved bytte av leietakere.

Forslag til besparelser

23. Gebyret for behandling av private reguleringsplaner økes med 0,85 mill. kroner.
24. Organisasjon og personal skal samlokaliseres med økonomiavdelingen i 2. etg på Erik Johansen bygget. Dette fristiller lokaler og det blir redusert behov for renhold. Flyttingen gir en innsparing på 0,1 mill. kroner i 2013.

Kommentarer VAR-sektoren

Konsekvensjustert budsjett

1. Etaten er tilført midler i forhold til opprykk i henhold til sentralt lønnsoppgjør kap. 4 i 2012.
2. I budsjettet ligger en økning av arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand fra 14,5 % til 18 %.
3. Inntekter og fondsbruk er økt med 0,14 mill. kroner.
4. Det er netto reduserte kostnader til IKS-er der kommunen er medeier. Renovasjon er redusert med 2,4 mill. kroner og avløp har økt med 1,722 mill. kroner.

Gebyrene vil se slik ut for perioden:

	2013	2014	2015	2016
Tilknytningsgebyr vann – lav sats	100 kr/m2	100 kr/m2	100 kr/m2	100 kr/m2
Tilknytningsgebyr vann – høy sats	200 kr/m2	200 kr/m2	200 kr/m2	200 kr/m2
Abonnementsgebyr vann	200 kr/år	200 kr/år	200 kr/år	200 kr/år
Årsgebyr vann	9,21 kr/m3	11,33 kr/m3	11,59 kr/m3	11,95 kr/m3
Tilknytningsgebyr avløp – lav sats	110 kr/m2	110 kr/m2	110 kr/m2	110 kr/m2
Tilknytningsgebyr avløp – høy sats	220 kr/m2	220 kr/m2	220 kr/m2	220 kr/m2
Abonnementsgebyr avløp	350 kr/år	350 kr/år	350 kr/år	350 kr/år
Årsgebyr avløp	18,01 kr/m3	18,72 kr/m3	15,29 kr/m3	15,78 kr/m3
Renovasjonsgebyr	2 280 kr/år	2 687 kr/år	2 689 kr/år	2 739 kr/år

Vedlegg 5: Sentraladministrasjonen, budsjetttrammer og konsekvenser

		Ansvar	2013	2014	2015	2016
A.	Budsjettvedtak 14.12.11 for 2013		77 984 000	77 984 000	77 984 000	77 984 000
1.	Sentralt tariffoppgjør kap 4 2012	1*	946 000	946 000	946 000	946 000
2.	Lønnsglidning	1*	837 000	837 000	837 000	837 000
3.	Økning pensjon og arb.giv.avg. Storebrand	1*	885 000	885 000	885 000	885 000
4.	Follorådet	1100	70 000	70 000	70 000	70 000
5.	Kostnader knyttet til valg gjennomførelse 2 dager	1110	125 000	-400 000	200 000	-400 000
6.	Tilskudd til organisasjoner/lag	1120	12 000	12 000	12 000	12 000
7.	Lisenser	1170	586 000	586 000	586 000	586 000
8.	Reversering av besparelse	1410	100 000	100 000	100 000	100 000
9.	Frivilligsentral	1430	-299 000	-299 000	-299 000	-299 000
10.	Kurs/opplæring AMU	1502	50 000	50 000	50 000	50 000
11.	Seniorpolitiske tiltak	1504	250 000	0	0	0
12.	Lærlinger	1505	389 000	389 000	389 000	389 000
13.	Europar	1410	250 000	0	0	0
14.	Reise/oppholdskostnader Europar	1410	40 000	0	0	0
15.	Utvidelse av GAT stilling fra 0,4 til 0,6 årsverk	1600	115 000	115 000	115 000	115 000
16.	Konsulent sentralt lønnsoppgjør	1600	80 000	80 000	80 000	80 000
17.	Tilskuddsportalen	1600	36 000	36 000	36 000	36 000
18.	Agresso samarbeid	1600	28 000	-141 000	-141 000	-141 000
19.	Kemner	1600	-28 000	141 000	141 000	141 000
20.	Bidrag andre trossamfunn	1620	25 000	25 000	25 000	25 000
21.	Bidrag kirken	1620	424 000	424 000	424 000	424 000
22.	KS-kontingenter	1630	40 000	55 000	55 000	55 000
23.	Prisjustering av forsikringspremie	1630	300 000	300 000	300 000	300 000
24.	Tilleggsbevilgning lønn	1701	-8 000 000	-8 000 000	-8 000 000	-8 000 000
25.	Pensjonspremie	1703	2 000 000	3 000 000	4 000 000	4 000 000
	Konsekvensjustert budsjett		77 245 000	77 195 000	78 795 000	78 195 000
B.	Nye tiltak					
26.	0,8 årsverk arkiv	1140	435 000	435 000	435 000	435 000
27.	1,0 årsverk jurist/kommuneadvokat	1300	338 000	763 000	763 000	763 000
28.	Lederprogram - rådmann og kommunale ledere	1300	50 000	50 000	50 000	50 000
29.	Områderegulering/sentrumsutvikling	1410	400 000	0	0	0
30.	1,0 årsverk systemansvarlig Agresso	1500	10 000	306 000	693 000	693 000
31.	0,4 årsverk GAT stilling	1600	90 000	230 000	230 000	230 000
	Sum nye tiltak		1 323 000	1 784 000	2 171 000	2 171 000
C.	Nye besparelser					
32.	Innkrevning av kapitalkostnad Bjørnebekk	1600	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
33.	Porto	1600	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
34.	Betaling for tjenesteyting av FIKS	1600	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
35.	Samlokalisering org & pers og økonomi (FDV)	15*/16*	0	0	0	0
	Sum besparelser		-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
	Ramme 2013-2016 Rådmannens forslag		78 208 000	78 619 000	80 606 000	80 06 000

A. For 2013 er det tatt utgangspunkt i budsjettvedtak 14.12.2011 for år 2013. Tallene i 2014-2016 fremkommer som summen av budsjettvedtak 14.12.2011 og endringer utover i perioden.

- B. Nye tiltak vises i hele tall per år.
- C. Forslag til besparelser vises i hele tall per år.

Kommentarer

Konsekvensjustert budsjett 2013

1. Etaten er tilført midler i henhold til sentralt tariffoppgjør i kap. 4 i 2012.
2. Lønnskostnadene øker mer enn det som er tilført gjennom sentrale tillegg blant annet på grunn av ansiennitet og kompetanse.
3. I budsjettet ligger en økning av arbeidsgivers andel av pensjonssatsen i Storebrand fra 14,5 % til 18 %. Det betales arbeidsgiveravgift på pensjonskostnadene.
4. Økte kostnader knyttet til Follorådet
5. Det er vedtatt 2 dagers stortings- og sametingsvalg, jf. Sak 12/840-8.
6. Økt tilskudd til organisasjoner/lag.
7. Konsekvensjustering jf. 1.tertial 2012 og ytterligere økning som følge av veksten av arbeidsstasjoner til ny ansatte.
8. Reversering av besparelse lagt på lønn, jf. HP 2012-2015.
9. Frivilligsentralen er flyttet fra Sentraladministrasjonen til Helse og Sosial etaten i 2012.
10. Styrking av budsjettet til kurs/opplæring av AMU.
11. Vedtatt innsparing på seniortiltak lar seg ikke gjennomføre med full virkning i 2013, jf. 1.tertial 2012. Seniorpolitiske tiltak gjennomgås og det forventes å kunne endre på kriteriene slik at en innsparing kan oppnås.
12. Vedtatt økt inntak av lærlinger, jf. sak 12/187-12.
13. Ås kommune skal delta i Europan, jf. 2.tertial 2012.
14. Reisekostnader for 2 personer på to arrangementer i forbindelse med Europan.
15. Overføring av midler for å dekke utvidelse av GAT stilling fra 0,4 årsverk til 0,6 årsverk, jf. 1.tertial 2012.
16. Ås kommune innehar ikke kompetanse for å velte inn resultatet fra lønnsoppgjøret inn i Agresso. Denne tjenesten må kjøpes av konsulent.
17. Portal som gir løpende oversikt over tilskudd som kommunen kan søke på. Det er en årlig abonnementspris.
18. Ås kommune har felles økonomisystem med Frogn, Nesodden og Vestby.
19. Kostnaden til Kemner øker.
20. Kommunen beregner tilskudd til andre trossamfunn på grunnlag av de årlige budsjetterte utgifter til Den norske kirke, fordelt på hvert statskirkemedlem bosatt i kommunen.
21. Kirkelig Fellesråd tilføres lønnsmidler i forhold til det sentrale lønnsoppgjøret for 2012 og overheng for 2013.
22. Budsjettet for KS-kontigenter er for lavt og må styrkes. Videre i perioden øker KS-kontigenten, jf HP 2012-2015
23. Premiene for personforsikringene øker.
24. Lønnsveksten fra 2012 til 2013 beregnes til 4 %, jf. Statsbudsjettet 2013. Det er behov for en reserve på 1,2 % av lønnsbudsjettet for 2012.
25. Det vil være behov for å styrke premiefondet som følge av økte pensjonskostnader, jf. HP 2012-2015.

Nye tiltak og omprioriteringer

26. 0,8 årsverk ved arkiv. Krav til registrering/dokumentasjon i alle typer saker er sterkt økende. Lav bemanning over mange år har gitt kommunen et etterslep i papirarkivene. Med innføring av nytt sak- og arkivsystem og fullelektronisk arkiv

- må kapasiteten ved arkivet økes for at kommunen skal være i stand til å ta i mot fremtidige krav innenfor arkivering og økt vekst. Arkivet har 0,2 årsverk som finansieres med tilskuddsmidler fra Krisesenteret, denne stillingen må styrkes med 80 %.
27. 1,0 årsverk jurist/kommuneadvokat. Ås kommune er en vekstkommune og kommunen møter i økende grad juridiske utfordringer. Oppstart 1.august 2013.
 28. Masterprogram for rådmannen og kommunale toppledere utviklet av Handelshøyskolen BI i samarbeid med Norsk Rådmannsforum.
 29. Ekstern kompetanse til utvikling av planarbeid for god sentrumsutvikling. For at Ås kommune skal lykkes med å fortette med kvalitet, må utredninger og medvirkningsprosesser prioriteres.
 30. 1,0 årsverk prosjektleder Agresso. Øktende vekst i ansatte skaper nå betydelige utfordringer for kommunen, da støtteenhetene ikke klarer å betjene utøvende enheter på en god måte. Kommunens interne administrasjon må styrkes og interne prosesser forbedres. Dette krever kompetanse i implementering av elektroniske systemer for administrative prosesser. Det settes av midler til utlysning av stilling i 2012 og oppstart våren 2013.
 31. 0,4 årsverk GAT stilling. GAT er kommunens system for ressursstyring og turnusplanlegging. En effektiv forvaltning av ansatte er en viktig forutsetning for effektiv ressursbruk og god økonomistyring. Med økende årsverk innen helse og sosial og barnehager de senere årene, og åpning av ny barnehage og demenssenter i 2012 kreves det mer turnusplanlegging, opplæring og oppfølging av ledere.

Nye besparelser

32. Foreslått oppgradering av bygningsmassen på Bjørnebekk asylmottak finansieres gjennom årlige tilskudd fra UDI, samt gjennom reduksjon i driftsrammen på Bjørnebekk på 200.000kr per år som skal tilsvare kommunenes kapitalkostnader ved investering. Tiltaket må sees i sammenheng på investeringstiltak for Bjørnebekk.
33. Kostnadene til porto øker hvert år. Kommunene har etablert tilbud om e-faktura til innbyggerne. Antall brukere av e-faktura øker og dette bidrar til reduserte utgifter. Utsendelse av avtalegiro begrenses til en papirfaktura per år for fakturaer som ikke endres fra forrige periode. I tillegg har Ås kommune i 2012 startet overgang fra lønsslipp per post til per epost.
34. Inngått avtale der FIKS skal betale for administrativ tjenesteyting etter selvkost f.o.m. 2013.
35. Organisasjon og personal skal samlokaliseres med økonomiavdelingen i 2.etg på Erik Johansen bygget. Dette fristiller lokaler og det blir redusert behov for renhold. Flyttingen gir en innsparing på 0,1 mill. kroner i 2013. Innsparingen ligger under teknikk og miljø, se vedlegg 4 punkt 24.

Vedlegg 6: Budsjett fellesinntekter - utgifter

Konto	Ansvar	Funksjon	Kontotekst	Oppr.bud 2012	Budsjett 2013
170090	8000	840	Andre refusjoner fra staten	-8 400 000	-7 200 000
170090	8000	850	Andre refusjoner fra staten	-1 350 000	-1 400 000
7			7 Refusjoner eks sykepenger/momskompinnt	-9 750 000	-8 600 000
180000	8000	840	Rammetilskudd	-329 000 000	-365 000 000
181010	8000	840	Vertskommunetilskudd	-11 600 000	-14 390 000
181020	8000	850	Integreringstilskudd	-9 000 000	0
187000	8000	800	Skatt på inntekt og formue	-380 000 000	-412 000 000
187400	8000	800	Eiendomsskatt verker og bruk	-3 000 000	-3 000 000
8			8 Overføringer fra andre	-732 600 000	-794 390 000
8000			Skatter, rammetilskudd	-742 350 000	-802 990 000
172800	8001	840	Momskomp investeringsregnskapet	-13 472 000	-11 493 000
72			72 Momskomp.inntekter	-13 472 000	-11 493 000
8001			Momskompensasjon fra investering	-13 472 000	-11 493 000
150000	9000	870	Renteutgifter	34 657 000	36 305 000
151000	9000	870	Avdragsutgifter	36 500 000	36 943 000
5			5 Finansutgifter	71 157 000	73 248 000
190000	9000	870	Renteinntekter	-6 500 000	-7 140 000
9			9 Finansinntekter	-6 500 000	-7 140 000
9000			Renter og avdrag	64 657 000	66 108 000
150010	9100	283	Renteutgifter lån til videre utlån	100 000	100 000
5			5 Finansutgifter	100 000	100 000
190010	9100	283	Renter på lån til videre utlån	-100 000	-100 000
9			9 Finansinntekter	-100 000	-100 000
9100			Formidlingslån	0	0
150010	9120	283	Renteutgifter lån til videre utlån	5 500 000	5 500 000
154000	9120	283	Avsetning til generelt disposisjonsfond	200 000	175 000
5			5 Finansutgifter	5 700 000	5 675 000
162010	9120	283	Gebyrinntekter	-200 000	-175 000
6			6 Salgsinntekter	-200 000	-175 000
190010	9120	283	Renter på lån til videre utlån	-5 500 000	-5 500 000
9			9 Finansinntekter	-5 500 000	-5 500 000
9120			Startlån	-0	0
127000	9210	120	Konsulenttjenester	100 000	100 000
1-2			1-2 Kjøp av varer/tjenester inkl moms	100 000	100 000
190500	9210	870	Aksjeutbytte	-9 000 000	-7 200 000
9			9 Finansinntekter	-9 000 000	-7 200 000
9210			Aktiv kapitalforvaltning	-8 900 000	-7 100 000
154000	9400	880	Avsetning til generelt disposisjonsfond	0	6 002 000
154010	9400	880	Avsetning til tap på utlån til videre utlån	530 000	530 000
155000	9400	880	Avsetninger til bundne driftsfond	0	300 000
5			5 Finansutgifter	530 000	6 832 000
194000	9400	880	Bruk av disposisjonsfond generelt	-4 251 000	0
9			9 Finansinntekter	-4 251 000	0
9400			Fond	-3 721 000	6 832 000

Konto	Ansvar	Funksjon	Kontotekst	Oppr.bud 2012	Budsjett 2013
157020	9800	880	Overføring til investeringsregnskapet - momskompensasjon	8 083 000	9 194 000
5			5 Finansutgifter	8 083 000	9 194 000
9800			Overføring investeringsregnskapet	8 083 000	9 194 000
8			Sentrale inntekter og utgifter	-695 703 000	-739 449 000

Vedlegg 7: Budsjettskjema 1A og 1B

BUDSJETTSKJEMA 1A- DRIFTSBUDSJETTET		(Tall i hele tusen)					
		R-2011	B-2012	B-2013	B-2014	B-2015	B-2016
1	Skatt på inntekt og formue	-362 382	-380 000	-412 000	-420 240	-428 645	-437 218
2	Ordinært rammetilskudd	-304 895	-329 000	-365 000	-372 300	-379 746	-387 341
3	Skatt på eiendom	-3 178	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
4	Andre generelle statstilskudd	-23 369	-43 822	-34 558	-34 299	-32 041	-41 319
5	Sum frie disponible inntekter	-693 824	-755 822	-814 558	-829 839	-843 432	-868 878
6	Renteinntekter og utbytte, ekskl gebyrer	-13 157	-21 200	-19 940	-21 530	-22 020	-22 500
7	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	38 300	40 257	41 905	44 543	46 295	47 481
8	Avdrag på lån	32 469	36 500	36 943	37 593	37 833	36 438
9	Netto finansinntekter/-utgifter	57 612	55 557	58 908	60 606	62 108	61 419
10	Til ubundne avsetninger	1 290	730	6 477	9 362	7 548	0
11	Til bundne avsetninger/avsetning tap	8 469	0	1 020	1 020	1 020	1 020
12	Bruk av ubundne avsetninger	-2 872	-4 251	0	0	0	-247
13	Bruk av bundne avsetninger	-11 902	0	-5 247	-5 247	-5 247	-5 247
14	Netto avsetninger	-5 015	-3 521	2 250	5 135	3 321	-4 474
15	Overført til investeringsregnskapet	7 260	8 083	9 194	12 698	9 940	18 718
16		0	8 083	9 194	12 698	9 940	18 718
17	Sum fordelt til drift	-641 227	-695 703	-744 206	-751 400	-768 063	-793 215
18	Merforbruk/mindreforbruk	-6 707	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFTSBUDSJETTET *)						
	(Tall i hele tusen)					
	R-2011	B-2012	B-2013	B-2014	B-2015	B-2016
TIL FORDELING fra skjema 1A	-6 707	-695 703	-739 449	-746 668	-763 231	-788 383
Sentraladministrasjonen						
Sum inntekter		-3 775	-5 918	-5 828	-5 918	-5 828
Sum utgifter		80 268	84 126	84 447	86 524	85 834
Nettoutgift	68 647	76 493	78 208	78 619	80 606	80 006
Interkommunale virksomheter**) og Asylmottaket i ÅS***)						
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Nettoutgift	0	0	0	0	0	0
Oppvekst- og kultur						
Sum inntekter		-54 900	-74 447	-74 749	-75 686	-76 807
Sum utgifter		360 844	387 937	393 445	399 428	410 680
Nettoutgift	287 008	305 944	313 490	318 696	323 742	333 873
Helse- og sosial						
Sum inntekter		-51 320	-65 926	-62 181	-63 209	-64 237
Sum utgifter		296 661	340 107	338 128	347 911	364 098
Nettoutgift	227 751	245 341	274 181	275 947	284 702	299 861
Teknikk og miljø og VAR						
Sum inntekter		-84 263	-97 374	-98 009	-98 009	-98 009
Sum utgifter		152 188	170 944	171 415	172 190	172 652
Nettoutgift	64 987	67 925	73 570	73 406	74 181	74 643
TIL FORDELING DRIFT	-	-695 703	-739 449	-746 668	-763 231	-788 383
FORDELT TIL DRIFT	-	695 703	739 449	746 668	763 231	788 383

*) Bruk og avsetning av fond knyttet til etatene inngår i deres inntekter/utgifter.
 **) Dette gjelder Landbrukskontoret i Follo, Follo overformynderi, PURA og Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat
 ***) Styret vedtar et budsjett der nettoutgiften skal være i null.

Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift

HOVEDOVERSIKT DRIFT	(Tall i 1000 kroner)			
	B-2011	B-2012	B-2013	Endring i %
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	-50 345	-54 093	-59 263	9,6 %
Andre salgs og leieinntekter	-78 298	-85 400	-84 281	-1,3 %
Refusjoner	-77 157	-72 666	-116 008	59,6 %
Rammetilskudd fra staten	-304 000	-329 000	-365 000	10,9 %
Andre statlige tilskudd	-25 647	-21 100	-14 390	-31,8 %
Andre overføringer	-160	0	0	
Inntekts- og formuesskatt	-351 000	-380 000	-412 000	8,4 %
Eiendomsskatt	-2 975	-3 000	-3 000	0,0 %
Sum driftsinntekter	-889 582	-945 259	-1 053 942	11,5 %
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	432 015	458 876	504 392	9,9 %
Sosiale utgifter	112 795	127 450	153 350	20,3 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i produksjon	108 335	101 612	107 238	5,5 %
Kjøp av varer og tjenester erstatter egenproduksjon	132 079	140 777	161 398	14,6 %
Overføringer	41 446	59 300	57 267	-3,4 %
Sum driftsutgifter	826 670	888 015	983 645	10,8 %
Driftsresultat	-62 912	-57 244	-70 297	22,8 %
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	-18 750	-22 100	-20 015	-7,2 %
Mottatte avdrag på utlån	-80	-80	-80	0,0 %
Sum eksterne finansinntekter	-18 830	-22 180	-20 095	-7,1 %
Finansutgifter				
Rente og låneomkostninger	39 376	41 319	41 905	2,6 %
Avdrag på lån	33 900	36 500	36 943	1,2 %
Sosial- og næringsutlån	100	100	100	0,0 %
Sum eksterne finansutgifter	73 376	77 919	78 948	2,0 %
Resultat eksterne finanstransaksjoner	54 546	55 739	58 853	5,6 %
Motpost avskrivninger	0	0	0	
Netto driftsresultat	-8366	-1 505	-11 444	660,4 %
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av udisponert fra tidligere år (overskudd)				
Bruk av disposisjonsfond	0	-4 705	0	-100,0 %
Bruk av bundne fond	-2100	-2 355	-5 247	122,8 %
Sum bruk av avsetninger	-2100	-7 060	-5 247	-25,7 %
Overført til investeringsregnskapet	5769	7 345	9 194	25,2 %
Avsatt til disposisjonsfond	4207	1 030	6 477	580,3 %
Avsatt til bundne fond	490	190	530	157,9 %
Sum avsetninger	10466	8 565	16 691	94,9 %
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	0

Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune

OVERSIKT OVER TOTALE ÅRSVERK

Oversikten inkluderer nye stillinger/omgjøringer fra 2013.

OMRÅDE	STILLINGER 2013
Sentraladministrasjonen	55,5
Oppvekst og kultur	471,7
Helse og sosial	365,7
Teknikk og miljø	99,8
Totalt	992,7

OVERSIKT OVER NYE STILLINGER

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS-STØRRELSE	FINANSIERING
1140	Felles arkiv	80 %	Kr. 435.000 tilføres rammen
1170	IKT	100 %	Investeringsbudsjettet
1300	Jurist / kommuneadvokat	100 %	Kr. 338.000 tilføres rammen
1505	Læringer	190 %	Kr. 389.000 tilføres rammen
1600	GAT stilling	40 %	Kr. 100.000 tilføres rammen
1500	Systemansvarlig Agresso	100%	Innenfor rammen i 2013
2060	SLT koordinator	100 %	Kr. 250.000 tilføres rammen
2082	Lyd, lys og kino	150 %	Ligger inne i rammen til kulturhuset
2330	Åpning av ny avdeling	400 %	Kr. 727.000 tilføres rammen
3411	Ergoterapeut	50 %	Kr. 289.000 tilføres rammen
3420	Avdelingssykepleier	100 %	Kr. 674.000 tilføres rammen
3430	Sykepleier/hjelpepleier/spesialsykepleier	440 %	Kr. 2.000.000 tilføres rammen
3480	Sykepleier	219 %	Kr. 1.340.000 tilføres rammen
3510	Psykiatri samtale	100 %	Kr. 582.000 tilføres rammen
3550	Miljøarbeider	30 %	Kr. 100.000 tilføres rammen
3560	Miljøterapeut	120 %	Kr. 733.000 tilføres rammen
3810	Ergoterapeut	50 %	Kr. 289.000 tilføres rammen
6080	Byggesaksbehandling	100 %	Dekkes av gebyrer
6800	Ingeniør	100 %	Kr. 491.000 tilføres rammen
7000	Prosjektleder	100 %	Dekkes av prosjektmidler
7100	Drift	130 %	Kr. 317.000 tilføres rammen

OMGJØRING AV STILLINGER

Lønningssjef erstattes med koordinator lønn uten personalansvar. Personalansvar overføres regnskapssjef. Regnskapskonsulent endres til koordinator regnskap. Konsulent fakturering endres til koordinator fakturering. Alle koordinatorene rapporterer til regnskapssjef.

Vedlegg 10: Kommunale avgifter og gebyrer

Tabellen gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år:

	Sats 2012	Sats 2013	% Endring - der endring forekommer
OPPVEKST- OG KULTUR			
Barnehagene			
Foreldrebetaling			
Makspris kr. 2 330. Graderte satser endres slik fra 01.03.2011:			
Inntekt under 200 000 kroner	1 500	1 500	0,0%
Inntekt over 200 000 kroner	2 330	2 330	0,0%
Kostpenger	300	300	0,0%
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	164 000	163 000	-0,6%
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	80 000	78 000	-2,5%
Tilskuddssats kapital til private barnehager pr heltidsbarn – nasjonal sats	7 800	7 800	
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl kapital barn under tre år	135 480	138 000	1,8%
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl kapital barn over tre år	105 769	107 916	2,0%
Skolefritidsordningen			
Til og med 10 timer/uke inkl kost	1 700	1 730	1,7%
Mer enn 10 timer/uke inkl kost	2 400	2 500	4,2%
Kulturskolen			
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 100	3 200	3,1%
Individuell opplæring - instrumentalopplæring pr år	3 600	3 850	4,8%
Kurs	600	600	5,4%
Fritidstiltak for funksjonshemmede			
Semesteravgift - varmtvannsbading	1 000	1 000	0,0%
Kulturhuset inkl Ås eldrecenter og Åsgård (festsal)			
Store sal	1 500	2 000	33,3%
Store salong	700	800	14,3%
Lille salong	500	500	0,0%
Lille sal	700	800	14,3%
Seniorsenteret	800	950	18,8%
Festsalen Åsgård		4 500	-
HELSE- OG SOSIAL			
Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten			
Egenbetaling hjemme-, miljøarbeider- og vaktmestertjenesten	Timepris/ Abonnement		
Inntekt inntil 2G	45 / 165	45 / 165	0,0%
Fra 2G til 3G	150 / 575	155 / 600	3,3% / 4,3%
Fra 3G til 4G	200 / 900	210 / 950	5,0% / 5,5%
Fra 4G til 5G	250 / 1 200	260 / 1 250	4,0% / 4,2%
Fra 5G til 6G	300 / 2 500	365 / 2 600	21,6% / 4,0%
Over 6 G	400 / 3 000	465 / 3 150	16,3% / 5,0%
Hjelp til handling	50	50	0,0%
Korttidsopphold pr. døgn	Forskrift 133	Forskrift 135	1,5%
Dagopphold pr. dag, Aktivitetssenteret Moer	100	105	5,0%
Egenbetaling døgnopphold	Forskrift		Forskrift
Døgnpris for sykehjemsplass	1 850	1 950	5,4%
Middag - 2 retters liten. porsjon – servert kald	45	47	4,4%
Middag - 2 retters liten. porsjon – servert varm	55	57	3,6%
Middag - 2 retters stor porsjon – servert kald	55	57	3,6%
Middag - 2 retters stor porsjon – servert varm	65	67	3,1%
Egenbetaling trygghetsalarm kommunal	3 200	3 360	5,0%
privat	2 700	2 835	5,0%
Egenbetaling for bruk av bil	2 580 (kr. 215 pr. mnd)	2 700 (kr. 225 pr. mnd)	4,6% 4,6%

	Sats 2012	Sats 2013	% Endring - der endring forekommer
TEKNISK			
Åshallen og Nordbyhallen			
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	180	190	5,5%
Kamper/arr. utenbygds	640	675	5,5%
Kamper/arrangementer innenbygds	230	240	5,0%
Nordbytun svømmehall			
Enkeltbillett voksne	50	50	0,0%
10 klippekort voksne	420	440	4,7%
Barn under 18 år (barn/trygd pr.time)	25	25	0,0%
Halvårskort (personlige)voksne	750	790	5,3%
Halvårskort (personlige) barn	410	410	0,0%
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 500	1 550	3,3%
10 klippekort, barn	190	190	0,0%
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	55	60	9,0%
Timesats trening utenbygds	230	250	9,0%
Stevner/arrangementer innenbygds	230	250	9,0%
Stevner/arrangementer utenbygds	640	700	9,0%
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	40	40	0,0%
10 klippekort voksne	320	320	0,0%
Barn under 18 år (barn/trygd pr.time)	25	25	0,0%
Halvårskort (personlige)voksne	640	640	0,0%
Halvårskort (personlige) barn	410	410	0,0%
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 500	1 500	0,0%
10 klippekort, barn	190	190	0,0%
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	45	45	0,0%
Timesats trening utenbygds	230	230	0,0%
Stevner/arrangementer innenbygds	230	230	0,0%
Stevner/arrangementer utenbygds	640	640	0,0%
Kommunale leiegårder			
Husleieinntekter:	Økes til gjengs leie for ca 30% av leilighetene. Resten indeks-reguleres	Økes til gjengs leie for ca 30% av leilighetene. Resten indeks-reguleres	
Husleie omsorgsboliger	Prisøkning som endring i KPI, så fremt ikke annet er vedtatt	Prisøkning som endring i KPI, så fremt ikke annet er vedtatt	
Bygnings- og reguleringsvesenet			
Oppmålingsgebyr	Økes med fastsatt indeks	Økes med fastsatt indeks	
Gebyr byggetilsyn	Økes med fastsatt indeks	Økes med fastsatt indeks	
Reguleringsgebyr	Økes med fastsatt indeks	Økes med fastsatt indeks	
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)			
Vann			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årsavgift, vann, pr m3, variabel del	9,07	9,21	1,5%
Bolig på 200 m2 bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 200m3/år	2 014	2 042	1,4%
Fast abonnementspris	200	200	0,0%
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	100	100	0,0%
snitt 180 m2 lav sats	18 000	18 000	0,0%
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	200	200	0,0%
snitt 180 m2 høy sats	36 000	36 000	0,0%
Avløp			
Basert på 120 nye abonnenter			

	Sats 2012	Sats 2013	% Endring - der endring forekommer
Årlig kloakkavgift pr. m3, variabel del	18,48	18,01	-2,5%
Bolig på 200m2 bruksareal (inkl.fastabonnementspris); forbruk 200m3/år	4 046	3 952	-2,4%
Abonnementspris	350	350	0,0%
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	110	110	0,0%
snitt 180 m2 bruksareal	19 800	19 800	0,0%
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	220	220	0,0%
snitt 180 m2 bruksareal	39 600	39 600	0,0%
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømning 1ggr/2.år	1 100 kr/år	1 100	0,0%
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømning 1ggr/4.år	550 kr/år	550	0,0%
Eiendommer med minirensanlegg; tømning 1ggr/år	2 200 kr/år	2 200	0,0%
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømning 1ggr/år	2 200 kr/år	2 200	0,0%
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	250 kr/ påbegynt m3	250	0,0%
Eiendommer med fellesanlegg	Som for enkelt anlegg		
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	2 500	2 500	0,0%
<i>Renovasjon</i>			
Renovasjonsavgift	2 240	2 280	1,8%
Hytterrenovasjon	1 120	1 140	1,8%
<i>Feiervesen</i>			
Feie- og tilsynsgebyr	404(202+202)	420(210+210)	4,1%
SENTRALADMINISTRASJONEN (eks mva) jf k.sak 23/09			
Meglerpakke	1100	1144	4,0%
Eiendomsinformasjon	93	97	4,0%
Bygningsdata	83	86	4,0%
Grunnkart	124	129	4,0%
Ledningskart	83	86	4,0%
Målebrev	155	161	4,0%
Godkjente bygningstegninger	186	193	4,0%
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	171	178	4,0%
Seksjoneringstillatelse	114	119	4,0%
Naboliste	78	81	4,0%
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	155	161	4,0%
Gjeldende kommuneplan	83	86	4,0%
Ortofoto	78	81	4,0%
Skråfoto/flyfoto	279	290	4,0%
Tilknytning til offentlig vann og avløp	31	32	4,0%
Adkomst til eiendommen	68	71	4,0%
Kommunale avgifter og gebyrer	83	86	4,0%
Legalpant	31	32	4,0%
Salg av eiendomsopplysninger	-	-	-
Fakturagebyr: kulturskolen og tilfeldig fakturering	50	50	0,0%

Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner 2012

Funksjoner	Sentral- adm.	Oppvekst- og kultur	Helse- og sosial	Teknikk- og miljø	Oppr bud 2013	Oppr bud 2012	Endring i prosent
100 Politisk styring og kontrollorganer	18 104				18 104	25 253	-28,3
110 Kontroll og revisjon	1 492				1 492	1 492	0,0
120 Administrasjon	36 081	1 644	3 890	2 262	43 877	36 046	21,7
121 Forvaltningsutg. i eiendomsforv.				2 625	2 625	2 500	5,0
130 Administrasjonslokaler				17 369	17 369	17 045	1,9
180 Diverse fellesutgifter	10 332				10 332	6 539	58,0
201 Førskole		124 496			124 496	119 622	4,1
202 Grunnskole	1 060	161 725			162 785	149 742	8,7
211 Styrket barnehagetilbud		5 433			5 433	5 241	3,7
213 Voksenopplæring		2 559			2 559	3 331	-23,2
214 Spesialschooler		3 770			3 770	3 625	4,0
215 Skolefritidstilbud		666	-45		621	1 485	-58,2
221 Førskolelokaler og skyss		28		5 427	5 455	4 828	13,0
222 Skolelokaler				21 576	21 576	20 244	6,6
223 Skoleskyss		2 528			2 528	2 728	-7,3
231 Aktivitetstilbud barn og unge		2 828		190	3 018	3 179	-5,1
232 Forebygging skole og helsest.t.			8 974	1 573	10 547	8 915	18,3
233 Forbyggende arbeid, helse/sos			1 531		1 531	-7	-21 971,4
234 Aktivisering eldre/funksjonsh.		872	14 880	808	16 560	10 186	62,6
241 Diagnose, Behandling, Rehabil			22 246		22 246	20 004	11,2
242 Rådgivning/Veiledning flyktninger		586	7 665	1 150	9 401	8 917	5,4
243 Tilbud personer med rusproblem			3 518		3 518	516	581,8
244 Barnevernstjeneste			5 222	716	5 938	5 708	4,0
251 Barneverntiltak i familien			1 548		1 548	1 331	16,3
252 Barneverntiltak utenfor familien			7 702		7 702	6 992	10,2
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	811		88 874	4 011	93 696	92 277	1,5
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	276		80 659		80 935	89 347	-9,4
255 Medfinansiering somatiske tjenester			14 768		14 768	0	100,0
261 Institusjonslokaler				4 522	4 522	3 885	16,4
265 Kommunalt disponerte boliger				-9 545	-9 545	-6 047	57,8
273 Kommunale sysselsettingstiltak			1 368		1 368	1 368	0,0
275 Introduksjonsordningen		3 863			3 863	3 247	19,0
276 Kvalifiseringsordningen			4 581		4 581	4 484	2,2
281 Økonomisk sosialhjelp			6 800		6 800	5 000	36,0
283 Bistand til etablering av bolig	259				259	243	6,6
285 Tjenester utenfor ord.komm. ansvar				1 260	1 260	-2 340	-153,8
301 Plansaksbehandling	682			544	1 226	1 041	17,8
302 Bygge- og delesaksbehandling	275			-2 313	-2 038	-1 554	31,1
303 Kart og oppmåling				2 395	2 395	2 334	2,6
315 Boligbygg/Utleie/Finansiering				56	56	56	0,0
325 Tilrettelegg./bistand for næringslivet	-4				-4	-4	0,0
329 Landbruksforvaltning	1 037				1 037	1 037	0,0
333 Veier og gater				7 949	7 949	7 949	0,0
335 Parker, plasser og torg m.v.				2 792	2 792	2 465	13,3
338 Forebygg. av brann og ulykker				-71	-71	-205	-65,4
339 Beredskap mot branner og ulykker				11 200	11 200	10 270	9,1

Funksjoner	Sentral- adm.	Oppvekst- og kultur	Helse- og sosial	Teknikk- og miljø	Oppr bud 2013	Oppr bud 2012	Endring i prosent
340 Produksjon av vann				5 100	5 100	5 000	2,0
345 Distribusjon av vann				-9 563	-9 563	-8 945	6,9
350 Avløpsrensing				11 900	11 900	10 000	19,0
353 Kloakknett/tømming av septiktank				-17 363	-17 363	-16 602	4,6
354 Tømming av slam, septik				475	475	475	0,0
355 Innsamling av avfall				-7 039	-7 039	-5 475	28,6
357 Avfallsbehandling				4 856	4 856	5 752	-15,6
360 Naturforvaltning	316			1 068	1 384	1 203	15,0
370 Bibliotek		4 743			4 743	4 372	8,5
375 Museer		70			70	70	0,0
377 Kunstformidling		125			125	125	0,0
381 Kommunale idrettsbygg og anlegg				4 602	4 602	3 792	21,4
383 Kulturskole		5 538			5 538	4 708	17,6
385 Andre kulturaktiviteter		1 067			1 067	957	11,5
386 Kommunale kulturbygg		1 946		2 666	4 612	2 918	58,1
390 Den Norske kirke	6 790				6 790	6 366	6,7
392 Andre religiøse formål	697				697	672	3,7
Sum	78 208	324 487	274 181	73 198	750 074	695 703	8

Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer.

ORGANISASJONSFORM/ORGANER	DELTAKENDE KOMMUNER	VERTS-KOMMUNE
Regionråd:		
Follorådet (organisering, se neste side)	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Roterer hvert år. 2013: Enebakk
Aksjeselskaper:		
Follo Futura AS	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Alarmsentral Brann Øst As	Movar, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Halden, Skiptvet, Spydeberg, Askim, Trøgstad, Eidsberg, Rakkestad, Marker, Aremark, Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski og Ås	Moss
Interkommunale selskaper:		
Follo Barnevernvakt IKS	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Oppegård
Follo barne- og ungdomsskole	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo distriktsrevisjon	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås; Nesodden	Ski
Follo Legevakt IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Follo Ren	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Follo Kvalifiseringssenter IKS	Frogn, Ski, Vestby	Ski
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Nordre Follo Brann- og Feiervesen IKS	Oppegård, Ski	Oppegård
Søndre Follo Brann- og Feiervesen	Frogn, Vestby, Ås	Frogn
Nordre Follo Renseanlegg	Oppegård, Ski, Ås	Ås
Søndre Follo Renseanlegg	Vestby, Ås	Vestby
Kommunelovens § 27-organer:		
Follo Omsorgsboliger	Enebakk, Ski, Vestby	Ski
Follo økonomiske rådgivningstjeneste	Oppegård, Ski, Vestby	Ski
Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Kemneren i Follo	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Oppegård
Samarbeidsavtale:		
Follo landbrukskontor	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Felles innkjøpskontor	Frogn, Nesodden, Vestby, Ås	Ås
Tolketjenesten i Follo (TiF)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby og Ås	Ski
Felles opplæringstilbud innen ulike områder (Kompetansehjulet i Follo)	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Felleskontoret for overformynderiene	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Ås	Ås
Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord	Hurum, Røyken, Asker, Bærum, Oslo, Oppegård, Ski, Ås, Nesodden, Frogn og Vestby	Oslo ivaretar det daglige arbeid
IKT-Follo	Ski, Ås, Vestby, Frogn, Nesodden og Oppegård	
Stiftelse:		
Follo Museum	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Frogn

Vedlegg 13

ÅS KIRKELIGE FELLESRÅD
Arkiv:
Handl.pr.2013-2016.

Sak nr.: 06/2012.
Saksbehandler: G. Winge.
Møtedato: 25.09.12.

FORSLAG TIL ÅRSBUDSJETT 2013 OG HANDLINGSPROGRAM FOR KIRKEN 2013 - 2016.

Innledning.

Framdriftsplanen for arbeidet med handlingsprogram og økonomiplan 2013-2016 er beskrevet i rundskriv fra rådmannen datert 09.07.12. Man skal behandle økonomiplan og årsbudsjett i én og samme prosess i høst, og kommunestyrebehandling vil finne sted onsdag den 12. desember.

Kirkelig fellesråd ble i siste budsjettmøte tildelt et rammetilskudd for **2012 på kr 6 123 000.**

I tillegg kommer kalkulatoriske utgifter til kommunal tjenesteyting med kr 300 000, slik at kommunens samlede utgifter til kirken blir på kr 6 423 000.

Det blir ingen prisjustering av vare- og tjenesteposter, men virkningen av tariffrevisjonen pr 1.05.12 vil komme som tillegg til rammen. Dette er utregnet til **kr 349 000** som helårsvirkning for 2013.

Rammetilskuddet øker dermed til **kr 6 472 000.**

Det skal ytterligere settes av en pott på 3 % til lønnsoppgjøret pr 1.05.13. Dette er utregnet til **kr 200 000** som helårsvirkning.

Da blir det endelige rammetilskuddet for 2013 kr 6 672 000.

Rådmannen ønsker dertil forslag om innsparinger og eventuelle nye tiltak tilsvarende 1 %, noe som for kirken vil utgjøre ca kr 60.000.

I tillegg skal etatene foreslå ytterligere innsparinger på 2 %, ca kr 120.000.

KIRKEN - Område 7951.

Omfatter programområdene (hovedformålene):

1. Kirkens administrasjon
2. Kirker
3. Kirkegårder og gravstell
4. Andre kirkelige formål.

Overordnet visjon:

Ås kirkelige fellesråd skal være med å tilrettelegge for at Den norske kirke i Ås, Kroer og Nordby sokn kan ivareta sin oppgave som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Målsettinger:

- Kirkene skal være velholdte og fungere som et godt og tjenelig sted for feiring av gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrige kulturarrangementer.
- Kirkegårdene skal være velstelte og vakre og gi en verdig ramme rundt gravferden.
- Menighetenes tilsatte skal gis gode rammebetingelser for arbeidet og samsvare med det som er fastsatt i lov og avtaleverk og vanlig i arbeidslivet for øvrig.
- Økonomiforvaltningen skal være ryddig og korrekt og gi en god og ansvarlig utnyttelse av tildelte ressurser.
- Menighetenes planer og behov overfor kommunen og andre offentlige myndigheter skal samordnes på en adekvat og konstruktiv måte.
- Å sørge for at samarbeidspartnere og brukere av kirkens tjenester får best mulig service.
- Å fokusere på trivsel, samarbeid og sikkerhet for medarbeidere, menighetsråd, fellesråd og kommune.

HOVEDFORMÅL 1: KIRKENS ADMINISTRASJON.

Omfatter u.kap. 100 - Kirkens administrasjon

- Bemanning:
- Kirkeverge i hel stilling.
 - Sekretær for kirkevergen, hel stilling.
 - Sekretær på kirkekontoret i Ås, hel stilling som også betjener Søndre Follo prosti. 30 % lønnes av bispedømmet i Fredrikstad.
 - Sekretær på kirkekontoret i Nordby, 36 % stilling.
 - Sekretær for soknepresten i Ås, 30 % stilling.
 - Sekretær for Ås og Kroer menighetsråd, 50 % stilling. (20 % lønnet av Ås MR)
 - Sekretær for Nordby menighetsråd, 15 % stilling.

Beskrivelse av tjenester/aktiviteter:

1. Kirkevergekontoret:

Herfra administreres all drift og vedlikehold av kirkene og kirkegårdene med tilhørende bygningsmasse. Føring av gravfortegnelsen m/kartverk. Innkreving av festeavgifter og gravstellavtaler. Arbeidsgiveransvar for alle tilsatte med unntak av prestene.

2. Kirkekontor/prestekontor; Ås, Nordby og Kroer:

Her utføres all kirkebokføring. Forespørsler ang. dåp og vielse, attester m.m.

Administrasjon av gudstjenestene. Korrespondanse ekspederes og sentralbord betjenes.

Kontoret er også ekspedisjon for prosten i Søndre Follo. Prosten har arbeidsgiveransvar for alle prostiets prester.

Kontorstillingene er helt påkrevet for at prestene skal få utført den tjenesten de er bundet til gjennom sitt ordinasjonsløfte. De er også helt nødvendige for å kunne yte våre brukere en tilfredsstillende service/førstelinjetjeneste.

Handlingsmål - Ressursbehov:

Ås kirkekontor har tilhold i Sagaveien 3. Her disponeres for tiden 12 kontor, samt to møterom.

Innføringen av nye tjenesteordninger for presteskap og prost medførte en gjennomtenkning av kontorbehovet. Utviklingen av prosten som leder for prestetjenesten i hele prostiet, medførte behov for egnede møterom, samt kontor til nye prostiprester. Det er framforhandlet ny leiekontrakt som løper fram til 1.august 2017.

Det er tilknytning til kommunens EDB-system, sentralbord og servicetorg. Dette fungerer svært godt og gir god utnyttelse av de samlede ressursene i kirke og kommune.

Nordby kirkekontor har tilhold i Nordby menighetssenter. Arealet ble utvidet med to kontor på hemsens i 1997, slik at de fleste ansatte har eget kontor. Organisten disponerer hjemmekontor inntil videre.

Ungdomspresten har fått kontor i det tidligere eldresenteret i underetasjen.

En ny medarbeider i Trosopplæringsreformen har fått kontor på hemsens, leie for dette betales av staten.

Stillinger:

Ved Nordby kirkekontor utføres kirkebokføring for Nordby sokn, i tillegg til annet sekretærarbeid for soknepresten. Sekretæren innehar 36 % stilling. Siden dette ikke er et hovedkontor for hele fellesrådsdistriktet, har man redusert treffetid (tirsdag, onsdag og torsdag kl. 10-12).

På litt sikt bør denne stillingen utvides til 60 %, noe som begrunnes med økt folketall og økende aktivitet/antall tjenester. Det er viktig at det finnes en sekretærfunksjon ved kirkekontoret på Nordby. Etter hvert bør det likevel vurderes om det ikke vil være en fordel å samle kirkebokføringen for hele fellesrådsdistriktet på ett sted, ved kirkekontoret på Ås.

HOVEDFORMÅL 2: KIRKER.

Omfatter u.kap. 210 - Ås kirke, 220 - Nordby kirke, 230 - Kroer kirke.

- Bemanning:
- Prosten i Søndre Follo prosti, plassert i Ås, lønnet av staten.
 - To hele soknepreststillinger, lønnet av staten.
 - Prostiprest 50 % i Søndre Follo, samt 50 % menighetsprest i Ås, lønnet av staten.
 - Studentprest 50 % / prostiprest i Nordre Follo 50 %, lønnet av staten.
 - Ungdomsprest i Nordby, 100 % stilling, lønnet av Nordby menighetsråd ved innsamlede midler + årlig tilskudd på kr 200.000 fra Ås kommune.
 - Menighetspedagog i Nordby, 45 % stilling.
 - Menighetspedagog i trosopplæringen i Nordby, 100 % stilling, lønnet av staten.

- Kateket i Ås/Kroer, hel stilling.
- Tre organiststillinger: 100 %, 80 %, 25 %.
- Tre kirketjenerstillinger: 50 %, 30 %, 5 %.
- Tre klokkestillinger: 10 %, 6 %, 5 %.
- Renholder i Ås kirke, 20 % stilling.
- Ungdomsarbeidere i Klubben og Ten-Sing, sum 32 %, lønnes av Ås MR.
- Dirigenter i Ten-Sing og Soul Children, totalt 32 %, lønnes av Ås MR.

Beskrivelse av tjenester/aktiviteter:

1. Gudstjenester/kirkelige handlinger:

Dette er lovpålagte tjenester, og alle de lovhjemlede stillinger er direkte forbundet med administrasjon og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

Nøkkeltall for årene 2010 og 2011:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Gudstjenester	78 / 61	64 / 81	27 / 25	169 / 167
Vielser	7 / 5	6 / 9	3 / 0	16 / 14
Døpte	53 / 44	49 / 41	12 / 9	114 / 94
Konfirmanter	52 / 56	52 / 50	8 / 7	112 / 113
Begravelser	58 / 67	27 / 13	4 / 8	89 / 88

2. Trosopplæringsreformen.

St.melding nr. 7 (2002-2003) ”Trosopplæring i ei ny tid - Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja” foreslår å utvikle et åpent, systematisk og gjennomgående tilbud om trosopplæring i Den norske kirke. Tilbudet skal fokusere på kjennskap til egen tro og livsmestring og være tilgjengelig for alle døpte mellom 0 og 18 år.

Målet er at alle døpte skal få tilbud om opplæring på alle alderstrinn med til sammen veiledende timetall på 315 timer (inkl. konfirmasjon). Dette betyr for Ås en betydelig utvidelse.

Nordby menighet fikk midler allerede fra 1.08.07, og det ble opprettet et nytt underkapittel til dette formålet. Menighetsrådet tilsatte leder for prosjektet fra 1.10.07. Nå er prosjektfasen på 5 år gått over til en fast ordning fra 1.01.09, og begge Follo-prostiene venter på full tildeling.

3. Barne- og ungdomsarbeidet:

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådet å samle ungdommen om gode formål.

Kirken har alltid innsett betydningen av å drive et holdningsskapende barne- og ungdomsarbeid, og det har vært god oppslutning om de ulike aktivitetene. For å få optimal utnyttelse av frivillige medarbeidere, vedtok Ås kommune tidlig å opprette tre halve menighetssekretærstillinger. To av disse er nå slått sammen til hel stilling som kateket for Ås og Kroer.

4. Konfirmantundervisning:

Lovens § 9 pålegger også menighetene å drive konfirmantundervisning, og utgifter til lokaler, utstyr og materiell skal dekkes av kommunen (Kirkeloven § 15, bokstav e).

Kateket og menighetspedagog står sentralt i dette arbeidet. Sammen med prestene og menighetsrådene forestår de planlegging og gjennomføring av undervisningen, og de rekrutterer og veileder frivillige gruppeledere.

5. Diakoniarbeid:

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådene å innarbeide og utvikle diakoniarbeidet i soknene.

Kirkerådet har utarbeidet en ny sentral ”Plan for diakoni i Den norske kirke” som ble vedtatt av Kirkemøtet i november 2007 og gjelder fra 1.januar 2008.

Ås og Kroer menighetsråd er nå i ferd med å utvikle nye lokale planer for det diakonale arbeidet, og de samarbeider om å få opprettet en hel stilling som soknediakon.

6. Kirkemusikalsk arbeid.

Loven gir menighetsrådet ansvar for at det utvikles et kirkemusikalsk arbeid i soknet (§ 9, 2. ledd),

og fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til dette formålet (§ 15, 2. ledd). Dette har ikke vært omtalt i tidligere lovverk, noe som er et sterkt signal om at organistene skal gis muligheter til å drive et mer omfattende kirkemusikalsk arbeid enn før:

- korarbeid/forsangergrupper med barn og voksne
- konserter, evt. i samarbeid med Rikskonsertene. Disse er meget godt besøkt.
- samarbeid med solister (sang og instrumental), særlig i høytidene.
- opplæring av elever/vikarer i orgelspill.
- øvelser med konfirmanter og skoleklasser.

7. Frivillige medarbeidere og dugnadsinnsats.

Kirkens tjenester og aktiviteter skapes gjennom et godt samspill mellom Fellesråd og Menighetsråd. Fellesrådet stiller faste lønnede medarbeidere til menighetenes disposisjon. Imidlertid er en vesentlig del av kirkens arbeid på lokalplan helt avhengig av frivillige medarbeideres innsats. De lønnede medarbeiderne er helt nødvendige for at forholdene skal kunne legges godt til rette for god utnyttelse av og gode arbeidsforhold for de frivillige. Dette gjelder spesielt i barne- og ungdomssektoren - deriblant innen deler av konfirmentarbeidet. I de tre soknene er det i størrelsesorden ca. 100 frivillige medarbeidere. De frivillige medarbeideres arbeid skaper også økonomiske behov, men disse dekkes nesten utelukkende av frivillige gaver og forskjellige former for dugnadsinnsats.

Handlingsmål - Ressursbehov:

Generelt for alle kirkene:

Strømprisen:

Gjennom mange år har vi ved hjelp av energiøkonomisering og temperaturstyring klart å redusere forbruket i samme tempo som prisen har økt. Nå er det ikke mulig å redusere forbruket ytterligere, særlig på grunn av lange og kalde vintre. All energi kjøpes gjennom Ås kommune til gunstige priser. For Ås kirke jobbes det nå med en eventuell tilknytning til prosjektet "Fjernvarme i Ås", men dette vil kreve betydelige investeringer.

Ås kirke:

Oppussing/maling av kirkens interiør i henhold til Geir Hellands fargeforslag. Både riksantikvar og biskop har godkjent forslaget. Det er utarbeidet anbudsdokumenter for arbeidet, og kostnads-overslaget lyder på ca kr 3,5 mill + mva.

Fellesrådet ønsker at dette arbeidet skal ferdigstilles innen kirkens 150-årsjubileum i 2017. **Husbanken har allerede gitt tilsagn om rentekompensasjon for et eventuelt lån. Arbeidet må da igangsettes senest 19.januar 2014.**

Fellesrådet vil foreslå at kirken stenges fra nyttår 2014 og til arbeidet er ferdig rundt sommerferien.

Ås arbeidskirke søkes brukt som alternativt lokale.

Elektriske ringemaskiner + lukeåpnere bør vurderes i planperioden, ca kr 350 000.

Nordby kirke:

Landskapsarkitekt Nils Skaarer har utarbeidet et forslag til adkomst for bevegelseshemmede ved utelukkende å foreta en oppfylling av terrenget foran kirken. Planene er godkjent av riksantikvar og biskop.

Anbudsdokumenter foreligger, og kostnadsoverslaget er på kr 200.000 + mva.

Også her har Husbanken gitt tilsagn om rentekompensasjon. Fellesrådet foreslår at arbeidet utføres våren 2013. Nordby menighetssenter søkes brukt som alternativt lokale.

Inntil videre legges det ut to aluminiumsskiner til de bevegelseshemmede.

Elektriske ringemaskiner, ca. kr. 250.000. Dette fordi det er svært vanskelig adkomst til tårnet.

Ny arbeidskirke ved Sjøskogen/Vinterbroenteret.

Beboere i området drøfter underhånden muligheter for oppstart av kristent barne- og ungdomsarbeid. Til dette er det ønskelig med lokaler – enten i et utvidet Vinterbroenter – eller i en ny arbeidskirke. Nordby MR har opprettet en lokal komité som har laget et forprosjekt til en framtidig kirke i Sjøskogen-området.

Kroer kirke:

Her er det under prosjektering en permanent rampe for rullestoler på kirkens sydside. Riksantikvaren har vært på befaring, og det er godkjent å lage en ny inngangsdør i våpenhusets sydvegg, der vinduet er plassert i dag. Men de vil ikke godkjenne at det blir parkert biler ved rampens fotende. Det skal derfor anlegges en ny vei for rullestolbrukere tvers over kirkegården fra parkeringsplassen mot kirkens baktrapp.

Kirkens hovedtrapp er svært høy, og det er umulig å finne gode midlertidige løsninger for ramper.

Det er montert ringemaskiner i tårnet, men på sikt bør det også skaffes automatiske lukeåpnere.

Stillinger:

Det foreligger ingen umiddelbare planer om stillingsendringer. Men det er naturlig at sekretær-stillingen ved Nordby kirkekontor økes til 60 % når den blir ledig ved naturlig avgang om noen år.

Da kan den eventuelt også kombineres med sekretærstillingen for Nordby MR på 15 %.

Organiststillingen i Nordby ble utvidet fra 60 til 80 % fra 1.januar 2009 ved å øke festeavgiftene, og på noe sikt bør man vurdere ytterligere økning til hel stilling.

Organiststillingen i Kroer er nylig økt til 25 % ved intern regulering, noe som dekker behovet en stund.

HOVEDFORMÅL 3: KIRKEGÅRDENE.

Omfatter u.kap. 300 – Kirkegårder og 310 – Gravstell.

Bemanning: Kirkegårdsforvalter i hel stilling.

Kirkegårdsarbeider i 50 % stilling.

Nøkkeltall:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Innbyggere i 2012:	10.100	6.100	1.300	17.500
Kirkegårdsarealer i dekar	25,7	10,5	4,1	40,3
Arealbehov ny kirkegård	0	7,0	0	7,0
Antall begravelser i 2011:	73	25	8	106
- derav kister	45	9	6	60
- derav urner	28	16	2	46
Kremasjonsprosent	38 %	64 %	25 %	43 %
Antall gravplasser	4000	1.000	425	5425
Antall ledige graver	1000	150	90	1240

Loven krever at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning.

Våre 1240 ledige graver tilsvarer ca 7.1 %.

I Nordby er det regulert 7,0 dekar til utvidelse, men den er ennå ikke ervervet eller opparbeidet.

Handlingsmål - Ressursbehov:

Generelt for alle kirkegårdene:

- **Gravfelt «tilrettelagt for muslimer»** er opparbeidet på Ås kirkegård. Tilsvarende vil neppe være aktuelt i Nordby og Kroer med det første.
- **”Navnet minnelund”** blir nå anlagt på flere kirkegårder. Fellesrådet må ta stilling til om det er ønskelig å ha dette tilbudet på våre kirkegårder. Det jobbes med et forslag på Ås, på Nordby vil det være naturlig å vurdere det i forbindelse med neste utvidelse.
- Ta vare på verneverdige gravminner og gravutstyr. Dette kan gjøres ved å la nye gravfestere overta steiner som tilhører gamle gravsteder.
- Påse at alle gravstøtter er tilstrekkelig sikret mot å velte.

Ås kirkegård og bårhus:

Nye trær bør plantes etter hvert som de gamle askene dør. Felling av disse store trærne er svært kostbart. Alle trærne får hyppig ettersyn. Sommeren 2008 ble det fjernet døde greiner for kr 25 000.

For å få plass til nytt gjerde mellom kirkegårdsutvidelsen og den nye parkeringsplassen, måtte den ene rekka med furutrær fjernes.

Nordby kirkegård – ny utvidelse:

Forrige utvidelse på 3 dekar ble tatt i bruk i 1996. Den hadde plass til 194 kistegraver, hvorav drøyt halvparten nå er disponert. Med samme tempo i framtiden vil alle kistegravene være disponert i 2018. En ny utvidelse bør derfor være ferdig opparbeidet og vigslet i rimelig tid før dette. Det er en tid-krevende prosess med mange godkjenningsinstanser, og anleggsarbeidene må gå over to sesonger. Først må det foretas arkeologiske utgravninger, og grunneier må være med å bestemme når dette kan gjøres. Arealet bør erverves ca år 2016.

Detaljplanleggingen må starte ved utgangen av denne perioden. Da bør det være mulig å få relativt pålitelige kostnadstall på de ulike årene framover.

Det aktuelle arealet er en del av en reguleringsplan fra 1992. Det ble båndlagt et areal på ca 10 dekar, hvorav 3 dekar ble ervervet og opparbeidet umiddelbart som 1. byggetrinn.

Landskapsarkitekt MNLA Torun Hellen fra Ski har utarbeidet planer og tegninger, og hun har også laget en idéskisse for 2. byggetrinn. Hun jobber for tiden i Oppegård kommune og kan ikke ta flere oppdrag. Men vi står fritt til å bruke hennes idéskisse.

Vi har følgelig engasjert landskapsarkitekt Nils Skaarer, en tidligere Ås-boer som nå har firma i Rakkestad. Han har vært på befaring og laget en stipulert kostnadsberegning; 3,5 mill + mva.

Det varsles imidlertid at det vil bli nødvendig med erverv av arealet ca år 2016.

Arkeologiske utgravninger i 2015 er kalkulert til ca kr 80 000, planlegging til ca kr 80.000.

Kroer kirkegård og bårhus:

Det hvitmalte stakittgjerdet fra 1987 burde ikke vært godkjent, det er dårlig fundamentert og krever mye oppretting, vasking og maling. På litt sikt bør det byttes ut med tregjerde med samme utforming som vi har på Ås og Nordby. Dette står godt og krever minimalt vedlikehold.

HOVEDFORMÅL 4: ANDRE KIRKELIGE FORMÅL.

Omfatter u.kap. 400 - Andre kirkelige formål og 410 - Trosopplæring i Nordby.

Dette formålet har lenge kun bestått av et årlig driftstilskudd til Nordby menighetssenter på kr. 80.000. Fra 2008 gjorde fellesrådet vedtak om at midlene skulle fordeles mellom Nordby menighetssenter og Arbeidskirken i Ås etter behov. Fra 2010 ble tilskuddet redusert til kr 33.000, og i 2012 er det fjernet.

Fra og med 2001 fikk vi inn en ny post:

Ungdomspresten i Nordby.

Stillingen ble opprettet i 1997, da med 50 %. Fra mars 2002 ble den utvidet til 100 % stilling, og den lønnes med innsamlede midler, samt et kommunalt tilskudd på kr 200.000 f.o.m. 2006.

Fra 2008 ble det opprettet et nytt underkapittel for **Trosopplæringsreformen i Nordby**. Nordby MR fikk tildelt et beløp på kr 640 000 dette året til oppstart og drift av sitt prosjekt ”På vandring gjennom skaperverket.” Midlene bevilges av Stortinget, og det er allerede vedtatt at reformen skal føres videre. Det årlige beløpet blir regulert i samsvar med lønnsøkningen.

Fra og med 2012 vil det være ønskelig å få inn en annen ny post, nemlig

ARBEIDSKIRKEN I ÅS:

Arbeidskirken eies og drives av Stiftelsen Ås arbeidskirke.

Bygningen ble oppført ved hjelp av innsamlede midler og stor dugnadsinnsats og stod ferdig i 1985.

Skolene er ikke lenger leietakere, og inntektene består i dag av tilfeldig utleie og ofringer.

Årlige utgifter til strøm, renhold, forsikringer, kommunale avgifter og alarmtjenester er ca 250.000 kr.

Det avholdes ca 20 gudstjenester/høymesser i kirken årlig. Disse er forordnet av biskopen. Etter kirkeloven er det en kommunal forpliktelse å dekke utgifter til dette.

Arbeidskirken holder årlige loppemarkeder for å styrke økonomien, noe som gir inntekter på rundt 200.000 kr.

Det meste av vedlikeholdet er i alle år utført på dugnad, men en ser nå at det likevel er behov for et årlig drifts-/vedlikeholdstilskudd på kr. 75.000/år.

Utleien styres av frivillige, og frivillige husverter sørger for tilsyn og vedlikehold på kveldstid og i helgene. Dersom kirkehuset skal fungere som tiltenkt, er det likevel svært ønskelig å opprette en deltidsstilling som vaktmester/kirketjener. Dette vil kreve et lønnstilskudd på. 75.000/år.

VEDLIKEHOLD/REHABILITERING.

Etter vedtak i kommunestyret den 8.12.99 (sak nr. 99/02740) ble det opprettet en ny konto 0.1480 - Rehabilitering - kirkelige formål, som blir tildelt kr 150.000 hvert år.

I 2010 brukte fellesrådet de 150.000 til å finansiere betydelige og pålagte utbedringer på de elektriske anleggene i alle kirkene, dertil måtte det tas kr 40.000 av ledige lønnsmidler. Og kr 90.000 av overskuddet fra 2009 til å dekke montering av nye brannalarmsentraler i Nordby og Kroer kirker.

I 2011 gikk de 150.000 til helt nødvendig maling av Nordby kirke og bårehus. Dertil ble det tatt ca kr 135.000 av kirkens reservefond for å dekke alle utgifter til maleprosjektet.

Råteskader som ble avslørt i bårehusets bunnsvill krevde noen titusen til utbedring sist høst.

For 2012 og 2013 skal kr 150.000 avsettes på fond til innvendig oppussing av Ås kirke før 2017.

I 2014 bør de benyttes til utvendig reparasjoner på litt av murverket i Ås kirke.

INVESTERINGER.

Det finnes ingen vedtatte investeringer for kirken i planperioden.

Det må budsjetteres med ca kr 80.000 til arkeologiske utgravinger ved Nordby kirkegård høsten 2015, samt kr 80.000 til planlegging/anbud. Dertil vil det koste ca kr 550.000 til erverv av et areal på 7 dekar i 2016. Og det må avsettes 3,5 mill + mva til gjennomføring av kirkegårds-utvidelsen i årene 2016/2017.

Ny investeringsplan utenom rammene (tall i 1000 kr):

	2013	2014	2015	2016	2017
Ås kirke, innvendig restaurering/maling		4.375			
Nordby, ringemaskiner					ca 250
Ås kirkegård, «navnet minnelund»		ca 100			
Nordby kirkegårdsutvidelse, utgraving/planer/erverv/fullføring			ca 80 ca 80	ca 550 ca 2.200	ca 2.200
Kroer kirke, rullestolrampe					ca 350
Nordby kirke, rullestolrampe (oppfylling)	250				
Kroer kirkegård, nytt gjerde				ca 100	
Ås kirke, ringemaskiner + lukeåpnere					ca 350

Omprioriteringer, kutt-tiltak og nye tiltak.

«Høy lønnsvekst og økte pensjonskostnader medfører behov for omprioriteringer for å få kommunebudsjettet i balanse. Etatene må dekke nye tiltak gjennom omprioriteringer og skal foreslå innsparinger og eventuelt nye tiltak tilsvarende 1 %.

I tillegg skal etatene foreslå innsparinger på 2 %. Dette for å ha en beredskap dersom det oppstår endrede forutsetninger som gir behov for ytterligere innsparinger i budsjettet for 2013.

Enheter som ser at det kan bli krevende å gjennomføre kutt-tiltak med dagens bemanning, må vurdere omorganisering og redusert bemanning.

Tilsvarende innsparingskrav gjelder også for kirkelig fellesråd».

Fellesrådet er i en situasjon hvor det er andre organer som i stor grad styrer utgiftene.

Biskopen bestemmer antall forordnede gudstjenester i de ulike kirkene, og mye av vår øvrige virksomhet er lovpålagt. Fellesrådet kan muligens bestemme at alle vigsler og begravelser skal

forrettes fra for eksempel Ås kirke. Men dette vil ikke gi besparelser av stor betydning, siden regelverket ikke tillater permittering i stillinger.

Reduksjon av tilskudd.

Det er tidligere blitt utbetalt årlige tilskudd til menighetsrådene slik at de skulle få noe hjelp til konfirmantundervisningen. Midlene var ment å dekke lokalleie og litt av utgiftene til undervisningsmateriell. Fellesrådet er pålagt å dekke slike utgifter, og i 2004 ble det utbetalt kr 36.000. I tillegg betaler konfirmantene en egenandel, og menighetsrådene må skyte inn betydelige beløp i dette arbeidet.

Her ble det redusert med kr 20.000 i 2005 fra fellesrådet. De siste 16.000 ble kuttet i 2011.

Siste tilskuddspost var driftsstøtten til Nordby menighetssenter som opprinnelig var på kr 80 000 pr. år. Lånet ble nedbetalt i 2008, og fellesrådet vedtok at beløpet skulle deles mellom Nordby menighetssenter og Stiftelsen Arbeidskirken i Ås etter behov. Fra 2010 måtte dette beløpet reduseres til kr 33.000, og i 2011 ble det kuttet helt.

Følgende inntektsøkninger er blitt gjennomført de siste årene:

Økning av kirkegårdsavgiftene er fellesrådets eneste mulighet til å øke sine inntekter utover rammetilskuddet fra kommunen. Nedenfor er vist endringene fra 2007, 2009 og i 2012.

Den siste endringen ble gjennomført for å få realistiske budsjettall når det gjelder strømforbruk, vedlikehold og reparasjoner av maskinene på kirkegårdene, og for leie av kontorene på Nordby menighetssenter:

	Fra 1.1.07:	Fra 1.1.09:	Fra 1.1.12:
Festeavgift pr grav pr år	150	200	300
Gravlegging utenbygds kiste	5.000	6.000	6.500
Gravlegging utenbygds urne	1.000	1.200	1.300
Oppretting av gravminne, liten	400	500	600
Oppretting av gravminne, stor	600	700	800
Gravstell pr. år inkl. planter	800	1.000	1.000 + mva
Vanning, luking pr. år	400	500	500 + mva

Inntektsøkningen i 2012 vil være avhengig av antall fornyede festeavtaler og antall nye begravelser. Det er følgelig vanskelig å gi et eksakt beløp, men det vil ligge i størrelsesorden kr 150.000.

Seremoniavgifter.

De fleste fellesråd har innført ”seremoniavgift” for bruk av kirken ved vielse og begravelse av utenbygdsboende. Slike avgifter skal etter kirkelovens § 20 godkjennes av bispedømmerådet.

I Ås ble det tidlig vedtatt å innkreve kr 2.000 for leie av kirken til utenbygds begravelse.

Fra 1.1.09 ble det vedtatt å innkreve kr 2.000 for leie av kirken også til utenbygds vielse.

Sykelønn - bruk av vikarer – vakanser.

Etter innføring av ny kirkelov pr. 1.1.1997 får Ås kirkelige fellesråd som egen virksomhet refundert sykelønn fra Rikstrygdeverket ved sykdom ut over 16 dager.

Erfaringen viser at det i liten grad blir benyttet vikarer ved korttidsfravær blant de kontortilsatte og kirkegårdsarbeiderne. Mye mer blant kateketer og menighetspedagoger. Og vikar må alltid benyttes for organist og kirketjener.

Refundert sykelønn varierer sterkt fra et år til et annet. Så langt har overskuddet - det som ikke nyttes til vikarlønn - gått med til å dekke overforbruk på mange andre budsjettposter på slutten av året (strøm, forsikringer, avgifter, skyss m.m.).

Ved ledighet i stillinger kan det overveies å vente noe med tilsetning for å spare lønnsutgifter, men dette vil alltid være til skade for virksomheten. Erfaring viser tydelig at det tar lang tid å bygge opp igjen et tilbud som tidligere har ligget nede en tid.

Statstilskuddet til fellestrådene.

I forbindelse med innføring av ny kirkelov fra 1997 ble det bevilget 100 millioner til landets fellestråd for å styrke deres administrasjon slik at de ble i stand til å håndtere sine nye og utvidete oppgaver. Ås sin andel var på ca kr 390 000 det første året. Deretter ble det gradvis redusert av Stortinget, og fra 2009 er det helt borte.

Kirkevergens vurdering ved en reduksjon på 1 %, kr 60.000 og 2 %, kr 120.000.

En gjennomgang av de siste årenes regnskaper viser varierende merforbruk på artene 1-2; kjøp av varer og tjenester, på alle underkapitler. Dette skyldes prisstigning, obligatoriske årskontroller av maskinene på kirkegårdene, økt skyssgodtgjøring, dyrere drift av alarmer, mer bruk av mobiltelefon, økte utgifter til kontingenter og kopieringsavtaler, og økte strømpriser.

Budsjettbeløpene på disse postene har vi ikke klart å øke fra år til år på grunn av trange rammer. De er derfor urealistisk lave.

Det som har reddet fellestrådets økonomi de fleste årene, er enten en uventet inntekt av sykepenger uten at det er benyttet vikar, eller større inntekt på festeavgifter enn budsjettet.

Vi vet ingenting om sykefraværet neste år, men vi kan likevel ikke budsjettere med sykepenger i en så liten virksomhet som vår.

Festeavgiften er allerede økt fra kr 200 til kr 300/grav/år, noe som vil gi en stipulert merinntekt på ca kr 150.000 i 2012. Nå ligger Ås nær pristoppen i Follo, og ytterligere økning er ikke forsvarlig før det har gått noen år.

Innsparinger og utgiftsreduksjoner:

Det finnes lite annet å redusere på enn godtgjørelsen for klokkertjeneste på søndager i Ås og Nordby:

- godtgjørelse til Ås MR for klokkefunksjoner	27.000
- godtgjørelse til Nordby MR for klokkefunksjoner	<u>16.000</u>
	43.000

Men denne godtgjørelsen bør ikke røres. Det vil i så fall bli mye vanskeligere å rekruttere frivillige til denne viktige tjenesten som tross alt er lovhemlet.

Konklusjon – kutt med 1 %:

Kirkevergen vil foreslå å redusere utgiftene til drift og vedlikehold av maskinene på kirkegårdene med kr 30.000. Dertil foreslås å øke anslaget på renteinntektene med kr 30.000.

Eventuelle nye tiltak på driftsbudsjettet fra kirkens side må bli å skaffe midler til en diakonstilling som lenge har stått på vår prioriteringsliste, og hvor vi ønsker et nært samarbeide med kommunen.

Ytterligere kutt med 2 % eller kr 120.000 kan vanskelig gjøres uten å kutte en stilling med 20 %. Hvilken stilling må avgjøres på et senere tidspunkt.

Fellestrådets innstilling til kommunestyret:

- 1.a.** Fellestrådet oversender dette forslaget til driftsbudsjett for 2013-2016 og ber Ås kommune om en rammeoverføring eks. kommunal tjenesteyting på kr 6 123 000 + kr 349 000 til lønn som følge av tariffoppgjøret pr 1.05.12.
Dertil skal det budsjetteres med 3 % lønnsvekst etter nytt tariffoppgjør pr 1.05.13, noe som utgjør

kr 200 000 for kirken.

Endelig rammetilskudd blir dermed på kr 6 672 000. Dette er en videreføring av 2012-nivå.

- 1.b.** Utgiftssiden i budsjettet er svært presset etter flere år med nedskjæringer, mens prisene på varer og tjenester er stigende.

Innsparinger med 1 % eller kr 60.000 oppnås ved å redusere utgiftene til drift og vedlikehold av maskiner på kirkegårdene med kr 30.000 og øke renteinntektene med kr 30.000.

Eventuelle nye tiltak med 1 % bør gå til oppstart av en diakonstilling for Ås og Kroer.

Ytterligere innsparinger med 2 % eller kr 120.000 kan ikke oppnås uten en 20 % reduksjon i en stilling, hvilken må det tas stilling til senere. Dette vil bli svært krevende

- 2.a. REHABILITERING:** Prioriterte tiltak innenfor tildelt ramme på kr 150.000 årlig:

- 2013 avsettes kr 150.000 til innvendig oppussing av Ås kirke.

- 2014 benyttes de kr 150.000 til utvendig reparasjon av murskader på Ås kirke.

- 2.b.** Det bes om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 150.000 til kr 200.000.

Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskreven rehabiliteringsprosjekter som det er viktig å få utført.

- 3.a. INVESTERINGSBEHOV** i perioden 2013 – 2017 (utenom tildelt ramme):

2013	Nordby kirke	Rullestolatkost ved oppfylling	250 000
2014	Ås kirke	Innvendig restaurering, maling	4,375 mill
2015	Nordby kirkegård	Arkeologiske utgravinger	80 000
2015	Nordby kirkegård	Planer for utvidelse	80 000
2016	Nordby kirkegård	Ervervelse av areal	550 000
2016	Nordby kirkegård	Oppstart anleggsarbeid	2,2 mill
2016	Kroer kirkegård	Nytt gjerde	100 000
2017	Nordby kirkegård	Utvidelsen fullføres	2,2 mill
2017	Kroer kirke	Rullestolrampe	350 000
2017	Ås kirke	Ringemaskiner og lukeåpnere	350 000
2017	Nordby kirke	Ringemaskiner	250 000

3.b. LÅN MED RENTEKOMPENSASJON.

Det ble i juni måned søkt til Husbanken om å få dekt renteutgifter til eventuelle lån for å finansiere de to første prosjektene i punkt 3.a. Dette fordi Husbankens opprinnelige ramme på 150 millioner til kirkebygg var brukt opp i løpet av et par måneder. Etter hardt press blant annet fra KA, besluttet Stortinget å utvide rammen med ytterligere 300 millioner til eventuelle prosjekter som var nært forestående.

Tilsagn om rentekompensasjon ble innvilget den 19.juli under forutsetning av at arbeidene ble igangsatt innen 18 måneder.

Ås kommune bes derfor om å søke nødvendige lån slik at arbeidet med rullestoladkomst ved Nordby kirke kan gjennomføres våren 2013, og innvendig restaurering av Ås kirke kan starte i januar 2014 og fullføres i løpet av sommeren.

Ås, 27.09.12.

Gerhard Winge, sign.
kirkeverge

Vedlegg 14

KONTROLLUTVALGET I ÅS KOMMUNE

Kommunestyret i Ås
Ås kommune
HER

Ås, den 24. oktober 2012
Jnr 177 /12 Arkiv 417

SAK FRA KONTROLLUTVALGET TIL KOMMUNESTYRET

Vedlagt oversendes særutskrift av følgende sak fra kontrollutvalget:

KU-sak 28/12
BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2013

Med vennlig hilsen

Jan T. Løkken
sekretær

Kopi: Rådmannen

Sekretariat: Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat
Postadresse Postboks 195, 1431 Ås
Besøksadresse Rådhusplassen 29
Telefon (m) 959 39 656
E-post FIKS@as.kommune.no
Internett: www.follofiks.no

KONTROLLUTVALGET I ÅS KOMMUNE

SÆRUTSKRIFT

fra kontrollutvalgets møte den 9. oktober 2012:

KU-sak 28/12 BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2013

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2013 budsjetteres til kr 1 451 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2013.

Kontrollutvalgets behandling 09.10.2012:

Votering:

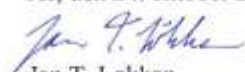
Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Kontrollutvalgets vedtak 09.10.2012:

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2013 budsjetteres til kr 1 451 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2013.

Ås, den 24. oktober 2012

Jan T. Løkken
Sekretær

Vedlegg: Utv.sak 28/12 Budsjett for kontroll og tilsyn 2013

Sekretariat: Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat
Postadresse Postboks 195, 1431 Ås
Besøksadresse Rådhusplassen 29
Telefon 64 96 20 58 (m)959 39 656
E-post FIKS@as.kommune.no
Internett: www.follofiks.no

ÅS KOMMUNE
Kontrollutvalget

KU-sak 28/12

KU-sak 28/12
BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2013

Saksbehandler: Jan T. Løkken	Arkivnr: 219	Saksnr.: 12/2353
Utvalg	Utv.nr.	Møtedato
Kontrollutvalget	28/12	09.10.2012
først.		

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2013 budsjetteres til kr 1 451 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2013.

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Kontrollutvalget
Kommunestyret

Vedlegg som følger saken trykt:

1. Særutskrift av vedtak i styret for FIKS med budsjett for 2013 og økonomiplan for 2013 – 2016.
2. FDRs budsjett for 2013.
3. Ås kommunes reglementer, kap. 13: Reglement for godtgjørelse til folkevalgte.

Utskrift av saken sendes til:

Kommunestyret

SAKSUTREDNING:

Kontrollutvalget skal innstille om budsjett for kontroll og tilsyn i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg §18: "Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget. Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon, avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen"

Forslaget skal inneholde budsjetterte utgifter til revisjonen, sekretærfunksjonen og direkte utgifter til kontrollutvalget.

Kostnader til Follo distriktsrevisjon - FDR

FDR er kommunens regnskapsrevisor og står for den årlige forvaltningsrevisjonen. Budsjettet for FDR bygger på 9,9 årsverk og en opprettholdelse av kapasiteten fra 2012, men inkludert økt stillingsbrøk for en av revisorene. Kapasiteten innen forvaltningsrevisjon ble økt med en stilling i 2012, til tre totalt. Sekretariatet antar at dette gir Ås kommune rett til to forvaltningsrevisjoner pr. år.

Budsjetterte driftsutgifter for FDR beløper seg til kr 8 505 000. Av inntektene er kr 7 340 000 refusjoner fra eierkommunene. Kr 990 000 er revisjonsinntekter fra klienter. Eierkommunenes bidrag fordeles i forhold til innbyggertall. Ås kommunes andel av utgiftene blir etter dette **kr 1 101 000.**

Kostnader til sekretariatet - FIKS

FIKS forbereder og følger opp kontrollutvalgets møter, har sekretæransvaret og utreder saker. Sekretariatet tar også hånd om selskapskontrollen for kommunene. Alle syv Follo-kommuner deltar i FIKS og sekretariatet har 1 ½ årsverk. Sekretariatets driftsutgifter fordeles med et likt basistilskudd på hver kommune for 50 % av driftskostnadene og de resterende 50% av driftskostnadene fordeles etter folketall. FIKS er i ferd med å inngå en avtale med vertskommunen, Ås kommune, om at den fra 2013 skal få dekket sine utgifter for administrativ tjenesteyting til FIKS, jf. Follorådets eiermelding av 28.03.2012 Som følge av økt arbeidsmengde etter at Nesodden ble medlem fra 2011 og for bl.a. å fokusere mer på selskapskontroll, er stillingen til rådgiver økt fra 50% til 60%. Sekretariatslederens lønn er, i tråd med Follorådets generelle anbefaling, justert for å gjenspeile lønnsnivået blant vertskommunens øvrige ledere. FIKS vil også gå over til elektronisk sak/arkiv-system, men oppstartskostnadene tas fra disposisjonsfondet. Det framgår av det vedlagte budsjettet for FIKS for 2013 at de samlede driftsutgiftene er beregnet til kr 1 577 000,-.

Ås kommunes andel av kostnadene til sekretariatsfunksjonen for 2013 blir **kr 217 000,-.**

Kontrollutvalgets egne kostnader

Budsjettforslaget for baserer seg på at utvalget skal ha 9 møter, inkludert ett møte i faglig forum for kontrollutvalga i Follo. Som i tidligere år foreslås at utvalgets medlemmer gis mulighet til å delta på den årlige landskonferansen for kontrollutvalg, eventuelt kurs i regi av Forum for kontroll og tilsyn (FKT). I en annen sak til dagens møte foreslår vi at kontrollutvalget går inn som medlem av denne organisasjonen. Kommunens reglement setter rammene for godtgjørelsen til utvalget. Lederen skal ha en godtgjørelse tilsvarende 3% av ordførerens godtgjørelse. I tillegg skal lederen ha møtegodtgjørelse. Møtegodtgjørelsene for medlemmene utgjør 0,1% av ordførerens godtgjørelse. Beregningene ta utgangspunkt i at ordførerens lønn blir kr 840 000,-.

Budsjett kontrollutvalgets egne utgifter 2013	
Leder	33 000
utvalgsmedlemmer	38 000
Arbeidsgiveravgift	10 000
Kurs	35 000
Abonnement Kommunal rapport/Kommunerevisoren	8000
Medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn	3 500
Andre driftsutgifter (bl.a. servering)	5 500
Sum	133 000

Kr 133 000 budsjetteres for utvalgets egne kostnader.

Oppsummering

Budsjett for 2013 og for tre foregående år.

	2010	2011	2012	2013
Kommunerevisoren	403 000			
Follo distriktsrevisjon	862 733	910 000	998 000	1 101 000
Sekretariatet - FIKS	180 000	150 000	180 000	217 000
Utvalgets egne utgifter	40 000	65 000	107 000	133 000
Sum	1 485 733	1125000	1 285 000	1 451 000